

ΔΙΑΚΡΙΘΕΝΤΑ ΕΡΓΑ
2025 - 2026

14ος μαθητικός διαγωνισμός
εφηβικού διηγήματος και ποίησης
“Γρηγόρης Πεντζίκης”

14^{ος} μαθητικός διαγωνισμός εφηβικού διηγήματος και ποίησης «Γρηγόρης Πεντζίκης»

Βραβευμένα έργα
2025 – 2026

Διοργάνωση:

Επιστημονικός & εκπαιδευτικός σύλλογος Εκπαιδευτικός κύκλος

Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δράμας

Δράμα, 2026

14ος Μαθητικός Διαγωνισμός Εφηβικού Διηγήματος και Ποίησης «Γρηγόρης Πεντζίκης»

Βραβευμένα έργα

Διοργάνωση

Επιστημονικός και εκπαιδευτικός σύλλογος «Εκπαιδευτικός Κύκλος»

Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δράμας]

Πρόεδρος συλλόγου

Κιουλάνης Σπυρίδων

Οργάνωση και συντονισμός διαγωνισμού

Παπαϊωάννου Δήμητρα

Επιμέλεια ηλεκτρονικής έκδοσης

Παπαϊωάννου Δήμητρα

Πρόεδρος Κριτικής Επιτροπής

Πετρά Βασιλική

Ηλεκτρονική έκδοση

Επιστημονικός και εκπαιδευτικός σύλλογος «Εκπαιδευτικός Κύκλος»

Δράμα, 2026

© 2026 Επιστημονικός και εκπαιδευτικός σύλλογος «Εκπαιδευτικός Κύκλος» και οι δημιουργοί των έργων, ως προς τα αντίστοιχα κείμενά τους.

Τα έργα δημοσιεύονται στο πλαίσιο του 14ου Μαθητικού Διαγωνισμού Εφηβικού Διηγήματος και Ποίησης «Γρηγόρης Πεντζίκης»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΙΗΣΗ ΛΥΚΕΙΟΥ	2
1ο Βραβείο «Αναγιγνώσκω» - Αντίνοος, Πέρρας Πάρης	2
2ο Βραβείο «Μεταμόρφωση» - BakuBrawlerX, Λαζαρίδης Νικόλαος.....	3
3ο Βραβείο «Άνθρωποι ανθρώπινοι» - Φραουλίτσα, Γεωργιάδου Δέσποινα	4
1ος Ειδικός Έπαινος «Ένα διάλειμμα ακόμα» - Κιέρα Βέλα, Ζουπιδου Παναγιώτα.....	5
2ος Ειδικός Έπαινος «Κάποτε» - Άλμπατρος/Διομηδεΐδα, Μουτογιάννη Μαρία.....	6
3ος Ειδικός Έπαινος «Γαρύφαλλα» - Ερμής, Μανώλης Κοντοκώστας	7
ΠΕΖΑ ΛΥΚΕΙΟΥ	8
1ο Βραβείο «Όσα της είπαν» - Γιασεμί, Καλαποτλή Στυλιανή	8
2ο Βραβείο «Μινόρακι» - Ιάνθη, Μαργαρίτη Ελένη.....	12
3ο Βραβείο «Αόρατοι κυρίαρχοι» - Fidelio, Πρέκα Ζωή	21
1ος Ειδικός Έπαινος «Αρχείο μηδέν» - Σελήνη, Καραπαναγιωτίδου Μαρία Ειρήνη	23
2ος Ειδικός Έπαινος «Μικρά Ρυάκια» - Στρατσιατέλα, Κρόκου Σταμελίνα.....	29
3ος Ειδικός Έπαινος «Η σκιά που έγινα» - Πιάνο, Λουλάκης Ιωάννης	32
ΠΟΙΗΣΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ	37
1ο Βραβείο «Ύλη. Πνοή ζωής» - Μαξιμίλιαν 15, Γεωργίου Μάξιμος	37
2ο Βραβείο «Σιωπή» - Καμήλα 345, Πολύζου Ραφαηλία	38
3ο Βραβείο «Υπερβολή» - Ναρκίσση, Σταυρίδου Θεοδώρα	39
1ος Ειδικός Έπαινος «Η πόλη που δεν κοιμάται, μόνο ονειρεύεται» - Νεφέλη, Καναλιώτη Ελεάννα.....	40
2ος Ειδικός Έπαινος «Άχρωμες συνοικίες» - Ε.Π., Παπαμιχαήλ Ελπίδα	41
3ος Ειδικός Έπαινος «Μέδουσα: Η ιστορία αλλιώς» - Ελύτισσα, Σταρρά Μαρία	42
ΠΕΖΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ.....	44
1ο Βραβείο «Χάρτινη Ανάμνηση» - Κρόνος, Γανίτη Μελίνα	44
2ο Βραβείο «Αδέσποτοι άνθρωποι» - Φάτα Μοργκάνα, Δημοπούλου Χρύσα	50
3ο Βραβείο «Το παντοπωλείο των ταλέντων», - itskyria, Χουστουλάκη Κυριακή.....	54
1ος Ειδικός Έπαινος «Τσίρκο συνείδησης» - Αγκρόνα, Καραθανάση Αναστασία	55
2ος Ειδικός Έπαινος «Η ιστορία ενός μπλε στυλο» - Μπεε Μπλε, Μάμαλη Δήμητρα	58
3ος Ειδικός Έπαινος «Ένα γιουβέτσι όλο ιστορία» - Η μικρή ποιήτρια, Αθηνιώτη Ευστρατία	61
Αντί επιλόγου	67

ΠΟΙΗΣΗ ΛΥΚΕΙΟΥ

1ο Βραβείο «Αναγιγνώσκω» - Αντίνοος, Ρέρρας Πάρης

Βαρβάκειο Πρότυπο Λύκειο

Αναγιγνώσκω

"Έρωσ άνίκατε μάχαν "

Ψέματα. Πολλοί τον πολέμησαν

Πολλοί τον έπνιξαν στα σκοτεινά και σκιερά βάθη της καρδιάς Πολλούς βασάνισε,
πολλών της σάρκες ξέσκισε,

Πολλούς τυράννησε στο σώμα και το μυαλό. Αλλά τον έπνιξαν.

Αναγιγνώσκω

" Έρωσ, ός έν κτήμασι πίπτεις "

Αυταρχικός ο Έρωτας, θαρρεί πως είναι μονοκράτορας.

Και λησμονεί τους εχθρούς του που πανηγυρικά των νίκησαν.

Αναγιγνώσκω

" ός έν μαλακαίς παρειαίς νεάνιδος έννυχεύεις" Υπουργος και δολερός

Στρατοπεδεύει κρυφά και ψεύτικα.

Και παλεύει πότε στα χείλη, πότε στα στήθη, Πότε στην καρδιά, αλλά πάντα στον
νου.

Αναγιγνώσκω

"φοιτᾷς δ' ύπερπόντιος έν τ' άγρονόμοις αύλαίς·" Αυτό, αληθεύει.

Σπίθα ο έρωτας και οι άνθρωποι ξερά στάχυα.

Έρμαια στο βουλές του ανέμου

και μωροί προς την ελάχιστη σπίθα, ανίδεοι κινδύνου, όχι αγνοί, αλλά άβουλοι.

Δόλιος ο Σοφοκλής

που με ύμνους κολακεύει τον πόνο του.

Λόγια αέρινα και υψηλά για τη βαθιά του τραύματα, δειλός που είδε τον εχθρό ως
μεγάλο,

που παρέδωσε τα όπλα στον εφάμαρτο Έρωτα

και μάλλον δεν απήλαυσε τις ουτοπικές ηδονές του.

Γινώσκω.

2^ο Βραβείο «Μεταμόρφωση» - BakuBrawlerX, Λαζαρίδης Νικόλαος

Μουσικό Σχολείο Κομοτηνής

Ένας σπόρος δεν ζητά άδεια από το σκοτάδι.

Βυθίζεται στη γη σιωπηλός, χωρίς φωνή και σημάδι.

*Σπάει το κέλυφος του με μυστικά κρυφή πνοή και ξεπηδά προς το φως με αθόρυβη ορμή
γιατί μέσα του ζει ένα δέντρο που ζητά ουρανό.*

Το μάρμαρο δεν κλαίει στο σφυρί που το χτυπά.

*Ο γλύπτης δεν πληγώνει, αλλά αγαπά με τη σφυριά βλέπει την ψυχή που κοιμάται μέσα στην
πέτρα βαθιά. Με κάθε σμίλευμα της ψιθυρίζει: «εδώ είσαι, έλα»*

κι η μορφή γεννιέται αργά από πόνο και χαρά.

*Ο άνθρακας δεν ήξερε πως θα γινόταν διαμάντι. Έφερε το βάρος αμίλητος, δίχως να ζητά
έλεος μα η πίεσή μου τον έσφιγγε στο σκοτάδι σκληρά*

*αντί να τον σβήσει τον έκαψε και τον έκανε να φέγγει. Έτσι γεννιέται το φως μέσα από αυτό
που πονεί βαθιά.*

Ο αετός δεν δίνει συμφωνία με τον άνεμο ποτέ.

*Ανοίγει τα φτερά στο κενό, στο άγνωστο, στο ξένο, γνωρίζοντας πως η καταιγίδα δεν ήρθε να
τον σβήσει, μα να τον σπρώξει εκεί που μόνος δεν θα το τολμούσε ψηλά εκεί που ο ήλιος τον
περιμένει αιώνιος και μόνος.*

*Το ποτάμι δεν πενθεί για τους βράχους που συναντά, δεν γυρνά πίσω, δεν σταματά, δεν λέει
αντί ποτέ.*

*Κυλά με υπομονή, με τρυφερή κι αθόρυβη ορμή γιατί κάπου εκεί μπροστά, βαθιά, πλατιά,
γαλήνια η θάλασσα το περιμένει σαν μοίρα και αγκαλιά.*

Μη μετράς τις ώρες που φεύγουν σα σκιά. Γίνε ο ήχος που μένει όταν σιωπά η βοή.

Γράψε την ιστορία σου με πράξει, όχι λόγια μεγάλα.

Με εκείνες τις νύχτες που δεν σε είδε κανείς

κι επέλεξες να ανάψεις, όχι να σβήσεις τη φλόγα.

3^ο Βραβείο «Άνθρωποι ανθρώπινοι» - Φραουλίτσα, Γεωργιάδου Δέσποινα

28^ο Γενικό Λύκειο Θεσσαλονίκης

Ανάμεσα σε όλους
τους από γυαλί θαρρείς φτιαγμένους ή τους από ατσάλι
σε αυτούς που στο μαρμαρένιο πρόσωπό τους κάθε λογής δάκρυα δεν κυλούν
ή σε αυτούς που δε θα αντικρίσεις ποτέ δίχως τη μάσκα τους
υπάρχουν και οι άλλοι

Μεταξύ όλων αυτών
των μεταμορφωμένων, των αγνώριστων, αυτών που υπάρχουν μόνο
πίσω από ψυχρές πλάκες, αυτών που περήφανα κυκλοφορούν με τις στολές
και έμαθαν στη γη μας τι σημαίνει στάχτη

Μεταξύ όλων αυτών,
που τρέμουν το πεντάγραμμο, που αποφεύγουν τον καμβά, που προτιμούν το βιβλίο
καμένο και το άγαλμα σπασμένο
Υπάρχουν και οι άλλοι,
οι άνθρωποι οι ανθρώπινοι
που κάνουν την καμένη γη να ανθίζει και τα ρολόγια να πηγαίνουν μπροστά

1^{ος} Ειδικός Έπαινος «Ένα διάλειμμα ακόμα» - Κιέρα Βέλα, Ζουπίδου Παναγιώτα

4^ο Γενικό Λύκειο Δράμας

Η αίθουσα μας διδάσκει την ακινησία Πριν μας διδάξει οτιδήποτε άλλο.
Οι καρέκλες αποστηθίζουν την ράχη μας, Το κουδούνι αποφασίζει πότε
Επιτρέπεται η σκέψη μας Να αρχίσει ή να τελειώσει.

Μας λένε πως αυτό είναι ελευθερία, Επιλογή ανάμεσα σε απαντήσεις
Που υπάρχουν ήδη.
Δημιουργικότητα, με χρονόμετρο.
Περιέργεια, βαθμολογημένη με κόκκινο.

Τα χέρια μου θυμούνται άλλη γλώσσα, Χωρίς κανόνες,
Χωρίς πόνο να φουντώνει στον καρπό. Κάποτε τα χρώματα ήταν πιο δυνατά Κι το
λάθος μία κατεύθυνση.

Τώρα ο αυχένας μου πονά Από το να κοιτάζω μπροστά,
Ποτέ στο πλάι, ποτέ έξω απ' το παράθυρο Όπου ο κόσμος συμβαίνει χωρίς άδεια.

Η ανάγκη μένει μέσα μου, Πεισματάρια.
Να δημιουργήσω κάτι περιττό, Κάτι ζωντανό.

Ένας χρόνος μένει ακόμη... Μετά θα βγω έξω
Ίσως μάθω κιόλας
Αν η ζωή ήταν δική μου

2^{ος} Ειδικός Έλαινος «Κάποτε» - Άλμπατρος/Διομηδείδα, Μουτογιάννη Μαρία

1^ο Επαγγελματικό Λύκειο Καρπενησίου

Βλέπω τον κόσμο και δεν με νοιάζει, κατάματα πλέον τον κοιτώ
και με περίσσεια αυθάδεια τούς ομολογώ πώς κάποτε με είχαν κυριεύσει δαίμονες.

Δεν είναι ντροπή, είναι τα καταπιεσμένα θέλω
που δεν τόλμησαν να κολυμπήσουν και κατέληξαν στον βυθό.
Εγώ είμαι εδώ για να προχωρώ και να διδάσκω στους ανθρώπους
πώς καμιά φορά, στο συνονθύλευμα των αραχνών, παγιδεύονται οι πιο όμορφες
πεταλούδες.

Κι όλα τα γράφει η πένα,
όσα δεν τολμά η ψυχή να μαρτυρήσει.

Αυτά δεν είναι τυχαίοι συλλογισμοί ή επιπόλαιοι συμπεράσματα,
μα οι αλήθειες ενός ανθρώπου που πόνεσε πολύ. Κι όμως, δε γέρασε η όψη μου,
αλλά ωρίμασε η σκέψη μου.

Γιατί στα νιάτα μου έζησα στην κόλαση και βγήκα με το λευκό φόρεμα
ξανά στη Γη από τις πύλες του Άδη.

Το ξέρω πως τα λόγια μου τούτα δεν θ' αντιστρέψουν την οικουμένη.
Τα πύρινα κλουβιά τους θα συνεχίσουν να δουλεύουν με ρυθμούς ταχείς.
Μα αν μια φυλακισμένη ψυχή δραπετεύσει από τα ισόβια δεσμά της θλίψης,
θα ' ναι η νίκη μεγάλη για μένα.

Σαν τα πουλιά των ουρανών, Που τα βλέπω και τα ζηλεύω.
Κάποτε, θα πετάξω μαζί τους. Κάποτε

3ος Ειδικός Έλαινος «Γαρύφαλλα» - Ερμής, Μανώλης Κοντοκώστας

Πρότυπο Γενικό Λύκειο Πειραιά

Αποξηραμένα ρόδα τυλιγμένα στην σκεπή από ένα χέρι και μια στάλα καλής
διάθεσης.

Και είναι μια μυρωδιά που με ξυπνά απ' τις κενές σκέψεις

- ίσως κάποιο γαρύφαλλο απ' την γλάστρα - και ανταμώνω την πόλη και το ποτάμι.

Μία γάργαρη γαλάζια κορδέλα να τρέχει να γυρνάει πάλι πίσω και όλο πέρα
καταμεσής στα πέτρινα σπίτια, στις πλάτες του αγέρα.

Πεταλούδες με τα φτερά τους - παλέτα των απώτερων ονείρων - να πλέκουν
θαρρείς αιθέρια άσματα.

Τι κι αν ζουν επτά ή δεκατέσσερις ημέρες,

αφού αυτές οι μέρες αστεϊρευτα λούζονται το κάλλος της ζωής. Να λιάζονται από
τον ηλιόφως όταν κρυώνουν,

να πέφτει βροχή σαν ποθούνε την δροσιά.

Τι κι αν ο ουρανός φαίνεται σκούρος απόψε;

Και τα σύννεφα όλο τον χώρο παίρνουν και απλώνονται αντιβαίνοντας θαρρετά τον
έκπτωτο ήλιο.

Ίσως μετά από λιγοστά ή και αμέτρητα χρόνια

Η έμπνευση να κατέβει από τα ουράνια ξανά στην γη και τα σύννεφα ν' ανοίξουν.

Τότε θα σε δω ψηλά - αστέρι φωτεινό

Θα εντρυφήσω στην λάμψη σου μια τελευταία φορά. Μέχρι τότε σου προσφέρω το
δάκρυ μου.

Αυτό έχε κατα νου σαν φωτοβολείς στη θύμηση

ενός ανθρώπου που ονειρεύτηκε έναν κόσμο αγνότερο.

ΠΕΖΑ ΛΥΚΕΙΟΥ

1^ο Βραβείο «Όσα της είπαν» - Γιασεμί, Καλαποτλή Στυλιανή

4^ο Γενικό Λύκειο Σερρών

Γυναίκα γεννιέσαι ή γίνεσαι;

Κάπου άκουσα πως τα πρώτα χρόνια ενός παιδιού το σημαδεύουν για πάντα. Λένε επίσης, πως η προσωπικότητα ενός παιδιού πλάθεται από τα γονίδια και το κοινωνικό του περιβάλλον. Δεν ξέρω τι απ' όλα ίσχυσε στην περίπτωση της· ξέρω μόνο πως εκείνη έμοιαζε αλλιώςτικη. Σχεδόν σπάνια. Ένα βροχερό πρωινό της όγδοης Μαρτίου, σε ένα από τα καλύτερα νοσοκομεία όπως είπαν, γνώρισε τυπικά τούτο τον κόσμο. Τα λόγια των γιατρών, τα ψιθυριστά σχόλια των νοσοκόμων, οι κριτικές των συγγενών, όλα περνούσαν από πάνω της, μα εκείνη δεν καταλάβαινε τίποτα και ίσως να ήταν καλύτερα έτσι. «Μα τι όμορφο μωρό, συγχαρητήρια να σας ζησει! Της Αννούλας της γειτόνισσας μας, ασχημούνται της βγήκε, πρόωρο, την καημένη...», σχολίασε μια μακρινή συγγενής –Τυχερή λοιπόν η μικρή, ή μάλλον η μητέρα

της.

Έτσι, το κορίτσι άρχισε να μαθαίνει τον κόσμο γύρω της. Πρώτα ανακάλυψε το παιχνίδι. Της είχαν αγοράσει ξύλινα κουζινικά με μικρές χρωματιστές κουτάλες και κατσαρολίτσες, κουκλίτσες με πλεγμένα μαλλιά και μικροσκοπικά φορεματάκια, πελώρια κάστρα με πριγκίπισσες και βιντεοκασέτες με φανταστικά καρτούν. Το δωμάτιό της ήταν μονοχρωματικό, μια θάλασσα από ροζ που έπνιγε κάθε γωνιά – «Αυτό!» είπαν στους γονείς της, «Αυτό θα της αρέσει». Μα αυτή ζωγράφιζε με κάθε χρώμα που μπορούσε να βρει, κι έβαφε τις φαντασιώσεις της πάνω σε κάθε ροζουλί επιφάνεια, σαν να ήθελε να ξεχειλίσει τον κόσμο με δικές της αποχρώσεις. Όταν την ρωτούσαν το αγαπημένο της χρώμα, «Το ουράνιο τόξο» απαντούσε με μια δόση αυθεντικής παιδικής αφέλειας. Έπειτα, ανακάλυψε την βροχή χορεύοντας στο μικρό κήπο

τραγουδώντας και πλατσουρίζοντας στους λάκκους, αγνοώντας τη γιαγιά της που της φώναζε μάταια να μπει μέσα για να μην κρυώσει. Όταν επιτέλους αποφάσιζε να πάει να γευτεί το ζεστό φαγητό, γεμάτο μυρωδικά που είχε φτιάξει η γιαγιά της, ένιωθε πως η τελευταία μπουκιά της θα ήταν η πιο δύσκολη, καθώς είχε ήδη φουσκώσει. «Θα σε αφήσει ο άντρας σου» την απειλούσε η γιαγιά της για να φάει όλο της το

φαγητό και η μικρή την ξάφνιασε, όταν της απάντησε «Δεν με νοιάζει. Θα τον αφήσω εγώ πρώτη» –Έτσι τους είπε.

Το κορίτσι πήγε δημοτικό. Εκεί άρχισαν τα «πρέπει» και τα «μη» να πέφτουν γύρω της σαν μικρές

αόρατες σκιές. Τα περισσότερα ήταν κανόνες, ίσως κάπου γραμμένοι σε ένα παλιό τετράδιο ή σκαλισμένοι στη φωνή των δασκάλων, όπως «Μη τρέχεις στο διάδρομο», ή «Μη φωνάζεις μέσα στην τάξη». Υπήρχαν και άλλου είδους όμως «πρέπει» και «μη». Αυτά ακούγονταν πιο άτυπα, δεν πρέπει να ήταν κάπου

γραμμένα, ζούσαν μόνο βαθιά ριζωμένα στις αντιλήψεις των ανθρώπων, όπως «Να είσαι καλή μαθήτριά»,

«Να μιλάς όμορφα, κορίτσι είσαι!», «Να μην φοράς συνέχεια φόρμες και παντελόνια». Έμαθε λοιπόν σιγά σιγά να φέρεται σαν «μικρή κυρία», όπως της έλεγε η μητέρα της. Της είπαν να παίζει μόνο με τα

κοριτσάκια της τάξης, να διαλέγει ήσυχα παιχνίδια, να αφήνει τα αγόρια να τρέχουν, να φωνάζουν, να πέφτουν και να σηκώνονται χωρίς εξηγήσεις. Εκείνη έπρεπε να προσέχει. Να μην σκίζεται το φόρεμά της, να μη ματώνουν τα γόνατά της, να μη φεύγουν τα μαλλιά από τη θέση τους και άλλα πολλά –Έτσι της είπαν. Γράφτηκε μπαλέτο και κολύμβηση και έτσι περνούσε ευχάριστα τα απογεύματά της, καθώς λάτρευε τον αθλητισμό. Της άρεσε να ζωγραφίζει και να ξεφυλλίζει βιβλία με τις ώρες παρά την νεαρή της ηλικία. Της άρεσε να βοηθάει τη μαμά της να μαζεύει το τραπέζι και ύστερα να κουβεντιάζουν όσο εκείνη έπλενε τα πιάτα. Τη στεναχωρούσε μόνο που ο πατέρας της απείχε από όλα αυτά. Καθόταν λίγο πιο πέρα, ήσυχος, σαν ξένος, σαν να μην ανήκε σε εκείνες τις μικρές, καθημερινές εξομολογήσεις. Δεν μιλούσε, δεν ρωτούσε και σιγά σιγά εκείνη έμαθε να μη στρέφεται προς το μέρος του όταν είχε κάτι να πει. Αυτά είναι «γυναικεία θέματα» της είπε η μητέρα της, όταν τόλμησε να την ρωτήσει γιατί δεν συμμετείχε. Κάθισε και

περιεργάστηκε τη λέξη «γυναικεία». Μια λέξη που σαν να μην της ανήκε ακόμα, σαν να ήταν κάτι το οποίο θα ερχόταν αργότερα, κάτι το οποίο δεν είχε φορέσει ακόμη. Κι όμως, η μητέρα της την είχε ήδη

συμπεριλάβει μέσα της. Παραξενεύτηκε, γιατί εκείνη, χωρίς να το καταλάβει, είχε ήδη τοποθετηθεί κάπου. Σε μια πλευρά που δεν είχε διαλέξει. Σε μια λέξη που δεν είχε προλάβει να μάθει. –Έτσι απλά, της είπαν.

Δεν άργησε η στιγμή που ξανά άκουσε τη λέξη αυτή να απευθύνεται στο πρόσωπό της. «Άντε, έγινες γυναίκα» της είπαν, όταν ήταν πια στο γυμνάσιο που της ήρθε η πρώτη της περίοδος. Έτσι, το κορίτσι έγινε γυναίκα, μια μεταβολή ενός τίτλου που μαζί με αυτόν ήρθαν και σωματικές αλλαγές. Εκτός όμως και από αυτές, ήταν σαν να της επιβάλλονταν να επέλθει γρήγορα και σε άλλες αλλαγές, κυρίως ψυχολογικές. Γύρω της, τα κορίτσια της τάξης άλλαζαν γρήγορα. Ντύνονταν αλλιώς, μιλούσαν αλλιώς, γελούσαν αλλιώς, δοκίμαζαν λέξεις που μέχρι χθες δεν τολμούσαν να πουν. Κάποιες κάπνιζαν κρυφά στις τουαλέτες, άλλες

έβγαζαν φωτογραφίες, στήνοντας εκδοχές του εαυτού τους έτοιμες για έναν κόσμο που εκείνη δεν

καταλάβαινε ακόμη. Ίσως η αυξημένη αδυναμία της να εξισορροπήσει τις δικές της σωματικές αλλαγές με τις ψυχολογικές ήταν αυτή που από κάποιους ονομάστηκε «εφηβεία», γιατί εκδηλώθηκε στην ίδια με την τάση της για απομόνωση, εσωτερίκευση των συναισθημάτων της και με το να θυμώνει χωρίς να ξέρει

ακριβώς τον λόγο. Αυτή η διαφορετική πορεία που ακολούθησε από τους υπόλοιπους, της στέρησε πολλά. Το πιο σημαντικό γι' αυτήν είναι ότι της στέρησε τις παρέες της, το αίσθημα της αποδοχής και του να ανήκεις κάπου χωρίς να χρειάζεται να στενέψεις για να χωρέσεις στα καλούπια τους. Σύμφωνα με αυτά τα καλούπια, έπρεπε να σταματήσει και την κολύμβηση, «Θα κάνεις μεγάλες πλάτες» της είπαν, «Πρόσεξε μην πάρεις κανένα κιλό» της είπαν. Ήταν ευχαριστημένη τουλάχιστον που δεν δεχόταν εκφοβισμό, όπως άλλα παιδιά στο σχολείο της. Έτρεμε στην ιδέα μην την αποκαλέσουν «Χοντρή» ή «Άσχημη» και για αυτό

τηρούσε το σχήμα κάθε, μα κάθε καλουπιού. Σταμάτησε την κολύμβηση. Ταυτόχρονα έπρεπε να συνδυάζει το άγχος της για τα μαθήματα και την πίεση από τους γονείς της –Έτσι της είπαν. Οι συνομήλικές της είχαν ήδη αρχίσει να δημιουργούν ερωτικές σχέσεις με, συνήθως μεγαλύτερα αγόρια και όταν την ρωτούσαν άμα έχει

αυτή αγόρι, κοκκίνιζε και τη διαπερνούσε ένας κρύος ιδρώτας. Δέχτηκε τελικά και αυτή εκφοβισμό – Κανείς δεν της το είπε.

Πέθανε για πρώτη φορά, ένα βροχερό βράδυ. Είχε σταματήσει χρόνια τώρα να απολαμβάνει τη βροχή, μα εκείνο το βράδυ τη σιχάθηκε. Αλλά δεν σιχάθηκε μόνο τη βροχή, σιχάθηκε και τον κόσμο γύρω της, αλλά κυρίως την υπόσταση του εαυτού της. «Όχι» τους είπε, «Δεν θέλω» τους είπε «Φτάνει» τους είπε και για πρώτη φορά δεν της είπαν λέξη, απλά την σκότωσαν με την παραβίαση του σώματος και της ψυχής της.

«Μα τι φορούσες;» της είπαν «Γιατί κυκλοφορούσες τέτοια ώρα μόνη;» της είπαν. Στα δεκαοκτώ της χρόνια ένιωθε ότι είχε πεθάνει. Κι όμως, την άλλη μέρα έπρεπε να ξυπνήσει. Να ανοίξει τα μάτια της, να πάρει ανάσα, να ζήσει ξανά – Έτσι της είπαν. Από εκείνη την ημέρα δεν μπόρεσε να αντισταθεί ποτέ ξανά σε ό,τι της είπαν.

Σπούδασε οικονομικά, εγκαταλείποντας το όνειρό της να γίνει ζωγράφος. «Θα πεινάσεις» της είπαν και δεν δίστασε στιγμή να το απορρίψει. Ύστερα, παντρεύτηκε. Δεν έζησε ποτέ της τον αληθινό έρωτα. Τα μάτια της γυάλιζαν σαν τον ήλιο που αντανακλά στο γαλάζιο της θάλασσας και τα μαλλιά της ήταν

χρυσάφενια σαν το στάρι τον Ιούλιο. Ήταν όμορφη, λοιπόν – Και αυτό φάνηκε αρκετό για να την επιλέξει.

«Πώς είναι να είσαι η γυναίκα του βουλευτή;» της είπαν, «Αυτή για τα λεφτά τον πήρε» είπαν, «Πάλι καλά δεν έμεινες στο ράφι!» της είπαν. Έκανε δυο παιδιά. Ήταν αυτή που έπρεπε να φροντίσει για την κάθε

λεπτομέρεια της ανατροφής τους, να συντηρεί το σπίτι, να ζει συνεχώς με την ευθύνη όλων. Τώρα πια έπρεπε να τηρεί όχι μόνο όσα της είχαν πει να κάνει σαν γυναίκα, αλλά και όσα της υπαγόρευαν σαν

μητέρα, σαν σύζυγο, σαν αυτή που κρατούσε όρθια την οικογένεια. Κάθε μέρα ήταν για αυτήν ένα συνεχές

«πρέπει» σαν αυτά που γνώρισε για πρώτη φορά στο δημοτικό, κάθε στιγμή ένα πλαίσιο που δεν μπορούσε να παρακάμψει. Κι εκείνη είχε μάθει να ζει μέσα σε αυτά, ή μάλλον να επιβιώνει.

Πάγωσε, όταν είδε την κόρη της να μεγαλώνει. Σε αυτήν, αντικατοπτρίζονταν όλη η παιδική της ηλικία. Τρόμαξε όταν σχεδόν μηχανικά της αγόρασε τα ίδια παιχνίδια, ξεστόμισε τις ίδιες λέξεις με την μητέρα ή τη γιαγιά της. Ο γιός της μεγάλωνε διαφορετικά, με άλλα παιχνίδια, με άλλες φράσεις και συμπεριφορές. Τότε, ένα δάκρυ κύλησε από τα μάτια της. «Πρέπει να είσαι δυνατή για τα παιδιά σου» της είπαν. «Τρελάθηκες;» της είπαν, «Χαμένα τα έχει αυτή» είπαν, «Κατάθλιψη» είπαν, «Τα παράτησε τα παιδιά της» είπαν, «Τί μάνα είναι αυτή;» είπαν. Πνίγονταν καθημερινά μέσα στην αδιαφορία της κοινωνίας και στην αδυναμία της να φωνάξει. Είχαν ήδη αρχίσει τα σχόλια για το πεσμένο και τλαιπωρημένο της κορμί, τις λιγοστές ρυτίδες

που είχαν εμφανιστεί στο άλλοτε λαμπερό της δέρμα και τις κάτασπρες τούφες στα μαλλιά της που δεν είχε το κουράγιο να τις βάψει. «Πώς γέρασε έτσι αυτή;» είπαν «Άφησε τον εαυτό της» είπαν.

Η καρδιά της σταμάτησε να χτυπά, σε μια νύχτα που η βροχή είχε σταματήσει και σώμα της

εγκατέλειψε τα κόκαλα και τους μύες που είχαν κουβαλήσει τόσα χρόνια την υπερβολική ευθύνη, τις πληγές, τις σιωπές και τα «πρέπει». Τότε, δεν είπαν τίποτα.

Κι όμως, για μια στιγμή που δεν μπορούσε να μετρηθεί σε λεπτά ή ώρες, ζύπνησε. Ήταν ίδια, αλλά

ταυτόχρονα εντελώς διαφορετική. Είχε το θάρρος να αντισταθεί σε όσα της είπε να κάνει το κοινωνικό της φύλο. Ήθελε να ξανά ζήσει δίχως στερεότυπα, δίχως «μη» και «πρέπει», δίχως καλούπια, δίχως περιορισμούς, δίχως σχόλια και ταμπέλες.

Τότε, τους είπε «Γυναίκα λοιπόν, γεννιέσαι. Απ' την πρώτη στιγμή που έρχεσαι στον κόσμο ως βρέφος στην αγκαλιά της μητέρας σου, μέχρι να δώσεις και και την τελευταία σου πνοή, το να είσαι γυναίκα σημαίνει ιστορία, αγώνας, δύναμη, σιωπή και φωνή. Το να είσαι γυναίκα σημαίνει να είσαι έτοιμη να δώσεις και την ζωή σου για την αγάπη σου για τους καρπούς που γεννάει το κορμί σου, για την αγάπη αυτή που καλώς ή κακώς μόνο εσύ έχεις την τύχη να αισθάνεσαι. Είσαι υποχρεωμένη να παλέψεις για τους φόβους που βιώνεις καθημερινά. Το να είσαι γυναίκα σημαίνει πως πρέπει να διεκδικείς συνεχώς την

ισότητα, ακόμα κι αν αυτή απουσιάζει από τις φαινομενικά ασήμαντες σεξιστικές φράσεις. Άμα ζούσα ξανά, δεν θα ήμουν τίποτα απ' όσα μου είπαν να κάνω».

Μα ο χρόνος δεν γυρίζει πίσω, κι έτσι κοιμήθηκε ξανά.

2^ο Βραβείο «Μινωράκι» - Ιάνθη, Μαργαρίτη Ελένη

Εκπαιδευτήρια Παλλάδιο Βάρης

Το διήγημα που ακολουθεί είναι μια αφήγηση μνήμης των όσων έγιναν στις 6 και 7 Σεπτεμβρίου του 1955 στην Κωνσταντινούπολη. Μια τελευταία ματιά στην κάποτε πλούσια ελληνική κοινότητα που ζούσε και μεγαλουργούσε πίσω από τον Πύργο του Γαλατά. Γιατί ενώ ο χρόνος προχωρά, ο κόσμος παραμένει χαραγμένος στις λεπτομέρειες που μόνο η μνήμη μπορεί να ανασύρει...

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, 1955

«Αποδημητικά πουλιά είναι εκείνα που το φθινόπωρο φεύγουν από ένα μέρος και πάνε σε ένα άλλο, πιο ζεστό, και γυρίζουν πάλι την άνοιξη» είπα κοιτάζοντας τους λευκοπελαργούς που πετούσαν από πάνω μας και κατευθύνονταν νότια προς τον Λίβανο. «Αυτοί εδώ» της έδειξα τα πουλιά με το δάχτυλό μου

«βρίσκουν την πορεία τους μέσω του ήλιου, γι' αυτό πετάνε μόνο τη μέρα».

Μια ανάσα θαυμασμού έφυγε από τα χείλη της. «Είμαστε κι εμείς αποδοδημητικοί;» απόρησε μπερδεύοντας τελείως τη νέα λέξη που είχε μόλις μάθει. Χαμογέλασα και γύρισα να κοιτάξω το πιο έξυπνο τρίχρονο -ή ίσως και παιδί- που είχα γνωρίσει ποτέ. Κοντές κοκκινωπές μπουκλίτσες κύκλωναν το πρόσωπό της και τα μεγάλα ελαφίσια μάτια της με κοίταζαν με περιέργεια.

Ανασήκωσα τους ώμους. «Δεν ξέρω... καμία φορά, αν χρειαστεί, κι οι άνθρωποι αφήνουν τα σπίτια τους». Η κυρία Θεοφανίδη, που μας έκανε μάθημα στην τέταρτη και την πέμπτη τάξη του δημοτικού, λίγους μήνες πριν, έφυγε για το Παρίσι· το ξέρω γιατί άκουσα την μητέρα να το συζητά με τον πατέρα μου και τον παππού μου όσο έκανα πως διαβάζω το βιβλίο μου. Εκείνη τη μέρα έψαξα στο λεξικό τη λέξη «μετανάστης» και έμαθα τη λέξη «πρόσφυγας». Οπότε μάλλον και οι άνθρωποι είμαστε «αποδημητικοί» όταν υπάρχει ανάγκη.

Συνεχίσαμε να κοιτάμε τον ουρανό ξαπλωμένοι στο κίτρινο τραπεζομάντηλο με τα κεντητά μπλε και ροζ λουλούδια που είχε απλώσει η μητέρα μου για να μη λεκιάσουμε τα ρούχα μας. Ο ήλιος βρισκόταν στη μέση του ουρανού, όταν μας πλησίασε η κυρία Στέλλα και στάθηκε από πάνω μας, με το ένα χέρι στη μέση της και το άλλο στο φούσκωμα της κοιλιάς της. «Τι της μαθαίνεις πάλι τζιμάνι μου;» ρώτησε και στριφογύρισα τα μάτια μου με το παρατσούκλι που μου είχε κολλήσει.

«Για τα αποδο-δημητικά πουλιά!» τσίριξε ενθουσιασμένο το κορίτσι και σηκώθηκε στο άψε σβήσε, έτοιμη να πει στη μαμά της όλα τα καινούργια πράγματα που είχε μάθει σήμερα. Σηκώθηκα κι εγώ, τίναξα τα γόνατά μου και δίπλωσα το τραπεζομάντιλο, με τον τρόπο που άρεσε στη μητέρα μου.

«Πέτρο, είσαι έτοιμος;» Ρώτησε η μητέρα μου και έγνεψα θετικά. Τακτοποίησε στο μεγάλο καλάθι τα πράγματα και φαγητά που είχαμε φέρει κι έπειτα κινήσαμε για το σπίτι.

Η πλατεία Ταξίμ δεν ήταν μακριά από τον μαχαλά Τζιχανγκίρ, αλλά ο κατηφορικός δρόμος και τα πολλά σκαλιά έκαναν τη διαδρομή για την έγκυο γειτόνισσά μας δύσκολη κι έτσι ακολουθούσαμε τους δικούς της ρυθμούς. Αν ήμουν με τους φίλους μου θα είχα φτάσει ήδη στο μπακάλικο της κυράς Δέσπως και θα έστριβα στο στενό δρομάκι που οδηγούσε στο σπίτι μας· ίσως να προλάβαινα να κάνω και μια στάση για

να μου γεμίσει τις τσέπες καραμέλες Τσάρλεστον ο κύριος Πολυχρονίδης, χωρίς να το μάθει βέβαια η μητέρα γιατί αλλιώς θα με κυνηγούσε με το πασούμι της.

Το σπίτι μας, με τις ανθισμένες γλυτσίνιες, φάνηκε και αμέσως άνοιξα το βήμα μου αδημονώντας να φτάσω και να χωθώ στο καινούργιο βιβλίο που μου είχε φέρει ο παππούς. Στάθηκα στην αυλόπορτα και περίμενα μέχρι να φτάσουν η μητέρα και η γειτόνισσά μας καθώς, όπως έλεγε ο παππούς «ένας νεαρός οφείλει να αποχαιρετά την κυρία που συνοδεύει» -κι εγώ συνόδευα όχι μία, αλλά τρεις!

Το μικρό κορίτσι έτρεξε χαμογελώντας προς το μέρος μου, αγνοώντας τις προειδοποιήσεις της μαμάς της που ανησυχούσε μήπως πέσει και χτυπήσει. Έσκυψα στο ύψος της και αμέσως αγκάλιασε σφιχτά τον λαιμό μου. «Πέτρο εγώ θα γίνω αποδο-δημητικό πουλί!» μου ανακοίνωσε και γέλασα με την αφέλειά της.

Φίλησα το ροδαλό μάγουλό της και στάθηκα ξανά όρθιος. «Τα λέμε, κορίτσι!» είπα και ανακάτεψα τα μαλλιά της, κι εκείνη έτρεξε πίσω στη μαμά της κατακόκκινη.

«Θα μου το ξελογιάσεις το πουλόπον μου!» αστειεύτηκε η κυρία Στέλλα και έξυσα τον λαιμό μου αμήχανα όσο εκείνη και η μητέρα μου γελούσαν. «Σοφία μου, τα λέμε σύντομα! Μην ξεχάσεις να μου γράψεις τη συνταγή για το χουνκιάρ μπεγιεντί σου, επέρεν το κεφάλ'μου ο Σταυρής όλο φτιάξε μου και κάνε μου».

«Δεν ξεχνώ καλή μου, δεν ξεχώ» είπε και την αγκάλιασε.

Αφού οι δυο γυναίκες αποχαιρετίστηκαν, μπήκαμε επιτέλους στο σπίτι και αμέσως η μητέρα μου με έστρωσε στις δουλειές, ενώ εκείνη ζέσταινε το φαγητό. Βάζαμε τα πιρούνια στο τραπέζι όταν η πόρτα άνοιξε

και, όπως κάθε μεσημέρι, μπήκαν μαζί σπίτι ο πατέρας και ο παππούς μου. Η μητέρα μου κοίταξε το ρολόι στον τοίχο και έβαλε τα χέρια στη μέση.

«Μπρε μπρε το βρήκες το σπίτι Αντώνη μου;» ρώτησε κάπως ειρωνικά.

«Γεια σου κι εσένα κόρη μου» σχολίασε ο παππούς και στηριζόμενος στη μαγκούρα του ήρθε προς την κουζίνα. Χαμογέλασα και πήγα κοντά του, να τον αγκαλιάσω.

Ο πατέρας μου δεν είχε μιλήσει ακόμα. Έβγαλε προσεκτικά το σακάκι και το καπέλο του και άφησε πλάι στην πόρτα τον χαρτοφύλακά του. Ήταν αλλιώςτικος σήμερα. Οι ώμοι του έγερναν προς τα μέσα και τα μάτια του φαίνονταν κουρασμένα· δεν ήταν ασυνήθιστο να είναι εξαντλημένος, ειδικά σε περιόδους που τα βαπόρια φόρτωναν και έπρεπε για ώρες να ασχολείται με τα λογιστικά της εταιρίας του οίκου Δοξιάδη. Σήμερα όμως ήταν αλλιώς. Επιπλέον, είχε αργήσει γεγονός που ήταν ασυνήθιστο γι' αυτόν. Αναρωτήθηκα αν έγινε κάτι στο λιμάνι, όμως ο πατέρας μου δεν έφερνε ποτέ τη δουλειά του σπίτι και αντιμετώπιζε κάθε δυσκολία με υπομονή και σύνεση.

«Χαίρεται» χαμογέλασε κουρασμένα κι έπειτα κοίταξε τη μητέρα μου. «Μπορώ να σου μιλήσω λίγο, Σοφία;»

Η μητέρα μου ακούμπησε το δάχτυλο στο τραπέζι εκνευρισμένη. «Τώρα θα φάμε» δήλωσε κοφτά.

«Πρέπει να μιλήσουμε» επανέλαβε αυστηρά και συνοφρυώθηκα. «Μόνοι» απευθύνθηκε σε μένα και τον παππού. Τι να έγινε που δεν πρέπει να ακούσω εγώ;

«Μα-» πήγα να διαμαρτυρηθώ, αλλά ο παππούς με έσερνε ήδη έξω από την κουζίνα, προς το σαλόνι.

Γύρισα το κεφάλι μου περίεργος για το τί είχε να πει ο πατέρας μου στη μητέρα μου, το οποίο ήταν τόσο σημαντικό ώστε να μην μπορεί να περιμένει για μετά το φαγητό.

Οι γονείς μου καθόντουσαν τώρα και ο πατέρας μου κρατούσε στις φούχτες του τις παλάμες της μητέρας μου. Δεν μπορούσα να ακούσω πολύ καλά τι λένε και, όσο κι αν τέντωνα τ' αφτιά μου, έπινα μόνο κάποιες σκόρπιες λέξεις.

«Λοιπόν, εγγονέ μου, σήμερα θα μάθεις το μινόρε» άκουσα τον παππού μου να λέει και έστρεψα την προσοχή μου σε αυτόν και το μπουζούκι που κρατούσε.

«Δε θα φάμε;» απόρησα και γύρισα πάλι το βλέμμα μου στην κουζίνα.

«Μιλάνε τώρα οι γονείς σου» απάντησε μόνο και συνέχισε να μιλά για το μουσικό όργανο που τόσο αγαπούσε. «Πού είχα μείνει; Α, ναι! Το μινόρε, που λες, είναι το αντίθετο του ματζόρε. Όλα ξεκινάνε από το αφτί· εδώ δε θες ο κόσμος να σηκωθεί και ν' αρχίσει τις φούρλες, θες να σ' ακούσει, να νιώσει την ιστορία που του λες».

Ο παππούς μου συνέχισε να μονοπωλεί για τους δρόμους του μινόρε κι εγώ επέστρεψα στην προσπάθειά μου να μάθω τι έχει συμβεί. Τώρα οι δικοί μου μιλούσαν πιο δυνατά αλλά κατάφερα να ακούσω μόνο τις λέξεις Κιζιλμπάσηδες² και πατιρντιζ. Προτού ακούσω κι άλλα το μπουζούκι βρέθηκε στα χέρια μου.

«Ο φυσικός δρόμος είναι το Κιουρντί· σ' αυτό είναι γραμμένο και το Μινόρε της Αυγής». Τα δάχτυλα του ακούμπησαν τα δικά μου και άρχισαν να τα τοποθετούν πάνω στην ταστιέρα.

Τώρα η μητέρα μου φώναζε σχεδόν, ή ίσως έτσι να νόμισα επειδή η προσοχή μου ήταν στραμμένη εκεί. «Ακούς τι λες;» αναφώνησε και αμέσως ο πατέρας μου της είπε να σωπάσει και κάτι ακόμα που δεν άκουσα.

Γύρισα να τους δω πάνω από τον ώμο μου. Ήταν κι οι δυο τους όρθιοι· η μητέρα μου πήγαινε πάνω κάτω στην μικρή κουζίνα και ο πατέρας μου κουνούσε αργά το κεφάλι του ενώ της μιλούσε.

«-κίνδυνα, ενώ στην Ελλ-» τον άκουσα να λέει πριν τον διακόψει η μητέρα μου.

«Είμαι Πολίτισσα εγώ, τ' ακούς Αντωνάκη; Και δεν το κουνάω από 'δω!» δήλωσε και μπερδεύτηκα ακόμα παραπάνω. Δεν πρόλαβα όμως να σκεφτώ τίποτα γιατί ο παππούς μου τράβηξε απαλά το χέρι κι έκλεισε στη φούχτα μου την πένα.

«Το μινόρε θέλει γλυκιά πένα» εξήγησε και πέρασε τα δάχτυλά μας απαλά πάνω απ' τις χορδές. «Τις χαϊδεύουμε με συνεχές τρέμολο για να βγάλουν αυτό το παράπονο που θέλει το μινόρε... η πένα κλαίει πάνω στις νότες». Μου έδειξε ξανά πώς πρέπει να βάλω τα δάχτυλα στην ταστιέρα και πέρασα μια φορά την πένα πάνω απ' τις χορδές. Το έκανα ξανά και ξανά και συνέχισα μετακινώντας τα δάχτυλά μου με ευκολία από δεύτερο στο έβδομο τάστο και πάλι απ' την αρχή.

Είχα μάθει μόλις την εισαγωγή απ' το Μινόρε της Αυγής όταν το χέρι του πατέρα μου άγγιξε τρυφερά τον ώμο μου. «Υπέροχο» σχολίασε και ένιωσα να φουσκώνω από ικανοποίηση και περιφάνεια. Ήταν εμφανώς πιο χαλαρός από πριν σαν το βάρος που κουβαλούσε να έχει σηκωθεί απ' τις πλάτες του.

1 Στο μπουζούκι οι «κλίμακες» -η σειρά από νότες που ανεβαίνουν και κατεβαίνουν- ονομάζεται «δρόμος»

2 οι φανατικοί, οι άγριοι

3 φασαρία, χαμός

«Την μίλησες γιέ μου; Πώς το πήρε;» ρώτησε ο παππούς κι έμεινα να παρακολουθώ τη συζήτηση ανάμεσα στους δυο άντρες.

«Χειρότερα απ' ό,τι περίμενα» ξεφύσησε. «Λέει ο Μπογάζ4 μου 'χει πάρει το μυαλό»

«Θα στρώσει» γέλασε καθησυχαστικά και πήρε στα χέρια του το μπαστούνι του. «Είναι αγύριστο κεφάλι αλλά ξέρει τι πρέπει να κάνει... για το παιδί» είπε όλο νόημα που καθόλου δεν κατάλαβα.

Την προσοχή και των τριών τράβηξε ένας γδούπος που ακούστηκε απ' την κουζίνα. «Τρώμε» ανακοίνωσε η μητέρα μου χωρίς κάποιο ιδιαίτερο συναίσθημα. Τα μάγουλά της ήταν κόκκινα απ' την ένταση και έδειχνε έτοιμη να κλάψει· όμως δεν το έκανε, γιατί η μητέρα μου ήταν σκληρή σαν καρυδότσουφλο και ποτέ της δεν ήθελε να τη δούμε αλλιώς.

Κανείς δε μιλούσε. Ο μόνος ήχος που γέμιζε τον χώρο ήταν τα ρεμπέτικα τραγούδια που ακούγονταν απ' το ραδιόφωνο και τα παράσιτα που κάπου κάπου παρεμβάλλονταν του τραγουδιού.

Ήταν η πρώτη φορά που στο τραπέζι επικρατούσε ησυχία.

———οΟο———

Λίγες μέρες αργότερα βρισκόμασταν στο ντουράκι 5 του Πέραν και περιμέναμε το τραμ προς Εμίνονου. Ο πατέρας και ο παππούς μου κρατούσαν ο καθένας τους από μια βαλίτσα· θα έπαιρναν το βαπόρι από το Σαράμπουρνου και θα κινούσαν για Ελλάδα. Τον έστελναν, είπε ο πατέρας, από τη δουλειά του να κάνει τα λογιστικά στη Θεσσαλονίκη. Σάματις δεν είχε λογιστές η Ελλάδα!

«Κι ο παππούς;» είχα ρωτήσει δύσπιστος.

«Ο παππούς θα 'ρθει να δει κάτι παλιούς του φίλους οργανοπαίχτες» είχαν απαντήσει και το αυστηρό τους ύφος μου έλεγε πως θα ήταν καλύτερο να μην ξαναρωτήσω.

Τώρα στεκόμασταν μαζί με άλλους που κρατούσαν κι εκείνοι τη δική τους πιαματιά κι είχαν τη δική τους οικογένεια να αποχαιρετίσουν.

Ο πατέρας μου αγκάλιασε τη μητέρα μου και κρατώντας την στοργικά από τα μπράτσα της είπε πως την αγαπά και να του ξεθυμώσει μέχρι να γυρίσει.

Σειρά είχα εγώ. «Να προσέχεις τη μητέρα σου νεαρέ μου» χαμογέλασε και με έσφιξε στην αγκαλιά του. «Και καλή αρχή στο σχολείο! Μακριά από φασαρίες ε!» προειδοποίησε και γέλασα.

Ο παππούς μας αγκάλιασε κι αυτός την ώρα που ο ήχος του τραμ στις ράγες πλησίαζε.

Λίγο πριν επιβιβαστεί ο πατέρας μου γύρισε προς το μέρος μας. «Θα καλέσω στις Δέσπες όταν φτάσω, αγγελικάτη6» φώναξε στη μητέρα μου και μετά κοίταξε εμένα. Χαμογελώντας έφερε τα δάχτυλά του στο μέτωπό του και τα κατέβασε, χαιρετώντας με στρατιωτικά. Μιμήθηκα την κίνηση του γελώντας.

Η μητέρα μου με έπιασε απ' το χέρι και μείναμε στη στάση ώσπου το τραμ ξεμάκρυνε κι έγινε μια μικρή κουκίδα στον ορίζοντα. «Πάμε για παγωτό;» ρώτησε γυρνώντας να με κοιτάξει και παρατήρησα πάλι πως τα μάτια της γυάλιζαν· δεν ήταν δύσκολο άλλωστε, το καλοκαίρι που πέρασε είχα ψηλώσει αρκετά και πλέον ήμουν μόνο μερικά εκατοστά πιο κοντός από εκείνη. Χωρίς να το σχολιάσω έγνεψα θετικά και, δίχως να αφήσει το χέρι μου, κινήσαμε για το ντοντουρματζίδικο.

Ο δρόμος του Πέραν ήταν γεμάτος και τώρα το πρωί πηγαινοέρχονταν όλοι φουριόζοι. Οι άντρες πήγαιναν για δουλειά, οι κυρίες είχαν βγει άλλες για τη βόλτα τους άλλες για να αγοράσουν ό,τι χρειαζόνταν για το σπίτι. Υπήρχε ζωντάνια. Από

παντού ακούγονταν ομιλίες· κάθε λογής γλώσσα θα άκουγες στο Πέραν· ελληνικά, αρμένικα, τουρκικά, ποντιακά.

Στρίψαμε στο έκτο σοκάκι. Στο τέλος του δρόμου έδρευε το καλύτερο παγωτατζίδικο σε όλο το Μπέγιογλου. Η ξύλινη ταμπέλα, που ήταν κρεμασμένη στην πρόσοψη, έγραφε με κόκκινα γράμματα Αρζουμάν και είχε ζωγραφισμένες μπάλες παγωτού.

Η μητέρα μου έσπρωξε την πόρτα και το καμπανάκι που ήταν κρεμασμένο πάνω της ήχησε στο έρημο στενό. Η γυναίκα που ήταν σκυμμένη πάνω από το κιτάπι της και σημείωνε, χαμογέλασε μόλις μας είδε. «Αϊ δεν το πιστεύω!» αναφώνησε χαρωπά και η αρμένικη προφορά της γέμισε τις λέξεις. «Η Σοφία και ο Πετράν!»

«Μύριαμ τι κάνεις;» ρώτησε η μητέρα μου και την αγκάλιασε.

«Καλά είμαι, καλά είμαι! Εσείς πείτε μου... πω πω πώς μεγάλωσες εσύ αγόρι μου! Ολόκληρος άντρας έγινες» σχολίασε και με έκοψε με τη ματιά της. «Τι τάξη θα πας ερχαί7 μου;»

«Τρίτη τάξη του γυμνασίου παρακαλώ!» με πρόλαβε η μητέρα μου με φωνή γεμάτη περηφάνεια.

«Κοίτα να δεις ο Πετράν!» κούνησε το κεφάλι της. «Λοιπόν, τι να σαςβάλω;»

4 ο Βόσπορος

5 σταθμός

6 η όμορφη

7 παιδί μου

Τα μάτια μου κινήθηκαν σε όλες τις γεύσεις πίσω απ' τη βιτρίνα. Φαίνονταν όλες τόσο λαχταριστές· τελικά διάλεξα εκείνη με το καϊμάκι και το βύσσινο. Η Μύριαμ έβαλε μια γενναία ποσότητα για μένα και για τη μητέρα μου και χωρίς να χάσω χρόνο άρχισα να τρώω με όρεξη.

«Πώς κι από τα μέρη μας Σοφία;»

«Έφυγαν για Ελλάδα το πρωί ο Αντώνης με τον πατέρα μου και είπαμε αφού ήμασταν κοντά να περάσουμε για ένα γεια».

Για λίγο δε μιλούσε κανείς. Εγώ έτρωγα ανέμελος και δεν έδινα τόση σημασία στο τι έλεγαν η μητέρα μου με τη δεσποινίς Μύριαμ. Σκεφτόμουν το σχολείο που θα άρχιζε, τους φίλους μου και όλα τα καινούργια πράγματα που θα μάθαινα φέτος.

«Κι εσείς ε;» ρώτησε σιωπηλά η Μύριαμ και η μητέρα μου έγνεψε. «Είδα και τους Πόντιους τις προάλλες στο λιμάνι...»

Η μητέρα μου έγνεψε. «Ναι, αντίκρυ από μας είναι. Ήρθε αμάξι και φόρτωσε όλη τους την προίκα.

Ούτε αντίο δεν είπαν...»

Ξεφύσησαν κι οι δυο τους. Πολύ λίγο τους καταλάβαινα τους μεγάλους. Μιλούσαν όλο συνωμοτικά, με γρίφους. Μου είχε λείψει να μιλάω με το μικρό κορίτσι της απέναντι πόρτας· εκείνη δεν έλεγε πολλά, γιατί ακόμα ήξερε λίγα, αλλά πάντα με άκουγε και ρουφούσε σα σφουγγάρι κάθε τι καινούργιο της μάθαινα.

Ξεφύσησα κι εγώ. Άραγε θα την έβλεπα ξανά;

———οΟο———

Πέρασαν τρεις μέρες κι ακόμα δεν είχαμε ακούσει νέα απ' τον πατέρα μου. Την τέταρτη, αργά το μεσημέρι -λίγο μετά τις πέντε- μας χτύπησε αλαφιασμένος την πόρτα ο μικρός εγγονός της κυράς Δέσπως.

«Ζητάνε τη μάνα σου στο τηλέφωνο» μου ανακοίνωσε λαχανιασμένος και η μητέρα μου έτρεξε με τα πασούμια ως το μπακάλικο. Τα λεπτά περνούσαν κι εγώ περίμενα τη μητέρα μου να επιστρέψει, με το μούτρο μου κολλημένο στο παράθυρο. Γύρισε γύρω στις έξι, κατακόκκινη και τρομαγμένη.

«Έπαθε κάτι ο μπαμπάς;» ρώτησα έντρομος πριν καλά καλά προλάβει να μπει στο σπίτι. «Έγινε κάτι με τον παππού;»

Έγνεψε αρνητικά και μου είπε να ασφαλίσω τα παντζούρια και να κλείσω τα παράθυρα. Ύστερα εκείνη σήκωσε τον διπλό πάτο της βιβλιοθήκης κι έβγαλε από μέσα ένα περιστροφό.

«Μαμά! Τι είναι αυτό;» ρώτησα έκπληκτος και την είδα σοκαρισμένος να το γεμίζει με σφαίρες.

«Να μη σε νοιάζει» απάντησε απλώς και συνέχισε τη δουλειά της. Έπειτα μπήκε στην κουζίνα και, λες κι δε συνέβαινε τίποτε, άρχισε να μας μαγειρεύει βραδινό, ενώ σιγοτραγουδούσε μαζί με το ραδιόφωνο.

«Θα μου πεις τι έχει συμβεί;» ζήτησα να μάθω αλλά έκανε πως δε με άκουσε. «Πες μου! Δεν είμαι μωρό πια! Οφείλω να ξέρω. Ο μπαμπάς μου ζήτησε να σε προστατέψω».

«Αυτό είναι δική μου δουλειά» με κοίταξε με την άκρη του ματιού της. «Υπάρχει αναταραχή» είπε σαν αυτό να εξηγούσε τα πάντα. «Θα χρειαστεί να μείνουμε σπίτι απόψε. Χωρίς φως και με κλειστά παράθυρα, για ασφάλεια» πρόσθεσε και επέστρεψε στην κατσαρόλα.

«Γ-γιατί τι έγινε;»

«Τίποτα, τζιέρι μου, μην ανησυχείς» φίλησε το μέτωπό μου και με έστειλε να αλλάξω ρούχα.

Φάγαμε με μόνο ένα κερί αναμμένο και ξαπλώσαμε νωρίς. Είχα έναν κόμπο στην κοιλιά· ό,τι κι αν ήταν, είπα στον εαυτό μου πως θα περάσει.

Πρέπει να ήταν μεσάνυχτα, όταν η μητέρα μου με τράβηξε από τον ύπνο. Από μακριά ακουγόταν φασαρία, φωνές, ουρλιαχτά. Το στομάχι μου αναποδογύρισε.

«Τι γίνεται μαμά;» ρώτησα φοβισμένος με φωνή βραχνή απ' τον ύπνο.

Η φασαρία της καταστροφής γινόταν όλο και πιο δυνατή, σαν να 'ταν χείμαρρος που διαπερνούσε κάθε γωνιά της πόλης. Η μητέρα μου με τράβηξε στο δωμάτιό της και με έσυρε ως τη μεγάλη ντουλάπα.

«Κυνηγάνε τους Ρωμιούς» δήλωσε και μου κόπηκε η ανάσα. «Θέλω να με ακούσεις προσεκτικά» ζήτησε και έγνεψε. «Θα μπεις στην ντουλάπα και δε θα βγάλεις μιλά. Ό,τι κι αν ακούσεις, ό,τι κι αν γίνει εσύ θα μείνεις εδώ. Κατάλαβες;» Κούνησα το κεφάλι μου χωρίς να έχω άλλη επιλογή. Η μητέρα μου με αγκάλιασε και φίλησε το μέτωπό μου. «Σε αγαπάω πολύ, Πέτρο μου».

Την αγκάλιασα σφιχτά. «Κι εγώ σ' αγαπώ μαμά».

Χάιδεψε τα μαλλιά μου και με κοίταξε. «Το ξέρω, τζιέρι μου, το ξέρω». Άνοιξε το ένα φύλλο της ντουλάπας και μου έκανε νόημα να μπω μέσα. Έκανα μισό βήμα και έπειτα δίστασα.

«Εσύ;»

«Άσε με εμένα. Μπες!» πρόσταξε και την υπάκουσα. Ακούμπησα την πλάτη μου στο ξύλο και σύρθηκα ώσπου κάθισα στον πάτο της ντουλάπας. Χωρούσα ίσα ίσα.

Οι φωνές είχαν δυναμώσει. Είχαν γίνει φωνές τρόμου και απελπισίας. Ακούγονταν όμως και κραυγές μίσους, βρισιές που αναγνώριζα σε μια άλλη γλώσσα. Ακουγόντουσαν τζάμια να σπάνε, πράγματα να πέφτουν. Γινόταν χαλασμός· η καταστροφή πλησίαζε όλο και περισσότερο.

Στην αρχή νόμισα πως έκανα λάθος, αλλά όχι. Αυτή τη φορά ήταν το σπίτι μας εκείνο που λιθοβολούσαν. Φώναζαν κι έβριζαν: σήμερα το βίός σας, αύριο το κεφάλι σας.

«Έχω το παιδί μου εδώ!» άκουσα τη μητέρα μου να φωνάζει, περισσότερο σαν προειδοποίηση παρά σαν έκκληση ελέους· ανατρίχιασα ολόκληρος. Ακούστηκε το ξύλο να σπάει και το σπίτι τραντάχτηκε ολόκληρο.

Δεν μπορούσα να δω τι συμβαίνει, όμως άκουγα. Πράγματα έπεφταν χάμω, άλλα έσπαγαν. Άκουγα τις σφαίρες που έскиζαν τον αέρα και τα πνιχτά αγκομαχητά από τα σώματα που μπήγονταν.

Ξάφνου άκουσα το ουρλιαχτό της μητέρας μου και το αίμα πάγωσε στις φλέβες μου. Κι έπειτα ακολούθησε το κλάμα της, γοερό και απελπισμένο, οι κραυγές για βοήθεια. Πρώτη φορά την άκουγα τόσο αβοήθητη, τόσο τρομαγμένη. Η μητέρα μου δεν ήταν αγιούσα, όμως εκείνη τη στιγμή την άκουγα να προσεύχεται ανάμεσα στα αναφιλητά και τις κραυγές πόνου.

Έκλαιγα κι εγώ χωρίς να το καταλάβω. Βουβά. Ένιωθα ανήμπορος. Δεν υπήρχε τίποτα που να μπορούσα να κάνω για να γλιτώσω τη μητέρα μου απ' το μαρτύριο που ακουγόταν να περνάει.

Η φασαρία υποχώρησε μετά από ώρα και φάνηκε να ξεμακραίνει προς τους επόμενους μαχαλάδες. Η μητέρα μου δεν ακουγόταν πια και δεν ξέρω αν αυτό με ανακούφιζε ή με τρομοκρατούσε περισσότερο. Έπρεπε να βγω ή να μείνω κρυμμένος; Δεν ήξερα... έτρεμα ολόκληρος και η ματιά μου θόλωνε, η ανάσα μου κοβόταν. Παρέμεινα κρυμμένος μέχρι που το μόνο που άκουγα ήταν η καρδιά μου, που χτυπούσε φοβισμένη στο στήθος μου. Κάτι σύρθηκε και τα μάτια μου άνοιξαν διάπλατα. Το σούρσιμο πλησίαζε όλο και περισσότερο κι έβαλα το χέρι μου κάτω απ' τη μύτη μου και πάνω στο στόμα μου, για να μην ακούγεται ούτε η ανάσα μου.

«Π-Πέτρο...» ακούστηκε μια πονεμένη και βραχνή φωνή έξω απ' την ντουλάπα.

«Μαμά;!» αναφώνησα και αμέσως βγήκα από το ξύλινο έπιπλο. Ήταν σωριασμένη δίπλα στο κρεβάτι, τα ρούχα της ήταν σκισμένα, γεμάτα αίματα. Το πρόσωπό της ήταν χτυπημένο παντού και τούφες έλειπαν από το κεφάλι της. «Τ-τι σου κάνανε μαμά;» σύρθηκα κι εγώ κοντά της κι άρχισα να κλαίω δυνατά. Τι της είχαν κάνει; Γιατί στη μαμά μου; Γιατί δεν έκανα κάτι; Γιατί δεν έκανα τίποτα;

«Είμαι κα...καλά» ψέλλισε με δυσκολία.

«Όχι, όχι, όχι» κούνησα το κεφάλι μου δεξιά-αριστερά κι έπιασα το χέρι της. Έβγαλε ένα μουγκρητό πόνου και παρατήρησα χιλιάδες μικρά γυαλάκια να είναι μπηγμένα στο δέρμα της. Θεέ μου...

«Άκου με, Πέτρο» ζήτησε με δυσκολία και έφερα το βλέμμα μου στο δικό της. «Π-πήγαινε στ-τον Γα...Γα...Γαλατά» είπε με δυσκολία κι αμέσως αρνήθηκα.

«Δε σε αφήνω μόνη σου, μαμά!»

Έκλεισε τα μάτια της για μια στιγμή και προσπάθησε να πάρει μερικές ανάσες. Το χέρι της έσφιξε το δικό μου απρόσμενα, τα νύχια της έγδαραν το δέρμα μου και με τράβηξε κοντά της. «Πήγαινε στον Γαλατά. Εκεί ξέρουν τον Αντώνη. Βρες ένα Ρωμιό...» κούνησα αρνητικά το κεφάλι μου και με έσφιξε με όση δύναμη της είχε

απομείνει. «Θα φύγεις, Πέτρο. Τώρα. Δε θα κοιτάξεις πίσω. Θα τρέξεις. Εδώ δεν είναι το σπίτι μας πλέον. Βρες τον πατέρα σου και πες του πως τον αγαπώ· αυτό πρέπει να κάνεις».

Τα δάκρυα είχαν μουσκέψει την μπλούζα μου· ένιωθα ο κεφάλι μου να πονάει. Το κράτημα της μητέρας μου χαλάρωσε και οι ανάσες της έγιναν αργές, ισχνές. Τα βλέφαρά της έκλεισαν. «Μη με αφήνεις μαμά...»

«Φύγε!» πρόσταξε σιγανά.

«Σ' αγαπάω» είπα και ένιωσα να πνίγομαι. Γιατί δεν της το έλεγα πιο συχνά; Έπρεπε, έπρεπε, έπρεπε.

Τώρα δεν είχα χρόνο. Αύριο θα μπορούσα να το πω μονάχα στην εικόνα της.

Χαμογέλασε πονεμένα. «Φύγε, Πέτρο. Φύγε!»

Φίλησα τον κρόταφό της κι άφησα μερικά δάκρυα να κυλήσουν. Έπειτα τα σκούπισα και στάθηκα στα τρεμάμενα πόδια μου. Βγήκα απ' την κρεβατοκάμαρα και χωρίς να κοιτάξω το χάος που υπήρχε γύρω μου, πέρασα το κατώφλι της εξώπορτας κι άρχισα αμέσως να τρέχω, όπως με συμβούλεψε η μητέρα μου. Δεν κοίταξα πίσω, ούτε στο πλάι, να δω τον χαλασμό. Μονάχα όσα βρίσκονταν μπροστά μου έβλεπα· σπασμένα έπιπλα, τζαμαρίες, φρούτα και λαχανικά απ' τα μπακάλικα, ρούχα σκισμένα απ' τα ραφτάδικα. Ο αέρας μετέφερε τον καπνό από τα σπίτια και τα μαγαζιά που είχαν κάψει. Υπήρχε νεκρική σιγή.

8 η πολύ θρησκευόμενη

Όταν έφτασα στον Γαλατά, από μακριά, ακούστηκε η καμπάνα της Αγίας Τριάδος. Τέσσερις χτύποι. Κατέβηκα προς το λιμάνι τρέχοντας. Έψαξα κάθε μικρό πέτρινο κτίσμα που συνήθως τα πρωινά ήταν γεμάτα χρηματιστές κι εμπόρους. Τώρα δεν υπήρχε ψυχή. Σταμάτησα απότομα όταν με την άκρη του ματιού μου είδα μια μικρή ταμπέλα με χαραγμένο το όνομα Δοξιάδης. Μια μικρή ελπίδα φύτρωσε μέσα μου. Όπου να 'ναι το λιμάνι θα γέμιζε κόσμο, κι αν κάποιος ερχόταν εδώ θα γνώριζε τον πατέρα μου. Έκατσα στα σκαλιά της εισόδου και περίμενα. Η ώρα περνούσε και κανείς δεν είχε εμφανιστεί ακόμα. Ξημέρωνε. Μισόκλεισα τα μάτια μου και άφησα τον ήχο της θάλασσας να με ηρεμίζει. Ήμουν τόσο κουρασμένος.

Ένα εκτυφλωτικό φως έπεσε πάνω στα μάτια μου και αμέσως τα έκλεισα σφιχτά. «Ποιος είναι εκεί;» ακούστηκε μια βαριά αντρική φωνή κι έπειτα βήματα να πλησιάζουν. Σηκώθηκα αμέσως και στάθηκα μπροστά του. Ο μπεχτοής με επεξεργάστηκε απ' την κορφή ως τα νύχια και έφερε τον φακό ξανά στο πρόσωπό μου. «Τι είσαι 'συ;» ρώτησε απότομα και ξεροκατάπια.

Σήκωσα ψηλά το κεφάλι κι απάντησα με θάρρος. «Γραικός, κύριε!»

«Πώς σε λένε;»

«Πέτρο Ευστρατίου» απάντησα προσπαθώντας να ακουστώ όσο πιο ατρόμητος γινόταν.

Ο νυχτοφύλακας με κοίταξε με ανασηκωμένα φρύδια. «Του Αντώνη;» έγνεψα. «Η μάνα σου;»

«Είμαι μόνος, κύριε». Στη θύμηση της μητέρας μου έσκυψα το κεφάλι για να κρύψω τα δάκρυα μου. Ένα χέρι άγγιξε τον ώμο μου κι αμέσως σήκωσα το βλέμμα μου στον άντρα απέναντί μου. Η έκφρασή του ήταν σοβαρή μα η ματιά του ήταν γεμάτη συμπόνια.

Δε χρειάστηκε να μιλήσει.

Κατάλαβα τότε πως μάλλον είχα βρει κάποιον που μπορούσε να με πάει στους μόνους συγγενείς που μου είχαν απομείνει.

—οΟο—

ΑΘΗΝΑΙ, 1981

Υπογράφω γρήγορα ακόμα ένα βιβλίο και χωρίς να σηκώσω το κεφάλι μου το δίνω πίσω στον κάτοχό του λέγοντας ένα απλό ευχαριστώ.

«Να περάσει ο τελευταίος» ακούω τον εκδότη μου να λέει κι αμέσως ανακούφιση απλώνεται σε όλο μου το σώμα. Κάποιος σπρώχνει το βιβλίο του και χωρίς να κοιτάξω κάνω να το πιάσω, όμως κατά λάθος πιάνω μια παλάμη· μια πολύ απαλή και πολύ λευκή, γεμάτη φακίδες, παλάμη.

Σηκώνω το κεφάλι μου για να απολογηθώ κι αμέσως παγώνω ολόκληρος. Το βλέμμα μου συναντιέται με δυο γνώριμα ελαφίσια μάτια· καστανά και μεγάλα, έτοιμα να απορροφήσουν το στίδηποτε. Κοιτάζω τα πύρινα μαλλιά της που σχηματίζουν δαχτυλίδια από μπουκλες ως το στέρνο της. Φοράει ένα όμορφο κίτρινο φόρεμα που φτάνει λίγο πάνω απ' τα γόνατά της. Έχει πια παντού φακίδες.

Δεν μοιάζει καθόλου στο τρίχρονο κορίτσι που συνήθιζα να κάθομαι μαζί του στο γρασίδι και να της μαθαίνω πράγματα για ώρες. Όπως δε μοιάζω κι εγώ σ' εκείνο το δεκατετράχρονο άβολο αγόρι.

«Με συγχωρείς» λέει και η φωνή της είναι γλυκιά σαν μέλι και ζεστή σαν τον ήλιο.

Κορίτσι. Κορίτσι. Κορίτσι.

«Κορίτσι...; » ψιθυρίζω βραχνά και τα ροδαλά της μάγουλα γίνονται κόκκινα. Περνάω το χέρι μου μέσα απ' τα ελαφρώς ψαρά μαλλιά μου. «Τι κάνεις εσύ εδώ;»

«Είπα να βρεθώ με έναν παλιό φίλο» χαμογελά και προσθέτει: «Τα αποδημητικά πουλιά την άνοιξη, όταν ο καιρός είναι αρκετά ζεστός, επιστρέφουν, κουβαλώντας μαζί τις χαμένες τους πατρίδες, για να ξανασυναντήσουν τη γη που τα γέννησε και τις καρδιές που τα περίμεναν».

Χαμογελάω και νιώθοντας τον λαιμό μου να με γδέρνει παίρνω το βιβλίο της για να το υπογράψω.

Στο κορίτσι

-στη μείζονα συγχορδία,

όπου το μινόρακι μεταμορφώνεται σε ελπίδα!

3^ο Βραβείο «Αόρατοι κυρίαρχοι» - Fidelio, Πρέκα Ζωή

Γενικό Λύκειο Σχολής Ξενοπούλου Αττικής

Το λιμάνι εκείνο δεν υπήρχε σε κανέναν χάρτη. Κι όμως όλοι ήξεραν πού βρίσκεται. Το έλεγαν «Η Επιφάνεια» γιατί 6,11 κι αν βυθιζόταν αργά ή γρήγορα ξαναέβγαινε εκεί. Η πόλη ήταν χτισμένη γύρω από το νερό. Τα σπίτια χαμηλά, με υγρασία στους τοίχους και πιο πάνω στον λόφο υψωνόταν το γυάλινο κτήριο. Κανείς δεν ήξερε τι ακριβώς γινόταν εκεί μέσα, μόνο ότι από εκεί έρχονταν οι αποφάσεις. Οι μεγάλοι το έλεγαν Διοίκηση. Οι νέοι το έλεγαν οι Από Πάνω. Η γιαγιά μου το έλεγε ο Μηχανισμός.

Ο Μηχανισμός δεν φαινόταν αλλά ακουγόταν. Σαν ένα βαθύ βουητό κάτω από τα πόδια μας. Σαν να δούλευαν αόρατα γρανάζια μέσα στη γη. Εγώ τότε ήμουν δεκαέξι. Πίστευα πως αν φωνάξεις αρκετά δυνατά κάτι θα ραγίσει. Είχα έναν φίλο, τον Άγγελο. Πίστευε πως όλα αλλάζουν αν οι άνθρωποι το θελήσουν πραγματικά. Καθόμασταν συχνά στο λιμάνι και κοιτούσαμε τα νερά. Κάθε τόσο στην επιφάνεια ανέβαινε κάτι παράξενο. Ένα παλιό κλειδί, ένα σπασμένο ρολόι, ένα κομμάτι καθρέφτη. «Βλέπεις;» μου έλεγε. «Τίποτα δεν χάνεται. Ό,τι πάει κάτω γυρνάει».

Μια μέρα οι άνθρωποι της πόλης κουράστηκαν. Είχαν πειστεί πως ο Μηχανισμός τους έπαιρνε περισσότερα απ' όσα έδινε. Οι από πάνω είχαν υποσχεθεί ισότητα αλλά τα σπίτια στον λόφο γίνονταν όλο και μεγαλύτερα ενώ τα δικά μας όλο και πιο στενά. Ξεκίνησε σαν ψίθυρος. Μετά έγινε ποτάμι. Μαζευτήκαμε στην πλατεία. Κρατούσαμε χαρτιά με λέξεις: Δικαιοσύνη, Ελευθερία, Ανάσα. Οι λέξεις ήταν βαριές, σχεδόν πιο βαριές από εμάς. Θυμάμαι να φωνάζω μέχρι που ένωσα το λαιμό μου να καίει. Θυμάμαι να κοιτάω το γυάλινο κτήριο και να φαντάζομαι μια ρωγμή να διασχίζει τους τοίχους του. Και όντως, κάτι ράγισε.

Οι από πάνω κατέβηκαν. Έβγαλαν τα κοστούμια τους, φόρεσαν απλά ρούχα. «Είμαστε μαζί σας» είπαν. «Το σύστημα ήταν άδικο. Θα το αλλάξουμε». Ο κόσμος ξέσπασε σε χειροκροτήματα. Ο Άγγελος χαμογελούσε. «Το βλέπεις;» μου ψιθύρισε. «Γίνεται». Για λίγο όλα έμοιαζαν διαφορετικά. Οι πόρτες του γυάλινου κτηρίου άνοιξαν. Μπήκαμε μέσα. Είδαμε αίθουσες γεμάτες καθρέφτες. Σε κάθε τοίχο η αντανάκλασή μας. Δεν υπήρχαν γραφεία, ούτε χαρτιά, ούτε άνθρωποι να δίνουν εντολές. «Δεν υπάρχει μηχανισμός» είπε κάποιος. «Ήταν ψέμα». Αλλά το βουητό δεν σταματούσε.

Τις επόμενες εβδομάδες, δημιουργήθηκαν επιτροπές. Κάποιοι ανέλαβαν να οργανώσουν την τροφή. Άλλοι την ασφάλεια. Άλλοι τα οικονομικά. «Πρέπει να υπάρχει τάξη» έλεγαν «αλλιώς θα χαθούμε». Σιγά σιγά οι επιτροπές έγιναν συμβούλια. Τα συμβούλια έγιναν κλειστές ομάδες. Οι αποφάσεις δεν παίρνονταν πια στην πλατεία αλλά σε μικρά δωμάτια. Κάποιοι είχαν πρόσβαση. Κάποιοι όχι. Ο Άγγελος μπήκε σε ένα από τα συμβούλια. «Για να προσέχω» μου είπε «να μην ξαναγίνει το ίδιο».

Στην αρχή ερχόταν κάθε βράδυ στο λιμάνι. Μετά κάθε δεύτερο. Μετά σταμάτησε. Ένα βράδυ πήγα μόνη μου. Το νερό ήταν ήσυχο. Κοίταξα την επιφάνεια και είδα κάτι να ανεβαίνει αργά. Ήταν μια μάσκα. Χρυσή. Γυάλιζε στο φως του φεγγαριού. Την έπιασα. Ήταν βαριά. Την επόμενη μέρα, ο Άγγελος στεκόταν στον λόφο. Φορούσε καθαρό πουκάμισο. Μιλούσε σε κόσμο. Τα λόγια του σωστά και μετρημένα. Μιλούσε για σταθερότητα και

αναγκαίες θυσίες. Το βλέμμα του, όμως, είχε αλλάξει. Δεν ήταν σκληρό πλέον αλλά μακρινό.

Και τότε κατάλαβα. Ο μηχανισμός δεν ήταν κρυμμένος κάτω από τη γη. Ήταν μέσα μας. Ήταν η ανάγκη να ελέγχουμε, όταν φοβόμαστε. Η ανάγκη να ανεβαίνουμε λίγο πιο πάνω για να βοηθήσουμε καλύτερα. Ήταν ο πειρασμός της μάσκας. Κάθε φορά που κάτι κατέρρεε κάτι άλλο έβγαινε στην Επιφάνεια. Μπορεί να άλλαζαν τα πρόσωπα αλλά όχι η δομή. Σαν το νερό, ό,τι κι αν ρίξεις μέσα θα βρει τρόπο να επιπλεύσει. Η εξουσία είναι ελαφριά όταν τη θέλεις. Οι άνθρωποι πίστεψαν ξανά πως αυτή τη φορά είναι αλλιώς. Πάντα το πιστεύουν. Γιατί αλλιώς δεν αντέχεται. Πήγα στο γυάλινο κτήριο ξανά. Οι καθρέφτες ήταν ακόμη εκεί. Στάθηκα μπροστά σε έναν. Για μια στιγμή μου φάνηκε πώς το είδωλό μου φορούσε τη χρυσή μάσκα. Έκανα πίσω. Τότε ένιωσα τον αληθινό φόβο. Όχι ότι οι άλλοι θα μας εξουσιάζουν. Αλλά ότι αν μου δοθεί η ευκαιρία ίσως το κάνω κι εγώ.

Στο λιμάνι η επιφάνεια έμεινε ήσυχη για καιρό. Μέχρι που ένα πρωί οι άνθρωποι ξύπνησαν με νέους κανόνες. Όχι πιο σκληρούς. Απλώς διαφορετικούς. Πάντα υπάρχει ένας λόγος. Πάντα μια ανάγκη. Και έτσι χωρίς να το καταλάβουμε ξαναγίναμε εργάτες ενός αόρατου σχεδίου. Μόνο που τώρα δεν υπήρχε γυάλινο κτήριο. Υπήρχαν πολλά μικρά, σκορπισμένα σε κάθε γειτονιά. Μερικές φορές σκέφτομαι πώς η ελευθερία δεν χάνεται με θόρυβο. Χάνεται σαν την άμμο που φεύγει μέσα από τα δάχτυλα. Δεν το καταλαβαίνεις τη στιγμή που συμβαίνει. Το συνειδητοποιείς όταν κοιτάς τα χέρια σου και είναι άδεια.

Ο Άγγελος δεν είναι πια ο Άγγελος που ήξερα. Ίσως ούτε εγώ είμαι η ίδια. Αλλά κάθε βράδυ πηγαίνω στο λιμάνι. Κοιτάζω την επιφάνεια και περιμένω γιατί ξέρω πως Ο,ΤΛ κι αν πνίξουμε θα ξαναβγεί. Κι αν ο Μηχανισμός είναι μέσα μας τότε η μόνη επανάσταση ΤΟΝ μένει είναι η πιο δύσκολη. Να μάθουμε να κρατάμε τη μάσκα στα χέρια και να μην τη φοράμε. Δεν ξέρω αν θα τα καταφέρουμε. Το μόνο που ξέρω είναι ΟΤΛ το νερό SEV σταματά ποτέ να κινείται. Και πώς όσο υπάρχει βουητό κάτω από τη γη θα πρέπει να ακούμε προσεκτικά μήπως αυτή τη φορά πριν κάτι ανέβει στην επιφάνεια προλάβουμε να το αναγνωρίσουμε.

1^{ος} Ειδικός Έπαινος «Αρχείο μηδέν» - Σελήνη, Καραπαναγιωτίδου Μαρία Ειρήνη

1^ο Επαγγελματικό Λύκειο Καλαμαριάς

Ζω σε μια πόλη που δεν αγαπά πλέον τους ανθρώπους της. Τους μετρά και τους ελέγχει. Τους παρακολουθεί παντού και πάντα. Κάμερες κρέμονται πάνω από τα κεφάλια μας σαν αόρατα μάτια που δεν κλείνουν ποτέ. Σε δρόμους, σε πλατείες, σε πολυκατοικίες, ακόμα και σε σημεία που κάποτε θεωρούσαμε πως είναι ιδιωτικά. Καταγράφουν κινήσεις, κανείς δεν μας είπε ποτέ ακριβώς σταμάτησαν να είναι εργαλεία ασφάλειας και έγιναν εργαλεία πειθαρχίας. Απλώς, ένα πρωί, ξυπνήσαμε και ήταν παντού. Η τεχνολογία εδώ δεν προσφέρει επιλογές. Επιβάλλει τους κανόνες. Πρόστιμα για λάθος διαδρομές, ειδοποιήσεις για αντικοινωνική συμπεριφορά, ποινές για απουσία ψηφιακής δραστηριότητας. Όλα πρέπει να καταγράφονται, ό,τι δεν καταγράφεται, δεν υπάρχει, άρα βγαίνει έκτος, και ό,τι δεν υπάρχει ξεχνιέται. Οι άνθρωποι υπάκουσαν χωρίς φωνή, χωρίς καμία αντίρρηση. Ίσως επειδή είχαν ήδη ξεχάσει πώς ακούγεται η φωνή τους.

Κάθε πρωί μπαίνω στο ασανσέρ μαζί με πρόσωπα που ζω δίπλα τους χρόνια. Ξέρω τις συνήθειες τους, τις ώρες που φεύγουν, πότε γυρίζουν. Δεν ξέρω τα ονόματά τους, στεκόμαστε σε απόσταση σαν να φοβόμαστε ότι η επικοινωνία είναι παραβίαση. Τα μάτια καρφωμένα στις οθόνες, τα χέρια σφιγμένα γύρω από συσκευές που υπόσχονται ευχαρίστηση, ενώ μας αποκόβουν όλο και περισσότερο. Κάποιες φορές προσπαθώ να θυμηθώ πότε ήταν η τελευταία φορά που αντάλλαξα μια αληθινή καλημέρα με έναν άγνωστο, δεν τα καταφέρνω. Η μνήμη μου σταματά σαν να μην της επιτρέπεται να κρατήσει κάτι τόσο ανθρώπινο.

Και εγώ πνίγομαι. Πνίγομαι από τον αέρα αυτής της πόλης που μοιάζει βαρύν, γεμάτος αόρατους κανόνες. Πνίγομαι από τη σιωπή που έχει αντικαταστήσει τη ζωή όλων. Όλα λειτουργούν τέλεια, οργανωμένα, και τίποτα δεν είναι ζωντανό. Νιώθω πως αν σταματήσω για λίγο, αν δεν κινηθώ σύμφωνα με τον ρυθμό που μας έχουν επιβάλει, κάτι θα με συμβεί. Κάποια κάμερα. Κάποιο σύστημα.

Στους δρόμους, οι άνθρωποι περπατούν βιαστικά, με σκυμμένα κεφάλια, δεν κοιτάζονται, δεν αγγίζονται, δεν γελούν. Στις καφετέριες επικρατεί μια σιωπή που με τρομάζει. Τραπέζια γεμάτα σώματα και άδεια από παρουσία. Λέξεις που δεν ειπώθηκαν ποτέ. Σκέψεις που έμειναν κλειδωμένες. Ως δημοσιογράφος, έχω μάθει να παρατηρώ. Ως άνθρωπος, αρχίζω να νιώθω πως αυτό δεν αρκεί. Παρατηρώ μια κοινωνία που θυμάται αριθμούς και ξεχνά πρόσωπα. Που αποθηκεύει δεδομένα και διαγράφει ιστορίες.

Αναρωτιέμαι αν η μνήμη μας αφαιρέθηκε βίαια ή αν την παραδώσαμε μόνοι μας, από φόβο ή από κούραση. Τα βράδια, στέκομαι στο μπαλκόνι και κοιτάζω τα φώτα των διαμερισμάτων. Όλα αναμμένα. Όλα ίδια. Πίσω από κάθε παράθυρο υπάρχει μια ζωή, μια ιστορία, ένα παρελθόν. Κι όμως, νιώθω πως κανείς δεν τα θυμάται πια. Σαν να ζούμε όλοι σε παράλληλες μοναξιές, συνδεδεμένοι μόνο μέσω καλωδίων. Ο αέρας λιγοστεύει. Το νιώθω στο στήθος μου. Και τότε, ένα απόγευμα, καθώς γύριζα σπίτι, παρατήρησα κάτι που δεν έμοιαζε να ανήκει εδώ. Την πόρτα του διπλανού διαμερίσματος. Δεν είχε ψηφιακή κλειδαριά. Δεν άναβε καμία ένδειξη. Ήταν παλιά, φθαρμένη, σχεδόν ξεχασμένη σαν να είχε αντισταθεί στον χρόνο. Πάνω της υπήρχε ένα μικρό χαρτί, γραμμένο στο χέρι. Ένα όνομα, Χαρά. Ένα όνομα που δεν ήταν κωδικός. Ένα όνομα που δεν ήταν αριθμός. Και για πρώτη φορά μετά από πολύ καιρό,

ένιωσα πως ίσως αυτή η πόλη δεν είχε ξεχάσει τα πάντα. Ίσως, πίσω από εκείνη την πόρτα, να υπήρχε ακόμη κάτι που δεν είχε καταγραφεί. Κάτι που δεν είχε ελεγχθεί. Κάτι επικίνδυνα ανθρώπινο η μνήμη.

Για μέρες σκεφτόμουν εκείνη την πόρτα. Όχι με τρόπο επίμονο, περισσότερο σαν κάτι που υπήρχε στο πίσω μέρος του μυαλού μου, σαν σκιά. Κάθε φορά που περνούσα από μπροστά της, επιβράδυνα το βήμα μου. Κάθε φορά που έβλεπα το όνομα γραμμένο στο χαρτί, ένιωθα ένα μικρό τσίμπημα στο στήθος. Ένα όνομα που δεν ταίριαζε με την πόλη, κι όμως υπήρχε μέσα της. Τελικά, η πρώτη μας επαφή δεν έγινε από δική μου απόφαση, αλλά σχεδόν από τύχη. Τη συνάντησα ένα απόγευμα στον διάδρομο της πολυκατοικίας. Κρατούσε ένα μικρό καλάθι με ψώνια και προσπαθούσε να βρει τα κλειδιά της. Στάθηκα αμήχανα λίγα βήματα πιο πίσω. Για μια στιγμή σκέφτηκα να φύγω. Να μην μπλεχτώ. Να συνεχίσω όπως όλοι. Κάτι μέσα μου αντιστάθηκε.

«Να σας βοηθήσω;» ρώτησα τελικά. Γύρισε και με κοίταξε. Όχι βιαστικά. Όχι καχύποπτα. Με εκείνο το βλέμμα που σε κάνει να νιώθεις ότι υπάρχεις. «Αν δεν σου είναι κόπος», είπε και μου χαμογέλασε. Πήρα τα κλειδιά από τα χέρια της. Τα δάχτυλά της ήταν ζεστά. Ανθρώπινα.

«Μένω δίπλα», της είπα, σχεδόν απολογητικά. «Είμαι η Καλλινίκη.»

«Το ξέρω», απάντησε ήρεμα. «Οι άνθρωποι έχουν ονόματα, ξέρεις. Ακόμα κι αν κάνουν πως δεν τα θυμούνται.» Η φράση της με αιφνιδίασε. Ένιωσα σαν να μιλούσε για μένα. «Εγώ είμαι η Χαρά», είπε. «Χρόνια τώρα.» Γελάσαμε αμήχανα και οι δύο. Ήταν μια απλή στιγμή. όμως ένιωθα πως κάτι είχε ήδη αρχίσει να χτίζεται, χωρίς να το καταλαβαίνω. Μου πρότεινε να μπω για λίγο μέσα. «Για ένα τσάι μόνο», όπως είπε. Δέχτηκα. Ίσως γιατί δεν θυμόμουν πότε ήταν η τελευταία φορά που κάποιος μου είχε προτείνει κάτι χωρίς σκοπό, χωρίς ειδοποίηση, χωρίς πρόγραμμα.

Το σπίτι της ήταν γεμάτο αντικείμενα που δεν ήταν για καμία λειτουργία. Φωτογραφίες, παλιά ρολόγια, βιβλία με κιτρινισμένες σελίδες. Ένιωθα σαν να είχα περάσει σε έναν άλλο χρόνο.

«Ήταν αλλιώς παλιά», άρχισε να λέει, σχεδόν φυσικά, σαν να περίμενε χρόνια να τη ρωτήσει κάποιος. «Οι άνθρωποι κάθονταν έξω χωρίς φόβο μην πάρουν κάποιο πρόστιμο Μιλούσαν, Τσακώνονταν, Γελούσαν, Ήξερες ποιος ζούσε δίπλα σου.» Την άκουγα χωρίς να τη διακόπτω.

«Σήμερα δεν ακούμε φωνές», είπα χαμηλόφωνα. Η κυρία Χαρά με κοίταξε προσεκτικά.

«Γιατί φοβάστε να μιλήσετε;» με ρώτησε. Δεν ήξερα τι να απαντήσω. Γιατί φοβόμασταν; Γιατί μας έμαθαν; Γιατί ξεχάσαμε πώς; Τότε ήταν που η σκέψη γεννήθηκε μέσα μου σχεδόν

αυθόρμητα. «Ξέρετε...» είπα διστακτικά, «είμαι δημοσιογράφος. Σκέφτηκα ίσως αν θα θέλατε να μου μιλήσετε λίγο πιο επίσημα. Μια μικρή συνέντευξη. Όχι κάτι σοβαρό. Απλώς για τα παλιά. Για να θυμηθούν κι άλλοι πώς ήταν.» Σιώπησε για λίγο. Έσφιξε τα χέρια της πάνω στο τραπέζι. «Νομίζεις ότι θα τους νοιάξει;» ρώτησε. Η ερώτηση με πόνεσε.

«Δεν ξέρω», απάντησα ειλικρινά. «Αλλά ίσως, ίσως αν δουν πόσο όμορφα ήταν κάποτε, κάτι να αλλάξει. Έστω λίγο.» Η κυρία Χαρά χαμογέλασε θλιμμένα. «Η ομορφιά δεν χάθηκε», είπε.

«Θάφτηκε, κάποιοι την έθαψαν» Εκείνη τη στιγμή ένιωσα μια περίεργη οικειότητα. Σαν να γνωρίζομασταν χρόνια. Σαν να μιλούσα με κάποιον που δεν είχε ξεχάσει ποιος είμαι. Το παρόν μου φάνηκε ξαφνικά φτωχό μπροστά στο παρελθόν της. φεύγοντας, κατάλαβα πως αυτή η αθώα συζήτηση δεν ήταν τελικά τόσο αθώα, κάτι είχε φυτευτεί, μια σχέση, μια ανάγκη. Χωρίς να το ξέρω ακόμη, εκείνη η συνέντευξη δεν θα άλλαζε μόνο τη ζωή μου. Θα άνοιγε μια πόρτα που κανείς δεν ήξερε αν έπρεπε να ανοιχτεί.

Την επόμενη φορά που πήγα στο διαμέρισμά της, κατάλαβα πως κάτι είχε αλλάξει. Η κυρία Χαρά δεν ήταν όπως πριν, πλέον δεν χαμογελούσε. Δεν με ρώτησε αν θέλω τσάι. Τα μάτια της πήγαν πρώτα πίσω μου, στον διάδρομο, σαν να έλεγχε αν ήμουν μόνη. Περίεργη σκέφτηκα στην αρχή. Ή ίσως όχι.

Καθίσαμε αντικριστά, πιο μακριά αυτή τη φορά. Μιλούσε για το παρελθόν, αλλά όχι όπως τις άλλες φορές. Οι λέξεις της ήταν σπασμένες, ασύνδετες. Κάθε τόσο σταματούσε απότομα, σαν να είχε πει παραπάνω από όσα έπρεπε. «Υπήρχαν άνθρωποι που ήξεραν πράγματα», είπε ξαφνικά. Σήκωσα το βλέμμα μου «Τι πράγματα;» Τα δάχτυλά της σφίχτηκαν. «Πράγματα που δεν έπρεπε να ξέρουν.» Η φωνή της έτρεμε ελάχιστα «Μιλάτε γενικά ή...;» προσπάθησα να την οδηγήσω. Με κοίταξε απότομα, «Μη ρωτάς πολλά.» Η λέξη έπεσε βαριά ανάμεσά μας. Γιατί να μη ρωτήσω; σκέφτηκα. Αυτό δεν κάνω πάντα; «Είπατε πριν για κάποιον» συνέχισα ήρεμα, «Ποιος ήταν;» Σηκώθηκε. Περπάτησε ως το παράθυρο. Έκλεισε τις κουρτίνες. Η καρδιά μου χτύπησε δυνατά. Τι φοβάται; «Δεν είχε σημασία ποιος ήταν», είπε τελικά.

«Σημασία είχε τι ήξερε.» Έσκυψα μπροστά. «Και τι ήξερε;» Για λίγα δευτερόλεπτα δεν μιλούσε κανείς.

Έπειτα ψιθύρισε «Ότι κάποιοι άνθρωποι... σβήνονται.» Ένιωσα ρίγος. «Πεθαίνουν;» Γύρισε και με κοίταξε. «Όχι πάντα», είπε χωρίς να είναι σίγουρη. «Μερικές φορές απλώς.. δεν υπάρχουν πλέον.» Το μυαλό μου άρχισε να τρέχει. Δεν υπάρχουν; Τι σημαίνει αυτό; δεν γίνεται κάποιος να μην υπάρχει. Ήθελα να γελάσω αλλά το βλέμμα της δεν μου το επέτρεπε. «Αυτός ο άνθρωπος...» ξεκίνησα. «Έπρεπε να βγει από τον χάρτη» με διέκοψε. Η φωνή της ήταν σκληρή ένιωθα το στομάχι μου να σφίγγεται. «Και τι του συνέβη;» Με κοίταξε σαν να μετάνιωσα που μίλησα. «Ένα ατύχημα», είπε γρήγορα. «Έτσι είπαν.»

Σημείωσα τη λέξη στο μυαλό μου είπαν, όχι ήταν «Και ήταν;» ρώτησα. Τα μάτια της γέμισαν φόβο. «Μην το ψάχνεις, Καλλινίκη μου», είπε χαμηλά. Ήξερε το όνομά μου. Δεν θυμόμουν καθόλου να της το είχα πει. «Δεν τελειώνει καλά τότε.» Αυτή τη φορά, ο φόβος της πέρασε σε μένα.

Το ίδιο βράδυ έφαξα, όχι πολλά. Ένα όνομα, μια υπόθεση, ένα ατύχημα. Δεν υπήρχε τίποτα. Ούτε είδηση. Ούτε αρχείο. Σαν να μην είχε γίνει αλλά για κάποιο ανεξήγητο λόγο δεν

μπορούσα να αγνοήσω τις κουβέντες που μου είπε. Την επόμενη μέρα που πήγα, η κυρία Χαρά δεν ήθελε να μιλήσει. Είχα καταλήξει γιατί, ήξερα πια γιατί. Γιατί κάποιος, κάπου, είχε αποφασίσει ότι η αλήθεια δεν έπρεπε να βγει στο φως και μάλλον όποιος την πλησίαζε έβγαινε από τον χάρτη.

Δεν θυμάμαι πότε ακριβώς σταμάτησα να κοιμάμαι κανονικά. Ξέρω μόνο ότι από ένα σημείο και μετά δεν μπορούσαν να κλείσουν τα μάτια μου, παντού εικόνες που δεν είχα δει ποτέ πραγματικά Άρχισα να ψάχνω συστηματικά, όχι σαν δημοσιογράφος

πλέον σαν άνθρωπος που έχει καταλάβει ότι κάτι πάει απλώς λάθος. Έψαχνα σε παλιά ψηφιακά αρχεία, σε ξεχασμένες βάσεις δεδομένων, σε αντίγραφα αντιγράφων. Εκεί που κανείς δεν κοιτάζει.

Τότε άρχισαν να εμφανίζονται οι αντιφάσεις. Η ημερομηνία του ατυχήματος δεν ταίριαζε, η ώρα θανάτου άλλαζε από αρχείο σε αρχείο, η ιατροδικαστική έκθεση υπήρχε αλλά χωρίς υπογραφή, και το όνομα εμφανιζόταν για κλάσματα δευτερολέπτου και μετά εξαφανιζόταν, σαν να πέφτει χωρίς λόγω το σύστημα. Όσο πιο βαθιά πήγαινα, τόσο πιο βαριά γινόταν η σιωπή γύρω μου. Άνθρωποι που μέχρι χθες μου μιλούσαν, άρχισαν να αποφεύγουν τις ερωτήσεις μου. Μηνύματα έμειναν αναπάντητα. Κλήσεις κόβονται. Μια φορά, όταν προσπάθησα να αποκτήσω πρόσβαση σε ένα παλιό αρχείο, η οθόνη μαύρισε για λίγα δευτερόλεπτα και μετά επανήλθε σαν να μην είχε συμβεί τίποτα. Τότε ήταν που φοβήθηκα πραγματικά, όχι για τη δουλειά μου, για μένα.

Ξαναπήγα στην κυρία Χαρά, αυτή τη φορά δεν της είπα τι είχα βρει δεν χρειαζόταν. Το κατάλαβε από το πρόσωπό μου. «Το είδες» είπε απλώς. Δεν τη ρώτησα πώς το ήξερε. «Ναι», απάντησα. «Αλλά όχι ολόκληρο.» Χαμογέλασε πικρά. «Κανείς δεν μπορεί να το δει ολόκληρο» είπε. «Μόνο όσο αντέχει.» Έβγαλε από ένα συρτάρι έναν παλιό φάκελο, χαρτί κανονικό, όχι ψηφιακό. Τα χέρια της έτρεμαν καθώς τον άνοιγε «αυτό δεν έπρεπε να υπάρχει» ψιθύρισε. Μέσα υπήρχαν εκτυπώσεις, καταγραφές, μια υπόθεση που είχε κλείσει πριν καν ανοίξει. Στο κάτω μέρος μιας σελίδας, μια ένδειξη που μου έκοψε την ανάσα.

Αρχείο ο «τι είναι αυτό;» ρώτησα. Η κυρία Χαρά έκλεισε γρήγορα και σφιχτά τα μάτια της «Ο τόπος που πηγαίνουν όσα δεν πρέπει να μάθει κανείς» είπε. «Ούτε καν ότι χάθηκαν» Ένωσα το αίμα μου να παγώνει «αυτός ο άνθρωπος....» άρχισα. «Ήξερε κάτι», με διέκοψε «κάτι που αν έβγαине προς τα έξω, δεν θα μιλούσαμε πλέον για απλά λάθη. Θα μιλούσαμε για έγκλημα.» Σκέφτηκα όλα όσα είχα βρει τις αντιφάσεις, τα κενά, Και τότε κατάλαβα κάτι χειρότερο

Δεν φοβόντουσαν μήπως αποκαλυφθεί κάτι, φοβόντουσαν μήπως αποδειχτεί κάτι.

«Κινδυνεύετε;» την ρώτησα με κοίταξε στα μάτια, «όποιος πλησιάζει πολύ, κινδυνεύει» είπε. Έφυγα με τον φάκελο κρυμμένο μέσα στο μπουφάν μου στον δρόμο ένιωθα τα βλέμματα βαριά, ακόμα κι αν ήξερα πως ίσως ήταν μόνο στο μυαλό μου. Είχα πλέον στοιχεία, πολλά, αρκετά για να καταρρεύσουν όλα.

Αρκετά και για να χαθώ και εγώ μαζί τους. Και για πρώτη φορά από τότε που ξεκίνησα να ψάχνω, αναρωτήθηκα Αν η αλήθεια μπορεί να σκοτώσει, αξίζει πάντα να τη βγάζεις στο φως.

Όταν τελείωσα να διαβάζω όλα όσα υπήρχαν στον φάκελο, ένιωσα σαν να με χτύπησε κεραυνός. Όλα ήταν εκεί. Κάθε λεπτομέρεια του περιστατικού, κάθε ψεύτικο έγγραφο, κάθε απόπειρα συγκαλύψης. Ο άνθρωπος που είχε πεθάνει, είχε καταλάβει πράγματα που κανείς από το κράτος δεν ήθελε να μάθουμε. Η αλήθεια ήταν βαρύτερη από κάθε φαντασία. Πώς συνέβησαν όλα αυτά;

Ποιος αποφάσισε; Και γιατί; Σκεφτόμουν με κομμένη ανάσα όμως, υπήρχαν αποδείξεις. Όλα τεκμηριωμένα. Αρχείο Μηδέν, ψεύτικα ατυχήματα. Η κυβέρνηση είχε καλύψει τα πάντα... μέχρι τώρα. Την επόμενη μέρα που ξαναβρέθηκα με την κυρία Χαρά, την κοίταξα στα μάτια, τα μάτια της ήταν κόκκινα, γεμάτα πόνο και φόβο. Σήκωσε τα χέρια της και τα έβαλε στο πρόσωπό της «Καλλινίκη.» ψιθύρισε, «ό,τι έμαθες... δεν είναι απλώς ένα σκάνδαλο. Είναι όλη η αλήθεια και ξέρεις τι σημαίνει να την βγάλεις στο φως;» Μου είπε με σοβαρό ύφος.

Η καρδιά μου χτυπούσε σαν τρελή «ναι. αλλά αν δεν τη βγάλω; αν μείνουμε σιωπηλές...» Στάθηκε λίγο σιωπηλή. Έπειτα με κοίταξε στα μάτια και η φωνή της έτρεμε «Αν γίνει αυτό... μπορεί να χάσεις ότι έχεις. Αλλά ίσως είναι η μόνη ευκαιρία να αλλάξει κάτι.» Και τότε την είδα να γονατίζει.

Η κυρία Χαρά, η γυναίκα που μου είχε δώσει τόσα στοιχεία και τόση ελπίδα, δεν μπορούσε πλέον να σταθεί. «Πονάω.» ψιθύρισε, και έγειρε στον καναπέ. Η αναπνοή της ήταν βαριά, δύσκολη. Ο φόβος και η αρρώστια της είχαν κορυφωθεί μαζί με όλα όσα ανακάλυψα, και εγώ έπρεπε να αποφασίσω. Να δημοσιεύσω ή όχι; Το μυαλό μου γέμισε ερωτήματα. Αν το κάνω, μπορεί να πέσει η κυβέρνηση, αν το κρατήσω κρυφό, ο θάνατος εκείνου του ανθρώπου θα ήταν άδικος για πάντα, αν το δημοσιεύσω, κινδυνεύουν αθώοι άνθρωποι και εγώ, και όμως, μέσα σε όλο αυτό το χάος, μια σκέψη ξεχώρισε. Η αλήθεια είναι πιο δυνατή από τον φόβο.

Κοίταξα ξανά την κυρία Χαρά. Τα χέρια της ήταν ψυχρά πάνω στα δικά μου, και η φωνή της χαμηλή, σχεδόν παρακαλεστική «Ότι κάνεις, να θυμάσαι... Δεν υπάρχει επιστροφή...» Η αναπνοή της γινόταν όλο και πιο δύσκολη, αλλά η ψυχή της, ένιωθα, μου έστελνε δύναμη. Έπρεπε να αποφασίσω. Τώρα, στάθηκα μπροστά στο παράθυρο, κοίταξα την πόλη που ζούσε μέσα στη μοναξιά και την τεχνολογία, και για πρώτη φορά ένιωσα ότι η αλήθεια μπορεί να φέρει φως ακόμα και στο πιο σκοτεινό μέρος. Θα το κάνω. και με αυτή τη σκέψη, το βάρος της αλήθειας μου έπεσε σε εμένα ίσως για κάποιον λόγο. Δεν υπήρχε επιστροφή.

Όταν μετά από λίγο χρόνο το πήρα απόφαση. Αυτός ο άνθρωπος θα βρει δικαιοσύνη, μόνο έτσι θα βρει ανάπαυση η ψυχή του δίπλα στον Θεό. Όταν πάτησα το κουμπί της δημοσίευσης, ένιωσα ότι όλος ο κόσμος κρατούσε την ανάσα του. Κάθε αρχείο, κάθε λεπτομέρεια, κάθε απόδειξη για το τι είχε γίνει με τον άνθρωπο που κάποτε προσπάθησαν να σβήσουν από τον χάρτη, βγήκε μπροστά στους πολίτες. Δεν ήταν απλά η αποκάλυψη ενός σκανδάλου. Ήταν η αλήθεια για έναν ολόκληρο μηχανισμό που είχε καλύψει ψεύτικα ατυχήματα, εξαφανίσεις και εγκλήματα για να κρατήσει το κράτος όρθιο.

Η αντίδραση ήταν ακαριαία. Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης πήραν φωτιά. Οι ειδήσεις φώναζαν ασταμάτητα. Ο κόσμος έβλεπε για πρώτη φορά τις αποδείξεις, τα ντοκουμέντα, τις υπογραφές, τις ημερομηνίες και τις φωτογραφίες που κανείς δεν είχε δει ποτέ, και κανένας δεν

μπορούσε να διαψεύσει όλα αυτά που έβγαλα στο φως. Τότε άρχισε η πτώση, της κυβέρνησης δεν μπορούσε πια να κρύψει τίποτα.

Κάθε ψέμα κατέρρεε το ένα μετά το άλλο, και η αλήθεια κυριάρχησε. Στο διαμέρισμα της κυρίας Χαρά, οι ώρες ήταν βαριές.

Το σώμα της ηλικιωμένης γυναίκας, πια αδύναμο, δεν άντεχε άλλο. Κάθισε στο καναπέ, και εγώ έμεινα δίπλα της, κρατώντας το χέρι της. «Το έκανες» ψιθύρισε με ένα αδύναμο χαμόγελο.

«Η αλήθεια... έφτασε εκεί που έπρεπε.»

Την κοιτούσα και ήξερα ότι αυτή η γυναίκα είχε πληρώσει πολλά και τώρα, έβλεπε την δικαίωση. Τα μάτια της, γεμάτα αγάπη και γαλήνη, με κοιτούσαν σαν να ήξερε ότι τίποτα από όσα είχαν γίνει δεν πήγε χαμένο. Την είχα κάνει να ηρεμήσει, ήμουν περήφανη, είχε φύγει το τεράστιο βάρος που κουβαλούσε για χρόνια στην ψυχή της.

«Δεν χρειάζομαι τίποτα άλλο», μου είπε. «Η ζωή συνεχίζεται και οι άνθρωποι θα θυμούνται.» Μερικές ώρες αργότερα, λίγο πριν η κυρία Χαρά κλείσει τα μάτια της για

τελευταία φορά μου, εκμυστηρεύτηκε ότι το παιδί που χάθηκε ήταν ο γιος της, και ότι για εκείνη είναι το μεγαλύτερο δώρο, που θα ηρεμήσει η ψυχή του.

Δεν υπήρχε πόνος στα μάτια της, μόνο ειρήνη και γαλήνη. Έφυγε ήσυχα, αφήνοντας πίσω της την αλήθεια και την ελπίδα.

Η πόλη γύρω μας άλλαξε σιγά σιγά. Οι άνθρωποι που ζούσαν βυθισμένοι στην τεχνολογία και τη μοναξιά άρχισαν να κοιτάζουν ο ένας τον άλλο στα μάτια. Άρχισαν να μιλούν, να θυμούνται τα ονόματα και τις ιστορίες των διπλανών τους.

Τα σχολεία, τα πάρκα, οι δρόμοι γέμισαν πάλι φωνές. Η αλήθεια είχε απαλύνει την κοινωνία, και εγώ, κοιτάζοντας την πόλη από το παράθυρο, ένιωσα μια δύναμη που δεν είχα νιώσει ποτέ ότι η αλήθεια μπορεί να αλλάξει τα πάντα.

Η κυβέρνηση είχε πέσει. Τα ψέματα είχαν καταρρεύσει. Οι νεκροί, αν και δεν γυρίζουν πίσω, είχαν τιμηθεί. Η κυρία Χαρά έφυγε, αλλά η ψυχή της έμεινε σε κάθε χαμόγελο, σε κάθε χειραψία, σε κάθε ευχαριστώ που οι άνθρωποι ανταλλάσσουν ξανά, η κυρία Χαρά στην καρδιά μου και το μυαλό μου είναι η ηρωίδα μου. Η αλήθεια είχε νικήσει, η ανθρωπιά είχε νικήσει, και για πρώτη φορά μετά από χρόνια η πόλη ζούσε ξανά. Οι άνθρωποι πλέον ένιωσαν την σημασία της επικοινωνία.

Είμαι σίγουρη ότι η ιστορία της κυρίας Χαράς θα μείνει για πάντα στην μνήμη της πλέον γαλήνιας και όμορφης κοινωνίας μας, όπως ονειρευόταν και εκείνη τόσα χρόνια.

2^{ος} Ειδικός Έλαινος «Μικρά Ρυάκια» - Στρατσιατέλα, Κρόκου Σταμελίνα

4^ο Γενικό Λύκειο Χαΐδαρίου

Ο καιρός είναι συννεφιασμένος και όλοι τους τρέχουν να γυρίσουν στα σπίτια τους πριν βρέξει. Εγώ διέφερα, δεν ήμουν από 'αυτούς'. Δεν τρέχω να χωθώ μέσα στο μετρό για να μην βραχώ, αλλά περιμένω πότε θα πέσουν οι πρώτες ψιχάλες, πότε θα βραχεί η ασφαλτος, πότε θα βραχούν έστω και λίγο τα μαλλιά μου και να νιώσω την δροσιά της βροχής στο πρόσωπο μου.

Επιτέλους έπεσαν τα πρώτα δάκρυα από εκείνο το μεγάλο σύννεφο στον ουρανό και με έπιασε και γελάω, γιατί θυμήθηκα ένα αστείο που μου έκανε ο παππούς... «κλαίνε μωρέ τα παλικάρια;»... Εγώ γέλασα διάπλατα, γιατί σκέφτηκα πως ακόμα και τα σύννεφα κλαίνε. Ακόμα δεν ξέρω γιατί μου το έλεγε αυτό, δεν είμαι παλικάρι, μόνο μία κοπέλα χωρίς καν ιδιαίτερη αυτοπεποίθηση. Μια κοπέλα με καστανά μάτια και μαλλιά, φιλή, λεπτή, με βλέμμα βαθύ, που κανείς θα έλεγε ότι θα χανόταν μέσα του. Είμαι φιλική και κοινωνική, κάτι που με βοηθάει για να καλύψω τα κενά μου, λες και είναι μπάλωμα. Αν και ξέρω ότι ένα ύφασμα δεν φτάνει για όλα τα κενά, τις απώλειες και τα σχισίματα των ανθρώπων.

Σηκώθηκα από το παγκάκι που καθόμουν και απολάμβανα την βροχή, όχι φυσικά γιατί οι άνθρωποι με κοιτούσαν περίεργα, με ένα βλέμμα απογοήτευσης σαν να μου έλεγαν: «Κοιτάξτε τα χάλια της κοινωνίας μας». Εγώ δεν επηρεάζομαι από 'ανθρώπους με κουστούμια', γιατί ήξερα ότι αν καθόμουν να μετρήσω τις γνώμες των άλλων, χωρίς να απολαμβάνω τις στιγμές μου, θα έχανα το μέτρημα. Θα έχανα το μέτρημα και θα πνιγόμουν μέσα στους αριθμούς σπαταλώντας την ζωή μου, όπως έκαναν και αυτοί. Σηκώθηκα λοιπόν, γιατί είναι ώρα για το απογευματινό μου καφεδάκι. Ανοίγω την πόρτα βρεγμένη και χαμογελάω στον καταστηματάρχη, τον Cédric, με ήξερε από τα δέκα οκτώ μου που σπούδαζα στο Παρίσι. Μου χαμογελά πίσω, μου χαϊδεύει τα μαλλιά και με ρωτάει: «Πώς βράχηκες έτσι;». Δεν του απαντώ, απλά περπατάω και κάθομαι στο στρογγυλό τραπέζι στην γωνία, κλασσικό μου στέκι. «Θα μου φτιάξεις τον καφέ μου;». Δεν είπα κάτι άλλο και έφυγε πηγαίνοντας να μου τον ετοιμάσει. Και καθώς χαζεύω τους υπόλοιπους πελάτες, σαν ένα σκυλί, 'μυρίζω' την αύρα του καθενός, από περιέργεια. Μόνο που στον χώρο μου

ξαφνικά πατά μια ξένη 'μυρωδιά'. Ένας άντρας συνομήλικος μου μάλλον, με μαύρα μάτια πιο βαθιά από τα δικά μου, σαν άβυσσο χωρίς γυρισμό, με μαύρα μαλλιά επίσης και κάτι τόσο γλυκά και αρμονικά χαρακτηριστικά που βγάζουν κάτι αγγελικό. Δεν διστάζω και μόλις βρίσκει τραπέζι σηκώνομαι να ρωτήσω τον Cédric ποιος είναι αυτός στα λημέρια μας. Δεν τον ξέρει ούτε εκείνος. «Τα κουτσομπολιά λένε πως είναι ένας ξενιτεμένος χρόνια πριν, που γύρισε να αναζητήσει την παλιά του γειτονιά.» «Α, τον καημένο...» λέω, και σκέφτομαι άραγε, γιατί να έφυγε από το Παρίσι. Γυρνάω στο τραπέζι μου, έχοντας βυθιστεί στις σκέψεις μου και στα κατάμαυρα μάτια του. Κάθομαι και μετά από λίγο, όταν κατάλαβα ότι τον κοιτούσα πολύ ώρα, στρίβω το βλέμμα μου στον Cédric νευριασμένη, αφού δεν είχε φέρει ακόμα τον καφέ. Σηκώνομαι και για καλή μου ή κακή μου τύχη γλιστρώ στα σφουγγαρισμένα πλακάκια, που μόλις είχε καθαρίσει ο Aurélien, σερβιτόρος του μαγαζιού. Και τότε ο Cédric και εκείνος ο άντρας σηκώνονται να με βοηθήσουν.

«Oh pardon » (Ο συγγνώμη !) λέω και στέκομαι ξανά όρθια, με την βοήθεια εκείνου του άντρα. Καθώς κάθομαι κανονικά στα δυο μου πόδια ακούω κάτι... Κάτι για εμένα

πιο γνωστό και από το αλφάβητο. «Petits ruisseaux !» (μικρά ρυάκια). «Σε άκουσα! Σε άκουσα !» φωνάζω. Με τραβάει ο Cédric επιθετικά για να μην φωνάζω άλλο. Εγώ δεν μπορώ, για άλλη μια φορά δεν με νοιάζει ο κόσμος γύρω μου. Συνεχίζω να φωνάζω «Petits ruisseaux! Petits ruisseaux!». Ο άντρας φωνάζει μαζί μου: «Ophélie!» Είμαι σίγουρη πως αυτός εδώ είναι ο Benoît.

... Είναι 1990, έχω κλείσει μόλις τα 4 μου χρόνια. Και παίζουμε στα στενά σε ένα χωριουδάκι της Μασσαλίας, γελάω παίζοντας με τον κολλητό μου κυνηγητό. Και καθώς είναι η σειρά μου να κυνηγήσω και χάνω πάντα, γιατί πάντα ο Benoît ήταν πιο γρήγορος από εμένα, σκαρφίστηκα κάτι. Να σταματήσουμε το παιχνίδι στο όμορφο πλακόστρωτο της πλατείας και να πάμε στο μπακάλικο του κύριου André, να του κάνουμε τα γλυκά μάτια, μπας και μας δώσει καμία καραμέλα βουτύρου. Ο Benoît συμφώνησε όλο χαρά. Σταμάτησε να τρέχει μακριά μου και ήρθε δίπλα μου με μικρά άλματα. Στον δρόμο συναντήσαμε τον παππού μου. «Παλικάρια μου!» μας φώναξε. Εγώ όσο χαρούμενη και αν ήμουν, νευρίαζα κρυφά, όταν άκουγα τον παππού μου να μας φωνάζει έτσι. Ίσως, επειδή ακόμα νιώθω ότι ο παππούς μου, το μοναδικό μου στήριγμα στην ζωή, δεν αναγνώριζε πραγματικά την ομορφιά του να είσαι γυναίκα. Ίσως, ήξερα κατά βάθος ότι θα ήθελε να ήμουν αγόρι. Μας φίλησε και μας αγκάλιασε λέγοντας μας να προσέχουμε. Τρέξαμε τότε ξανά, ακόμα πιο γρήγορα, φτάνοντας στην είσοδο του μαγαζιού του κύριου André. «Τι κάνετε εδώ μικροί ταραξίες;» ρωτά και πραγματικά ορκίζομαι ότι είχε την πιο σπαστική φωνή σε ολόκληρη την Γαλλία. Τσιριχτή, με τόση κακία. Με κάθε του κουβέντα θαρρώ πως θα τρόμαζε και λιοντάρι. «Bonbons monsieur... s'il te plaît» (Καραμέλες κύριε... σας παρακαλώ) είπαμε και οι δύο με μία φωνή. Ξεφυσά και μας δίνει τέσσερις καραμέλες. Τα μάτια μας πλέον λάμπουν και δεν ξέρεις αν είναι από το χρυσό περιτύλιγμα τους ή από την λιγούρα μας να τις φάμε. Ευχαριστήσαμε τον κύριο André και συμφωνήσαμε να πάμε να τις φάμε στο καλυβάκι, δίπλα από το σπίτι μου. Δεν μας είχε μείνει πολύς δρόμος. Πήγαμε να περάσουμε τον 'κεντρικό' τότε δρόμο. Πέρασα την διάβαση, χωρίς να κοιτάξω. Ευτυχώς το αμάξι σταμάτησε έγκαιρα. Δεν

χτύπησα, μόνο τρόμαξα πολύ, και εγώ και ο Benoît. Έπεσα κάτω από την τρομάρα μου. Τρεις άνθρωποι μαζί, ο οδηγός, ο Benoît και ο παππούς μου, που ενημερώθηκε, με είχαν αφήσει να ξαπλώσω, αφού είχα πάθει κάποιο είδος σοκ. Ο παππούς μου μίλησε στους γονείς του Benoît, σε αντίθεση με εμένα και τον Benoît, που λόγω των γονιών του δεν ξαναμιλήσαμε.

Έναν χρόνο είχαμε να μιλήσουμε από το ατύχημα. Στην αλάνα κοιταζόμασταν σαν άγνωστοι που τυχαίνει να περνούν από το ίδιο φανάρι. Κανένα χαμόγελο, κανένα συναίσθημα. Ρώτησα τον παππού γιατί πήραν τέτοια απόφαση. Μου απάντησε χαρούμενα όπως πάντα, γιατί συνέχιζε να πιστεύει ότι ήταν για το 'καλό μου'. «Parce que, Ophélie, ce sont deux petits ruisseaux» (Γιατί Οφηλία είστε δύο μικρά ρυάκια) μου είπε. Θυμίζοντας μου μία του φράση, που μου είχε πει πως του την έλεγε η μητέρα του. «Les petits ruisseaux font les grandes rivières» (Τα μικρά ρυάκια δημιουργούν τα μεγάλα ποτάμια). Αλλά μπερδεύτηκα, γιατί αυτό μου το έλεγε πάντα για να μου δείξει ότι πρέπει να βοηθάμε όλοι για να καταφέρουμε κάτι. Αυτή την φορά όμως ήθελε απλά να το αφήσει μετέωρο. Κάποιες μέρες μετά στον δρόμο βλέπω τον Benoît να κλαίει στην άκρη του δρόμου. Τρέχω δίπλα του και τον ρωτώ τι έχει. «Μετακομίζω! Μακριά!... Μακριά.. Μακριά.. Μακριά..!!» έλεγε συνέχεια όλο και πιο δυνατά και γρήγορα ταυτόχρονα. Τον αγκαλιάζω και του ψιθυρίζω: «Όχι... όχι ...δεν γίνεται να φύγεις», προσπαθώντας να το καθησυχάσω.

«Γίνεται Οφηλία... θα φύγω ο μπαμπάς μου!... βρήκε δουλειά στην Ι... Ισα... Ισαλία; Ιταλία; Ούτε που θυμάμαι» είπε. Τον αφήνω από τα δύο μου χέρια και του λέω αγριεμένα: «Είμαστε δύο ρυάκια!... Δύο ρυάκια που κάνουν ένα ποτάμι!... Ένα τεράστιο ποτάμι, που άλλοτε πλημμυρίζει τα χωριά γύρω του, όμως, δίνει νερό στις

καλλιέργειες των ανθρώπων. Και αυτό το ποτάμι είναι η ζωή μας και χωριστά θα είναι ανούσια.» Σηκώνομαι και τρέχω πίσω στο σπίτι μου. Τα ροδαλά μου μάγουλα βρεμένα από τα πιο πικρά δάκρυα που είχα ρίξει ποτέ μου. Ο παππούς μου με αγκάλιασε, μη ξέροντας γιατί κλαίω, λέγοντας κλασικά: «κλαίνε μωρέ τα παλικάρια;». Τον Βενοίτ δεν τον ξανά είδα στην γειτονιά.

«Εσύ είσαι!» λέω. «Με θυμάσαι μετά από τόσα χρόνια!» το λέω και ενώ χαμογελάω, φαίνεται λες και χαμογελάει και όλο το καφέ μαζί μου, που βρήκα τον κολλητό μου, το ρυάκι μου. Μιλήσαμε, ήπιαμε τον καφέ μας, εξηγήσαμε όλη την ιστορία στον Cédric. Έχω χαρεί τόσο πολύ που ακούω την φωνή του και τελικά είχα δικίο από την αρχή πως τα μάτια του είναι άβυσσος, που δεν έχει δει μόνο καλοτάξιδα καράβια. Έχασε την μητέρα του στα δέκα του χρόνια από καρκίνο. Μιλάγαμε τέσσερις ώρες που πέρασαν σαν νερό σε ένα ρυάκι με σίγουρα μεγάλη πίεση. «Είναι ώρα να φύγουμε νομίζω» λέει και εγώ συμφωνώ. Σηκώνομαι από το στρογγυλό μου κόκκινο τραπεζάκι και νιώθω λες και δεν έχω ξανά κάτσει σε τόσο μαλακή καρέκλα. Μια μεταλλική είναι βέβαια, αυτή που κάθομαι πάντα. Προχωρήσαμε προς την πόρτα να βγούμε και πριν βγούμε με αγκαλιάζει. Μη θέλοντας να φανούν τα δάκρυα μου, τον αρπάζω από το χέρι και τον τραβάω έξω από το καφέ μέσα στην δυνατή βροχή. Σε μία βροχή τέτοια που ήταν το καλύτερο 'μπάλωμα' για να μην φανούν τα δάκρυα μου. Τα δάκρυα τα οποία τα πήρε η βροχή

μαζί της, δημιουργώντας ένα μικρό ποταμάκι στην άκρη του δρόμου, πιο αδύναμο από την αγάπη μας. Σήμερα λοιπόν κατάλαβα πως κλαίνε και τα παλικάρια...

Σταμελίνα Κρόκου, Χαϊδάρι, 2020

3^{ος} Ειδικός Έλαινος «Η σκιά που έγινα» - Πιάνο, Λουλάκης Ιωάννης

11^ο Γενικό Λύκειο Ηρακλείου Κρήτης

Το πρωινό φως μπήκε στο δωμάτιο σαν θραύσματα χρυσού γυαλιού που έπεφταν πάνω στο ξύλινο δάπεδο. Η καρέκλα μου έριχνε σκιά πιο βαριά απ' ότι συνήθιζε και οι σελίδες των βιβλίων στις ραφές είχαν αποκτήσει μια σιωπηλή φωνή. Η σκόνη πάνω στο παλιό μου τετράδιο σχημάτιζε λεπτές γραμμές σαν αόρατος χάρτης που οδηγούσε σε μονοπάτια που δεν είχα διασχίσει ποτέ. Κοίταξα τον καθρέφτη. Το είδωλό μου ήταν ίδιο και ταυτόχρονα αλλιώς. Τα μάτια μου κρατούσαν μια σκοτεινή λάμψη, σαν να είχαν δει κάτι που η ψυχή μου δεν ήθελε να θυμάται. Οι γραμμές στο πρόσωπό μου φαινόταν να αφηγούνται ιστορίες που SEV είχα ζήσει, και το δέρμα μου είχε αρχίσει ήδη να ζαρώνει. Η μεταμόρφωση είχε ξεκινήσει. Αργή, υποδόρια σαν φίδι που κυλάει κάτω από το δέρμα μου. Δεν ήταν το σώμα, ήταν η ψυχή που ανακατευόταν και αναδιατασσόταν. Τα χέρια μου τρεμόπαιζαν, αναζητώντας κάτι άγνωστο, και κάθε αναπνοή κουβαλούσε κομμάτια μιας νέας ύπαρξης. Ξεκίνησα να γράφω. Το χαρτί γέμιζε με λέξεις που έμοιαζαν ξένες, σαν να τις υπαγόρευε μια άλλη σκιά μέσα μου. Κάθε τελεία ήταν βαρύτερη από χτες, κάθε κόμμα άνοιγε πόρτες σε νέα ανεξερεύνητα μονοπάτια. Ένωθα ότι παρατηρούσα τον εαυτό μου από απόσταση, όπως κάποιος κοιτάζει μια φιγούρα που δεν ανήκει πια σε αυτόν.

Καθώς περπατούσα στους δρόμους, οι ήχοι της πόλης με χτυπούσαν σαν κύματα σε αόρατη ακτή. Τα βήματα των περαστικών, οι φωνές που ξεχύνονταν από τα παράθυρα, η βουή ΤΟV αυτοκινήτων όλα έσφιγγαν τον χρόνο γύρω μου. Κάθε βλέμμα που δεχόμουν φύτευε μέσα μου μια νέα μορφή, μια εκδοχή του εαυτού ΛΟΔ που δεν είχα γνωρίσει ποτέ. Το σπίτι μου φαινόταν πια ξένο. Οι γωνίες των επίπλων ήταν πιο αιχμηρές, οι σκιές στα δάπεδα μακρύτερες, και οι νύχτες σαν μαύρα ποτάμια που κυλούσαν γύρω μου αργά. Τα όνειρά μου συνέχιζαν την ημέρα, σαν να ζούσα σε δύο παράλληλους κόσμους ταυτόχρονα. Οι μέρες περνούσαν και η μεταμόρφωση γινόταν πιο εμφανής. Οι αναμνήσεις μου, άλλοτε σταθερές σαν πέτρα, τώρα έλιωναν σαν κερί στο φως του ήλιου. Τα πρόσωπα ΤΟV φίλων μου παραμορφώνονταν σε μάσκες με παράξενες γωνίες, και κάθε λέξη που έλεγαν με διαπερνούσε σαν να ήταν σκαλισμένη πάνω μου. Ήμουν ταυτόχρονα παρατηρητής και φυλακισμένος, ο ίδιος και ένας ξένος, και η ταυτότητά μου φαινόταν να σπάει σε κομμάτια. Οι σωματικές αλλαγές τα τρεμάμενα χέρια, οι γραμμές στα μάτια, οι μικρές κλίσεις του σώματος υπενθύμιζαν ότι η ψυχή είχε ήδη ξεφύγει. Κάθε φορά που κοιτάζα τα χέρια μου, έβλεπα το φίδι που κυλούσε μέσα μου, αόρατο αλλά συνεχές, χαράζοντας την πορεία της νέας μου ύπαρξης. Οι ήχοι γύρω μου: το τζάκι που κροτάλιζε, η βροχή που έσπαγε τα παράθυρα, οι φωνές από τα διπλανά διαμερίσματα είχαν γίνει νήματα που συνέδεαν τον εσωτερικό μου κόσμο με τον έξω. Κάθε ψίθυρος, κάθε θρόισμα, κάθε άγγιγμα με μεταμόρφωνε λίγο ακόμα.

Καθώς περπατούσα στο πάρκο, ο αέρας είχε μυρωδιά βρεγμένου χόρτου και παλιού δέρματος. Κάθε φύλλο που έπεφτε με χτύπαγε σαν υπενθύμιση ότι δεν ήμουν πια ο ίδιος. Ο ήλιος έριχνε κηλίδες φωτός πάνω στη λίμνη, και κάθε αντανάκλαση ήταν σαν να κοιτούσα έναν άλλο εαυτό, που γνώριζε πράγματα που εγώ είχα ξεχάσει. Μερικές φορές, καθόμουν σε ένα παγκάκι και άφηνα τη σκέψη να περιπλανηθεί. Η πόλη

γύρω μου φαινόταν ζωντανή, αλλά ταυτόχρονα ξένη, σαν να ζούσα σε έναν κόσμο που δημιουργούσαν άλλοι και όχι εγώ. Κάθε βλέμμα που δεχόμουν φύτευε μέσα μου μια νέα ιστορία, μια άλλη πιθανότητα, μια άλλη προσωπικότητα που ήθελε να γεννηθεί μέσα μου.

Η νύχτα με έβρισκε πάντα στο δωμάτιο, ακίνητο, παρατηρώντας τις σκιές να κινούνται στους τοίχους. Η ψυχή μου ένιωθε σαν να είχε διαλυθεί σε εκατοντάδες μικρά κομμάτια που αιωρούνταν στον αέρα, περιμένοντας να επανενωθούν. Οι ενοχές, οι φόβοι, οι μικρές ανασφάλειες που αγνοούσα για χρόνια, έρχονταν τώρα στην επιφάνεια σαν ζωντανά φίδια. Καθώς άγγιζα το πρόσωπό μου, ένιωθα τις γραμμές να σκληραίνουν και τα μάτια να γίνονται πιο βαθιά, σαν να αντικατοπτρίζουν τις ιστορίες άλλων ανθρώπων, τις σκιές των επιλογών τους. Ήξερα ότι η μεταμόρφωση ήταν αδύνατο να σταματήσει. Το σώμα και η ψυχή μου γίνονταν πλέον ένα έργο συλλογικό, ένα μωσαϊκό από τις εμπειρίες και τις επιθυμίες άλλων, και κάθε κομμάτι φώναζε την αλήθεια που είχα κρύψει από τον ίδιο μου τον εαυτό. Καθώς περνούσαν οι μέρες, συνειδητοποίησα ότι οι αλλαγές δεν ήταν μόνο εσωτερικές. Η φωνή μου άρχισε να ακούγεται διαφορετική, οι κινήσεις μου είχαν μια λεπτή αβεβαιότητα, και η στάση μου απέναντι στον κόσμο άλλαζε. Κάθε μικρή απόφαση, κάθε επιλογή, μου φαινόταν τώρα σαν να ήταν αποτέλεσμα μιας μεγαλύτερης διαδικασίας που δεν καταλάβαινα. Η νύχτα είχε κατεβεί βαριά, σαν κουβέρτα από μαύρο βελούδο, και το δωμάτιο φαινόταν να στενεύει γύρω μου. Η σκιά μου είχε αποκτήσει ύπαρξη δική της, ανεξάρτητη, κι έπαιζε με τα αντικείμενα σαν μικρός άνεμος που τα σπρώχνει απαλά. Κάθε ήχος: το τικ τακ του ρολογιού, η ανάσα μου, το απαλό βουητό της θέρμανσης μου φαινόταν τώρα σαν μουσική μιας άλλης πραγματικότητας.

Κάθισα στο γραφείο και άνοιξα το τετράδιο. Οι λέξεις που έγραφα δεν ήταν πια μόνο δικές μου. Ήταν σαν να απλώνονταν στο χαρτί οι σκέψεις κάποιου άλλου, αόρατου, που γνώριζε κάθε μου φόβο και επιθυμία. Οι φράσεις είχαν βάθος και βάρος, και η γραφή που έγινε χορός ανάμεσα σε δύο ψυχές: τη δική μου και τη σκιά που είχε αρχίσει να ζει μέσα μου. Έξω, η πόλη κοιμόταν αμίλητη, αλλά οι δρόμοι της ήταν γεμάτοι φαντάσματα από πράγματα που είχα ξεχάσει. Οι σκιές των δέντρων στα πεζοδρόμια κινούνταν αργά, σαν να χόρευαν σε ρυθμό που μόνο η νύχτα καταλάβαινε. Κάθε φανάρι φώτιζε στιγμές που δεν είχα ζήσει, κάθε θρόισμα φύλλου με καλούσε να δω κάτι που κρυβόταν πίσω από το γνωστό. Ξαφνικά, άκουσα έναν θόρυβο στην πόρτα. Ένας φίλος, ή κάτι που έμοιαζε με φίλο, στεκόταν εκεί με ένα βλέμμα που με διέλυσε. Τα μάτια του έμοιαζαν να ξέρουν περισσότερα για μένα απ' ό,τι εγώ ο ίδιος.

«Δεν είσαι πια ο ίδιος», είπε αργά, και η φωνή του φάνηκε να έρχεται από πολύ μακριά, σαν να προερχόταν από μέσα μου.

«Και ποιος είμαι τώρα;» ρώτησα, αλλά η φωνή μου ακούστηκε ξένη στα δικά μου αυτιά.

Μου έριξε ένα βλέμμα που με έκαψε. «Είσαι αυτό που έγινε από εμάς, όχι από σένα. Όλα όσα σου έδειξα, όλα όσα σου είπα, έπλασαν αυτή τη νέα μορφή. Δεν το καταλαβαίνεις;»

Ένωσα το στομάχι μου να συσπάται. Η αλήθεια χτύπησε σαν παγωμένη βροχή: κάθε επιλογή, κάθε πράξη μου ήταν πλέον μέρος ενός πλέγματος που δεν μπορούσα να ελέγξω. Η μεταμόρφωση δεν ήταν αποτέλεσμα μόνο των εσωτερικών μου διεργασιών, αλλά και της επίδρασης των άλλων πάνω μου.

Η συνειδητοποίηση αυτή με άφησε άφωνο. Καθόμουν στο δωμάτιο, ακούγοντας την ανάσα μου να ανακατεύεται με τη σιωπή, και ένιωθα τα όρια του εαυτού μου να διαλύονται. Ήμουν ταυτόχρονα παρών και απών, ο ίδιος και ο άλλος, μια ύπαρξη διαμοιρασμένη σε δύο ή και περισσότερες. Η νύχτα συνεχόταν, αλλά μέσα μου μια άλλη μέρα άρχιζε να ξημερώνει. Τα συναισθήματα που πίστευα ότι είχα ελέγξει είχαν τώρα μορφή, χρώμα και υφή. Η θλίψη είχε μυρωδιά βρεγμένου χώματος, η χαρά γεύση αλατιού, ο φόβος ήχο σπασμένου γυαλιού. Κάθε αίσθηση έγινε μια πύλη για την ψυχολογική μου μεταμόρφωση. Κάθισα στο παράθυρο και κοίταξα τον δρόμο. Η κίνηση των αυτοκινήτων, η αόριστη σκιά ενός περαστικού, το φως από τα παράθυρα όλα είχαν αποκτήσει νόημα που πριν δεν έβλεπα. Κάθε στοιχείο του κόσμου φαινόταν να είναι ένας καθρέφτης της νέας μου ψυχής. Άρχισα να καταγράφω τις αλλαγές σε ένα άλλο τετράδιο, πιο προσεκτικά, σαν να προσπαθώ να σώσω κάτι πριν χαθεί. Η γραφή που έγινε αργή, σαν να σκαλίζω με λεπτή γλυπτική κάθε λέξη, κάθε πρόταση. Το μυαλό μου χοροπηδούσε ανάμεσα στο τώρα και στο πριν, ανάμεσα στο ποιος ήμουν και ποιος γινόμουν.

Οι μέρες κυλούσαν αργά, και η μεταμόρφωση εξελισσόταν. Το σώμα μου ανταποκρινόταν με μικρές αλλά καθαρές αλλαγές: τα χέρια μου, οι κινήσεις, ακόμη και η στάση μου απέναντι στον χώρο γύρω μου. Κάθε πράξη μου ήταν πια αντανάκλαση ενός σύνθετου εαυτού, που δεν μπορούσα να ονομάσω με ένα μόνο όνομα. Μερικές φορές, η σκιά μου φαινόταν να κινείται ανεξάρτητα. Την έβλεπα στις γωνίες των ματιών μου, να χορεύει πάνω στο πάτωμα, να στροβιλιζεται μέσα στο φως και στο σκοτάδι. Ήταν σαν η ψυχή μου να είχε αποκτήσει δική της συνείδηση, σαν φίδι που είχε μάθει να περπατά μόνο του μέσα στον κόσμο. Η νύχτα είχε βαφτεί σε βαθύ μπλε και μαύρο, και η πόλη έξω φαινόταν να έχει παγώσει σε μια στιγμή που δεν ανήκε πλέον στον χρόνο. Κάθε ήχος από το δρόμο το βουητό μιας μηχανής, τα βήματα ενός μοναχικού περαστικού, το φύσημα του ανέμου ανάμεσα στα δέντρα που χτυπούσε σαν κύματα, ανακατεύοντας τα συναισθήματα μέσα μου. Στο δωμάτιο, η σκιά μου είχε γίνει πιο έντονη. Στροβιλιζόταν γύρω από τα έπιπλα, σαν να ήθελε να αγγίξει κάθε αντικείμενο, κάθε βιβλίο, κάθε γραμμή στο χαρτί που έγραφα. Ένιωθα την παρουσία της σαν παλμό μέσα στις φλέβες μου, σαν καρδιά που χτυπά ανεξάρτητα από τη δική μου.

Άνοιξα το τετράδιο και άρχισα να γράφω. Οι λέξεις δεν ήταν πια μόνο δικές μου. Ήταν μνήμες, φόβοι και επιθυμίες που είχαν φυτευτεί μέσα μου από άλλους, και

που τώρα ζητούσαν να εκφραστούν. Κάθε πρόταση που σχημάτιζα ήταν σαν να ξεδιπλώνει ένα νέο στρώμα της ύπαρξής μου, μια καινούρια διάσταση που πριν δεν είχα αναγνωρίσει. Κοίταξα έξω από το παράθυρο και είδα τα φώτα της πόλης να τρεμοπαίζουν. Κάθε φωτεινή κουκκίδα έμοιαζε να αντανakλά κάτι από εμένα, τις σκέψεις μου, τις αναμνήσεις μου, τους φόβους μου. Ένιωθα ότι η πόλη ήταν ζωντανή μέσα μου, ότι κάθε ήχος και φως ήταν μέρος της μεταμόρφωσής μου.

Μερικές μέρες μετά, ήρθε ξανά εκείνος ο φίλος που πρώτα με είχε κοιτάξει με μάτια που γνώριζαν όσα εγώ δεν ήξερα. Η εμφάνισή του ήταν ξαφνική και ακαριαία σαν σκέψη που παίρνει σάρκα και οστά.

«Πρέπει να δεις», είπε, και η φωνή του φάνηκε να διαπερνά το ίδιο μου το μυαλό. «Υπάρχει κάτι μέσα σου που δεν ανήκει μόνο σε σένα».

«Τι εννοείς;» ρώτησα, αλλά η φωνή μου ακούστηκε ξένη, σαν να προερχόταν από κάποιον άλλον.

«Είσαι ταυτόχρονα πολλοί και κανένας», συνέχισε, και το βλέμμα του με διαπέρασε σαν ακτίνα φωτός. «Όσα πίστευες ότι ήταν δικά σου, τώρα είναι σκέψεις, μνήμες, επιθυμίες άλλων. Κάθε βήμα σου, κάθε πράξη σου, έχει διαμορφωθεί από τη ζωή γύρω σου.»

Ένωσα ένα κύμα αμηχανίας και ταυτόχρονα έκστασης. Η αλήθεια χτύπησε σαν παγωμένο βέλος. Κάθε μου επιλογή, κάθε κίνηση, κάθε σκέψη ήταν μέρος ενός μεγαλύτερου σχεδίου που ποτέ δεν είχα δει. Η μεταμόρφωση ήταν ολοκληρωτική. Ξαφνικά, όλα τα παλιά μου αντικείμενα τα βιβλία, τα τετράδια, τα ρούχα έμοιαζαν να μιλούν. Κάθε αντικείμενο είχε ιστορίες, κάθε γωνία μυστικά που περίμεναν να αποκαλυφθούν. Οι σκιές στο δωμάτιο χόρευαν τώρα ανεξάρτητα, σαν ζωντανά πλάσματα, αναπαράγοντας τις αόρατες γραμμές της ψυχής μου.

Η νύχτα πέρασε σε άγρυπνες ώρες, και εγώ παρέμενα καθισμένος, ακούγοντας το εσωτερικό μου ρολόι να χτυπά σε ρυθμούς που δεν καταλάβαινα. Κάθε λεπτό ήταν μια μικρή αναγέννηση, κάθε αναπνοή μια νέα διαμόρφωση του εαυτού μου. Ξαφνικά, συνειδητοποίησα ότι η μεταμόρφωση δεν ήταν μόνο δική μου διαδικασία, αλλά αποτέλεσμα ενός αόρατου χορού δυνάμεων και επιρροών. Κάθε άνθρωπος που είχα συναντήσει, κάθε λέξη που είχε ειπωθεί, κάθε στιγμή που είχε αγνοηθεί, όλα είχαν συμβάλει στη δημιουργία αυτής της νέας εκδοχής μου. Η πραγματικότητα είχε γίνει πολυστρωματική. Το παρελθόν και το παρόν χόρευαν μαζί, οι μνήμες με διαμόρφωναν και οι επιλογές ΤΟΥ άλλων με έκαναν να αναρωτιέμαι ποιος ήμουν πραγματικά. Η ύπαρξή μου είχε διαλυθεί σε ένα πλέγμα σκιών, και η ψυχή μου αναζητούσε την ενότητα μέσα στη διάσπαση.

Στον καθρέφτη, το είδωλό μου ήταν ταυτόχρονα εγώ και κανένας. Τα μάτια μου φλόγιζαν με φως ξένο, οι γραμμές του προσώπου μου είχαν χάσει την ακαμψία τους και είχαν γίνει ρευστές, σαν να σχημάτιζαν νέα πρόσωπα που εμφανίζονταν και εξαφανίζονταν. Ήμουν η σκιά που έγινε ένα έργο συλλογικό, μια ύπαρξη μεταμορφωμένη, που πλέον δεν μπορούσε να κατανοηθεί με απλούς όρους. Η σιωπή στο δωμάτιο ήταν σχεδόν απτή, σαν λεπτή υφή που κολλούσε πάνω στο δέρμα μου. Κάθε αναπνοή γέμιζε τον χώρο με μια αόρατη ένταση την ίδια στιγμή που η καρδιά μου χτυπούσε, το μυαλό μου αναζητούσε απαντήσεις σε ερωτήματα που δεν είχαν τελειωμό. Το φως από τον δρόμο μπήκε μέσα από τις περσίδες, σχηματίζοντας μικρές γραμμές πάνω στο δάπεδο, σαν ένα αόρατο δίκτυο που διαπερνούσε όλο το δωμάτιο. Ένωθα κάθε αντικείμενο γύρω μου να ζωντανεύει. Η καρέκλα, το γραφείο, τα βιβλία όλα φάνταζαν να μου μιλούν με φωνές που μόνο η ψυχή μου μπορούσε να ακούσει. Οι σκιές χόρευαν αργά, σαν να είχαν δική τους βούληση, και κάθε κίνηση τους με καθήλωνε, με ανάγκαζε να παρατηρώ τον εαυτό μου με νέα μάτια. Κι όμως, μέσα σε αυτή την ακινησία, ένιωθα να κινούμαι. Κάθε σκέψη, κάθε ανάμνηση, κάθε αίσθηση με μεταμόρφωνε. Ήμουν ταυτόχρονα το ίδιο πρόσωπο και πολλοί άλλοι μέσα μου, ένα μωσαϊκό από σκιές και φως, μια ύπαρξη που υπερβαίνει την απλή αντίληψη του εαυτού.

Καθώς η αυγή άρχισε να διαλύει τα τελευταία ίχνη της νύχτας, στάθηκα πάλι μπροστά στον καθρέφτη. Το είδωλό μου ήταν ξένο και γνώριμο ταυτόχρονα. Κάθε γραμμή στο πρόσωπό μου, κάθε μικρή λεπτομέρεια, φαινόταν να φέρει αποτυπώματα άλλων ψυχών και στιγμών που δεν είχα ζήσει, αλλά που τώρα ήταν δικά μου. Η μεταμόρφωση δεν με είχε αφαιρέσει: με είχε απελευθερώσει. Ένωθα ότι η ύπαρξή μου ήταν πλέον ένας καμβάς από σκιές και φως, κάθε εμπειρία και κάθε λέξη που δέχτηκα, ένα χρώμα στη ζωγραφιά που εγώ και ο κόσμος μαζί δημιουργούσαμε.

Καθώς κοιτάζα την αντανάκλασή μου, συνειδητοποίησα ότι η αναζήτηση δεν είχε τέλος. Δεν πρόκειται για ένα τελικό πρόσωπο, ούτε για μια ταυτότητα σταθερή: είναι η ίδια η διαδικασία της ζωής που μας μεταμορφώνει, που μας προκαλεί να κοιτάξουμε βαθιά μέσα μας, να αναρωτηθούμε ποιοι είμαστε και ποιοι θα μπορούσαμε να γίνουμε. Και τότε κατάλαβα: η αληθινή μεταμόρφωση κάθε ανθρώπου δεν βρίσκεται στα μάτια των άλλων, ούτε στις πράξεις που αφήνουμε πίσω. Βρίσκεται στην αέναη αναζήτηση, στο θάρρος να κοιτάξουμε τις σκιές μας και να αγκαλιάσουμε το φως μέσα μας και, ακόμα κι αν δεν κατανοήσουμε ποτέ πλήρως τον εαυτό μας, να συνεχίσουμε να βαδίζουμε, βήμα, βήμα, μέσα στον κόσμο που μας περιβάλλει.

Έκανα ένα βήμα πίσω. Η σιωπή ήταν γεμάτη με νέες δυνατότητες. Και για πρώτη φορά ένιωσα ότι ήμουν ολόκληρος, όχι γιατί ήμουν σταθερός, αλλά γιατί είχα μάθει να ζω μέσα στην αλλαγή. Ήμουν η σκιά που έγινα, και μέσα σε αυτή τη σκιά υπήρχε φως. Φως που θα με οδηγούσε πάντα, καθώς η εσωτερική αναζήτηση συνεχίζεται, αέναη, για κάθε άνθρωπο που κοιτάζει μέσα του με θάρρος.

ΠΟΙΗΣΗ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1^ο Βραβείο «Ύλη. Πνοή ζωής» - Μαξιμίλιαν 15, Γεωργίου Μάξιμος

Εκπαιδευτήρια Δούκα

Σμίλη αιχμηρή, χαράζει το ξύλο,
καλέμι επίμονο, πληγώνει την πέτρα,
ο πελεκητής τυραννικά χτυπά το μέταλλο
και ο πηλός γίνεται ένα με τα χέρια του γλύπτη, με απαλές κινήσεις
σαν να κρατάει νεογέννητο παιδί και όλα αυτά παίρνουν ζωή, βγαίνουν στο φως,
έχουν ψυχή.

Οι φλέβες ποτάμια χαραγμένα στο μαρμάρινο σώμα,
μαλλιά λες και ανεμίζουν στον αέρα, χείλη έτοιμα να σου μιλήσουν,
μάτια στην ψυχή σου να διεισδύσουν,
χέρια και πόδια λίγο πριν κινήσουν, με χιτώνα καλυμμένα, από άκρη σε άκρη, με
τέχνη σκαλισμένα.

Ομορφιά για πάντα θαρρείς, στο χρόνο σταματημένη, βυθίζεσαι και χάνεσαι στη
μαγεία του κορμιού,

γίνεσαι ένα με το σμίξιμο, του αθάνατου και του θνητού.

Τέχνη μοναδική, ύλη ακατέργαστη, που γίνεται σχήμα και μορφή, που δεν
παλιώνει, δεν γερνά, παγκόσμια κληρονομιά,

λουσμένη από τον ήλιο, στεφανωμένη από την αλμύρα της θάλασσας.

Τούτος ο τόπος δε σταματά να γεννά αγάλματα,

ξεπηδούν από τα έγκατα της γης,

όπως ο σπόρος που επιμένει και υπομένει,

μέχρι να βγει στο φως, να γίνει λουλούδι και βλαστός,

σαν το έμβρυο που κολυμπάει στα σπλάγχα της φιλόξενης μάνας, ώσπου να
αναδυθούν από τη μοναξιά της σιωπής,

στην επιφάνεια, στον κόσμο της ζωής.

2^ο Βραβείο «Σιωπή» - Καμήλα 345, Πολύζου Ραφαηλία

2^ο Γυμνάσιο Τυρνάβου

Μου σβήσατε τα όνειρα κάτω από τα θρανία τη σιωπή μου μάθατε σα να 'ταν
τιμωρία μου ράψατε το στόμα με νήμα από ντροπή με ντύσατε με φόβο και με ενοχή
κάθε λέξη μια πληγή, κάθε γέλιο στο μυαλό μία φωνή
κι η φωνή μια διαταγή και κάθε υποταγή έχει πάντα κι απειλή
Με βλέπατε σα λάθος, σαν κάτι το μικρό
μα μέσα μου έκρυβα κόσμο ολόκληρο
δεν είμαι το παιχνίδι σου, ούτε και το θύμα σου δεν είμαι η σκιά σου γι αυτό μένω
μακριά σου για δεσ, έχεις χάσει το βήμα σου, το σήμα σου
δε θα σωπάσω, δε θα κρυφτώ
η σιωπή μου τώρα θα φωνάζει το σωστό
ότι με ράγισε έγινε φωνή
ήρθε η ώρα να σπάσει η σιωπή
Σήμερα μπορώ να γελάσω δυνατά
να χορέψω με τον ήλιο και να πω « είμαι καλά»
σήμερα μπορώ να πιστέψω ξανά
η ζωή είναι δρόμος και τον περπατώ ξανά η ζωή είναι δώρο και θα το κρατώ σφιχτά
και δε θα επιτρέψω σε αυτόν να το χαλά
κι αν κάποιος νιώθει μόνος του , του λέω «είσαι αρκετός»
η σιωπή σου είναι δύναμη κι η καρδιά σου ουρανός
δε θα σωπάσω, δεν θα κρυφτώ
η σιωπή μου τώρα θα φωνάζει το σωστό
ό, τι με ράγισε έγινε φωνή
ήρθε η ώρα να σπάσει η σιωπή

3^ο Βραβείο «Υπερβολή» - Ναρκίσση, Σταυρίδου Θεοδώρα

Εκπαιδευτήρια Φρυγανιώτη

Λένε ότι η δόση κάνει το δηλητήριο,
Ότι κάθε ουσία αν καταναλωθεί σε υπερβολή γίνεται τοξική. Ακόμα και το νερό,
Το πιο αναγκαίο πράγμα για τη ζωή
Κι όμως η υπερβολή του μπορεί να την αφαιρέσει

Η αγάπη είναι το πιο όμορφο πράγμα, λένε,
Λένε ότι αγαπώντας μαθαίνεις να δίνεις χωρίς να αδειάζεις, κι όμως δίνοντας
συνεχώς, αδειάζεις τον εαυτό σου,
Λένε ότι η αγάπη γεννά ζεστασιά,
Άρα η υπερβολική αγάπη δίνει υπερβολική ζεστασιά, μα η υπερβολική ζέστη καίει
αντί να ζεσταίνει.
Λένε αν αγαπάς κάτι μην το κρατάς σφιχτά, Αφού κρατώντας σφιχτά αφήνεις
σημάδια

Η ελπίδα είναι το πιο όμορφο πράγμα, λένε,
Λένε ότι μόνο ελπίζοντας μπορείς να πετύχεις το ανέλπιστο, Μα πόσο μπορείς να
ελπίζεις;
Πότε η ελπίδα φτάνει την υπερβολή;
Πότε οδηγεί στην υπερβολική προσκόλληση και παραλύει; Λένε ότι η ελπίδα
φωτίζει,
Άρα η υπερβολική ελπίδα φωτίζει υπερβολικά, μα το υπερβολικό φως τυφλώνει.

1^{ος} Ειδικός Έπαινος «Η πόλη που δεν κοιμάται, μόνο ονειρεύεται» - Νεφέλη, Καναλιώτη Ελεάννα

1^ο Πειραματικό Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας Βόλου

Η πόλη δεν ζητά ύπνο. Τρέφεται με όνειρα, Ανασαίνει επιθυμίες Και όταν
ξημερώνει,
χαμογελά.

Τα φώτα δεν κουράζονται, Οι ήχοι δεν σωπαίνουν,
Μόνο ο ουρανός αλλάζει χρώματα
Πάνω στις ταράτσες που κρατούν αναμνήσεις και στα μπαλκόνια που ακούν
ψιθύρους
από τα σύννεφα.

Η πόλη δεν ζητά ύπνο
όχι από ανησυχία αλλά από λαχτάρα.
Κάθε παράθυρο και ένα βλέμμα προς το άπειρο.
Κάθε στενό και ένας ψίθυρος
που ψάχνει απάντηση από τους ανθρώπους που περνούν σαν άστρα που περνούν.

2^{ος} Ειδικός Έπαινος «Άχρωμες συνοικίες» - Ε.Π., Παπαμιχαήλ Ελπίδα

Γεννάδειος Σχολή Αττικής

Μουτζούρωσα δύο λέξεις πάνω στο χαρτί, ελπίζοντας να αρέσουν

Το μυαλό μου κόλλησε,

το μολύβι έσπασε,

και κοίταξα απέξω.

Μερικές παλιές, γκρίζες πολυκατοικίες.

Ίδιες,

σφηνωμένες ασφυκτικά μαζί.

Άνθρωποι στα μπαλκόνια, στις ταράτσες,

όλοι ζουν την ίδια ζωή.

Γελάνε,

κλαίνε,

απλώνουν την μπουγάδα,

βάζουν τις φωνές και άντε πάλι κλάμα...

Μιλάνε και γλεντάνε.

Τρώνε,

τραγουδάνε

κοιμούνται και ξανά ξυπνάνε..

Και 'γω ακόμα εδώ,

Μετρώντας ένα, ένα τα αβέβαια βήματα τους,

Φοβούμενη, στην σκέψη ότι θα γίνω μια σκιά τους

Στους δρόμους άσκοπα να περιφέρομαι,

Να χάνομαι καθημερινά στην βαβούρα της Αττικής

Πρόσωπα θολά να με περιτριγυρίζουν,

Άγνωστοι γνωστοί.

Ανούσιες συζητήσεις να με πλήττουν,

Βάρος περιττό.

Τύψεις να με πνίγουν, τα βράδια ατελείωτα να γίνουν.

Όνειρα ανεκπλήρωτα, για μια άλλη επιλογή

Όνειρα ανεκπλήρωτα,

για μια άλλη ζωή...

3^{ος} Ειδικός Έπαινος «Μέδουσα: Η ιστορία αλλιώς» - Ελύτισσα, Σταρρά Μαρία

Βαρβάκειο Πρότυπο Γυμνάσιο Αττικής

Πίστη και αφοσίωση ορκίστηκα σε σένα
Της ζωής μου όνειρο μοναδικό
Να γίνω ιέρεια, αγνή παρθένα
Και στον ναό σου να σε υπηρετώ

Βρέθηκα όμως μπλεγμένη στα δίχτυα ενός θεού
Ο πόθος μεγάλος κι όλο μεγάλωνε
Σε μια στιγμή, ο Ποσειδώνας, βαρβαρότερος θα γινόταν κάθε θεριού
Κι απ' όλες τις ωραίες σε μένα θα σκάλωνε

Ποτέ μου δεν τον ήθελα, αλήθεια σου το λέω
Φώναξα, ικέτευσα, ζήτησα βοήθεια
Έμεινα ύστερα μονάχη μου, πλάι στο ιερό, να κλαίω
Με μάτια διαπεραστικά, μαλλιά φίδια

Γιατί δεν μ' άκουσες, ω Αθηνά Παλλάδα;
Πίστεψες τα λόγια του τα ψεύτικα;
Εγώ ποτέ μου τέτοια προσβολή, με πρόστυχη εξυπνάδα
Να πράξω εις βάρος σου δεν σκέφτηκα

Μα βέβαια, έπρεπε να το είχα φανταστεί
Θεός αυτός, εγώ μια όμορφη θνητή
Κι έπειτα ήσουν γλαυκομάτα κι εσύ

Που δε με γλίτωσες απ' την καταστροφή
Συγχώρα με θεά, μα το 'χω στερνό παράπονο
Πάνε οι μπουκλες μου, της νιότης μου καμάρι
Προς τι το φέρσιμό σου, σοφή προστάτιδα, τόσο άπονο;
Η αγάπη σου, ήταν τάχα μία χάρη;

Ένα πράγμα συλλογίσου, ω μεγάλη μου θεά
Σαν μου επιβάλεις, άδικα θαρρώ, την τιμωρία

Για όλες εμάς, των ανανδρων ανδρών τα θύματα
Κάτι θα γράψει και για μας η ιστορία...

ΠΕΖΑ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

1^ο Βραβείο «Χάρτινη Ανάμνηση» - Κρόνος, Γανίτη Μελίνα

Μουσικό Σχολείο Κομοτηνής

Να συστηθώ. Είμαι το αγαπημένο αντικείμενο του αφεντικού και με λένε φωτογραφία. Και είμαι το αγαπημένο του, αδιαμφισβήτητα! Είμαι το αγαπημένο του επειδή είμαι χρωματιστό και του θυμίζω οικογένεια. Είμαι και το πιο οικείο. Έχω διαστάσεις 12x8, για να χωράω και στην τσέπη. Ημερομηνία γέννησης: 13/8/2008. Δυο εβδομάδες πριν με τύπωσε το αφεντικό.

Μ' αγαπάει πολύ και με προσέχει... γιατί όσο να πεις ένα νεφρό του στοίχησα! Καλά, για τα δικά του δεδομένα. Αφού με αγόρασε, μέσα σε ένα καφεκίτρινο χάρτινο σακουλάκι με έχωσε στο σακίδιο. Εκεί γνώρισα φίλους. Τα δύο στυλό τα ξιπασμένα, το μαύρο, απεριποίητο τετράδιο, ο λογαριασμός του νερού που το αφεντικό δεν είχε τολμήσει να ανοίξει ακόμα. Ήταν εκεί και τα χαρτομάντηλα. Ένας θεός ξέρει πώς άντεχε αυτό το σακίδιο, που πρέπει να 'ταν δεκαετίας, σκισμένο και τρύπιο.

Έτσι έκανα φίλους τα χαρτομάντηλα. Τα ρώτησα γιατί βρωμάει απ' τα είκοσι μέτρα το αφεντικό. Μου είπαν ότι δεν έχει λεφτά να πλυθεί. Τα μετρούσε στα δάχτυλα. Γι' αυτό κι εγώ, σήκωσα τη μύτη, γιατί κατάλαβα ότι ήμουν το ακριβότερο και πολυτιμότερο αντικείμενό του απ' όλα μες στη τσάντα.

Πάνω μου είναι η μάνα του και η αδερφή του, με δυο χαμόγελα... ως τα αφτιά. Η μάνα του φαίνεται γλυκιά και παραδοσιακή, και η αδερφή του φοράει ένα μωβ φουστάνι και είναι πολύ όμορφη. Έχει και σκουλαρίκια και μια ωραία -επίσης μωβ- κορδέλα στα μαλλιά.

«Το φως του θα 'σαι!» Μου 'παν τα χαρτομάντηλα. «Αυτές θα μείνουν εδώ και το αφεντικό θα φύγει. Θα πάει στην Φρανκφούρτη να πιάσει δουλειά, μπας και βγάλει κάνα φράγκο, να στείλει και σ' αυτές να γλιτώσουν απ' την πείνα που τους θερίζει τα σωθικά. Αχ! κακό πράγμα η φτώχεια. Από τότε που ξεκίνησε η οικονομική κρίση, πριν λίγους μήνες, ο όμορφη αδερφή του δεν έχει βρει ακόμη δουλειά. Σπούδασε δασκάλα αλλά πια πολλές σπουδάζουν δασκάλες και πήρανε τις υπόλοιπες και όχι αυτήν».

Νομίζω πως ήρθε η μεγάλη μέρα. Εγώ, είμαι ξαπλωτή και αραχτή στο κομοδίνο του, δίπλα απ' το κρεβάτι του. Κοιμάμαι δίπλα απ' το κεφάλι του κάθε μέρα. Εχθές έκανε μπάνιο, να μην πάει βρωμερός σε ξένη χώρα, και μυρίζει πολύ ωραία. Έχω αρχίσει κι εγώ να τον συμπαθώ, και τώρα κλαίει σαν μικρό παιδί και τον λυπάμαι. Μα γιατί κλαίει; Μία νέα ζωή τον περιμένει, θα πιάσει δουλειά που το 'χει τόσο μεράκι, θα γνωρίσει ανθρώπους, φίλους...

Θέλω πολύ να τον παρηγορήσω και να του πω να μην στενοχωριέται για τη μάνα και την αδερφή του, κι ότι θα έχει εμένα κοντά του και ότι θα είμαι πάντα εκεί να τον παρηγορώ. Δεν με ακούει όμως.

Τον βλέπω, σκουπίζει τα δάκρυά του και βουρτσίζει τα δόντια του. Πετάει και την οδοντόβουρτσα μέσα στην παλιά, σκισμένη, ταλαιπωρημένη μικρή του βαλιτσούλα που του δάνεισε η αδερφή του απ' τις σπουδές της, παίρνει και το σακίδιο, ρίχνει και μια ζακέτα πάνω του γιατί το πρωί την έχει τη ψύχρα του, βάζει παπούτσια και πάει να φύγει. Έι! Είμαι κι εγώ εδώ. Φυσικά και δεν με ξεχνάει, φυσικά και δεν με απογοητεύει. Με πετάει κι εμένα στο σακίδιό του και πάω δίπλα στα χαρτομάντηλα. Νομίζω τα πήρε όλα. Κοιτάει δεξιά, αριστερά,

πάνω, κάτω και δεν βλέπει να ξέχασε κάτι. Με μια βαθιά ανάσα και μια βαριά καρδιά κλείνει την πόρτα πίσω του. Νομίζω ξεκινάμε.

Παίρνει το αστικό, κάθεται σε μια γωνιά με ακουμπάει το σακίδιο στο δίπλα κάθισμα. Το αστικό τώρα είναι άδειο, μόνο αυτός είναι μέσα. Θα γεμίσει όμως όπου να 'ναι. Οι φοιτητές θα πάνε στις σχολές τους και οι εργαζόμενοι στις δουλειές τους. Μία φυσιολογική ημέρα.

Και όντως, μια, δυο, τρεις στάσεις και το αστικό έχει σχεδόν γεμίσει. Τώρα το σακίδιο το έχει πάρει στην αγκαλιά του και δίπλα του κάθεται μια κοπελίτσα όμορφη, φοιτήτρια πρέπει να 'ναι. Μοιάζει στην αδερφή του. Ανοίγει το φερμουάρ της τσάντας του και κοιτάζει μέσα, και οι μύες του προσώπου του τεντώνονται σαν χορδές. Κοιτάζει, ξανακοιτάζει... Τώρα βάζει και το χέρι του και τα ανακατώνει όλα καλά καλά, σηκώνει τετράδια και στυλό μέχρι να φτάσει σε εμάς, εμένα και τα χαρτομάντηλα. Τότε, αφήνει έναν στεναγμό ανακούφισης. Με ακουμπά και με χαϊδεύει. Ύστερα κλείνει την τσάντα και γέρνει στο παράθυρο.

«Εσένα έφαχνε, 1000 τις εκατό», μου λεν τα χαρτομάντηλα. «Δεν αντέχει χωρίς εσένα, να δεις, σε έχει έγνοια μη σε χάσει γιατί σ' αγαπά πολύ».

«Σιγά, υπερβάλεις» λέω αθώα, για να το παίξω και λίγο μετριόφρων. Δεν είμαι εγώ σαν τα στυλό. Το ξέρω όμως ότι με έχει ανάγκη το αφεντικό. Και ότι είμαι το αγαπημένο των αγαπημένων, όλων των υπαρχόντων του.

«Δεν είσαι φοβισμένη;» μου κάνουν μια στιγμή τα χαρτομάντηλα. «Εννοώ... Να, δεν είναι ότι δεν έχω ξαναταξιδέψει εκτός Ελλάδας. Ίσα ίσα, σε πέντε ολόκληρες χώρες έχω πάει για να με φτιάξουν. Όχι για το υλικό, όχι για τη συσκευασία, τα έκανα τα ταξιδάκια μου, δεν έχω παράπονο. Απλώς... Τώρα όσο να πεις, ξένη χώρα, ξένες συνήθειες... Με τρομάζουν. Κι αν μας κλέψουν; Κι αν μας...»

«Μην σκέφτεσαι τόσο απαισιόδοξα. Όλα θα πάνε μια χαρά! Άσε που άκουσα ότι εκεί, δεν κλέβουν! Στη Γερμανία λέει είναι νομοταγείς και σωστοί, δεν υπάρχει περίπτωση!».

«Ναι αλλά, όσο για το αφεντικό... Τι θα απογίνει; Πώς θα προσαρμοστεί, πώς θα αντέξει τη δουλειά; Κι αν του μιλάνε άσχημα, κι αν δεν κάνει φίλους;»

«Θα έχει εμάς, που δεν θα φύγουμε ποτέ από το πλάι του. Μην στενοχωριέσαι, μην τα σκέφτεσαι τώρα αυτά. Εξάλλου, για το καλό του γίνεται ό,τι γίνεται. Για να βοηθήσει τη μάνα του και την αδερφή του, και τον ίδιο του τον εαυτό».

«Δεν έχεις άδικο. Τόσοι κίνδυνοι υπάρχουν όμως. Κι αν χτυπήσει κάπου, αν ξεχαστεί, αν χαθεί;» με ρωτάν τα χαρτομάντηλα. «Ιδίως τώρα, στην αρχή, σε ξένη χώρα μόνος του... Τον ξέρω εγώ, θα κάνει καμιά ανοησία...»

«Μεγάλος άνθρωπος είναι μωρέ. Τι κάθεται και σκέφτεσαι κι εσύ; Ξέρει να φροντίζει τον εαυτό του, τόσο καιρό πώς το κάνει;» Κάθομαι εγώ και τα καθησυχάζω τα χαρτομάντηλα, γιατί θαρρείς έχουν γίνει πιο άσπρα απ' ότι είναι ήδη.

Κι εγώ όμως έχω τις ανησυχίες μου. Όντως, μπορεί να χαθεί. Λίγο θες; Δεν θα καταφέρει να γυρίσει πίσω στην χώρα του, στους συγγενείς του. Αυτός βέβαια ελπίζει, και αυτό τον κρατά ζωντανό. Όμως εγώ το ξέρω, δεν θα γυρίσει ποτέ. Θα μείνει εκεί, και θα σαπίσει την ξένη χώρα, με τις ξένες συνήθειες, με την ξένη ταυτότητα. Θα γίνει κι αυτός ξένος. Θα προσπαθήσει να φύγει, αλλά θα ανακαλύψει ότι είναι στην πραγματικότητα αλυσοδεμένος και φυλακισμένος εκεί.

Το ξέρω, το 'χω ζήσει. Όχι εγώ βασικά. Οι άλλες φωτογραφίες. Όλοι έτσι κάνουν, παν και παίρνουν φωτογραφίες με τους συγγενείς τους και ύστερα ξενιτεύονται. Τόσο καιρό σε εκείνο το ράφι, μάθαινα τα νέα απ' τις άλλες φωτογραφίες. Πάντα και παντού το ίδιο: Μόνιμη εγκατάσταση. Κι εμείς στενοχωριόμασταν, γιατί δεν θα τις βλέπαμε ξανά, ενώ, έστω και στο ράφι, κάναμε όνειρα και σκέψεις για το μέλλον, και μας φανταζόμασταν ενωμένους.

Ξαφνικά, νιώθουμε ένα τράνταγμα και φεύγουμε προς τα μπροστά. Το αστικό, σταμάτησε απότομα. Το αφεντικό παίρνει την τσάντα και τη βάζει στους ώμους. Ύστερα, ξεσφηνώνει και τη βαλιτσούλα του απ' τα πόδια του. Αναγκαζόμαστε να ενοχλήσουμε την κοπέλα δίπλα του, η οποία σηκώνεται για να περάσει το αφεντικό, κι αυτός κοκκινίζει απ' τη ντροπή και βγαίνει απ' το αστικό όσο πιο γρήγορα μπορεί.

Για λίγες στιγμές, μένουμε έτσι. Το αφεντικό έχει σηκωμένο το κεφάλι, απολαμβάνοντας τον ήλιο που ξέρει ότι θα αργήσει να ξαναγευτεί. Γιατί, όσο να πεις, σαν τον ήλιο της Ελλάδας δεν έχει. Στη Γερμανία θα έχει κρύο, έτσι άκουσα. Θα πρέπει να ντυνόμαστε καλά. Τι καλά δηλαδή; Τα ρούχα που έχει μαζί του το αφεντικό είναι άθλια, δεν θα τον κρατήσουν ζεστό. Ελπίζω με τις δουλειές που θα πιάσει να καταφέρει να βγάλει κάνα φράγκο μέχρι τον χειμώνα, όπου θα αρχίσουν και τα τσουχερά τα κρύα.

Ύστερα ξεκινάει το περπάτημα, ώσπου φτάνει σε κάτι σκάλες. Οι σκάλες αυτές οδηγούν προς τα κάτω, σαν να έχει ανοιχτεί μία τρύπα στη γη και να σε κατευθύνουν μέσα της. Με τρομάζουν λίγο. Δίπλα τους, έχει μια πινακίδα που γράφει με μεγάλα, κόκκινα γράμματα: metro.

Το αφεντικό, κατεβαίνει τότε στο metro. Μέσα, έχει πολλούς ανθρώπους, και έχει και κάτι βιτρίνες με αρχαιολογικά ευρήματα. Κάνει μια βόλτα στα γρήγορα για να τα χαζέψει. Όμορφη η Ελλάδα, η ιστορία της, η παράδοσή της... Πώς θα την αφήσει πίσω του και θα φύγει; Πώς θα αφήσει την πατρίδα του να ξενιτευτεί;

Το τετράδιο μαρτύρησε αυτό το «πώς». Το αφεντικό γράφει εκεί και ημερολόγιο κάποιες φορές, αν και το έχει κυρίως για τους υπολογισμούς των εξόδων του. Λέει πως... Όσο αγαπά τη χώρα του, άλλο τόσο τη μισεί. Μα γίνεται αυτό; Πώς γίνεται να μισείς την χώρα σου;

Την μισεί, λέει, για αυτό που τον κατάντησε. Την μισεί, λέει, γιατί τον κορόιδεψε, γιατί τον εκμεταλλεύτηκε, γιατί τον έκανε πόνι και δική της μαριονέτα. Ο ίδιος δεν φεύγει, αυτή τον διώχνει. Η ίδια του η χώρα τον διαγράφει, αυτόν και άλλους πολλούς, που αποφασίζουν να φερθούν αξιοπρεπώς προφανώς.

Τώρα έχουμε κατεβεί πολύ πιο κάτω απ' τη γη, σε ένα σημείο σκοτεινό και τρομαχτικό. Εδώ μυρίζει πετρέλαιο. Δεν μου αρέσει αυτή η μυρωδιά. Έχει και κάτι αφίσες τριγύρω. Κόσμος πολύς περιμένει, δεν μπορώ να καταλάβω τι. Ακούγεται ένα σφύριγμα, ανατριχιαστικό και διαπεραστικό. Ύστερα, ξεπροβάλλει ένα τρένο, μακρύ και πολύ γρήγορο. Με τρομάζει. Παρακαλώ, να μην ανεβούμε σε αυτό το τρένο, παρακαλώ... Είναι πολύ τρομαχτικό.

Δεν μ' ακούει όμως το αφεντικό, και μπαίνει μέσα του τελικά. Κόσμος και κοσμάκης, καλά που βρίσκουμε μια κενή θέση κοντά στο παράθυρο. Βολευόμαστε και λίγες στιγμές αργότερα το τρένο ξεκινάει. Πάει τόσο γρήγορα! Και βγάζει πάλι αυτόν τον διαπεραστικό, ανατριχιαστικό ήχο, σαν τσιρίδα ενός μικρού κοριτσιού, τώρα ακόμη δυνατότερος.

Εδώ μέσα βρωμάν κι άλλοι. Γλύτωσα απ' το αφεντικό, και ήρθα τώρα εδώ. Τι τύχη είναι αυτή! Αυτός, ανοίγει το φερμουάρ και ψάχνει πάλι μες στα πράγματά του. Εγώ είμαι κάτω απ' το τετράδιο, μαζί με τα χαρτομάντηλα. Με πιάνει απαλά, με σηκώνει και με βγάζει απ' τη τσάντα

του. Χα! Εμένα έψαχνε! Με κοιτά και τα μάτια του τώρα φαίνονται βρεγμένα, γεμάτα όμως αγάπη και στοργή. Με ακουμπά απαλά στο στήθος του με κρατά εκεί. Είμαι ασφαλής κοντά του, και τότε του υπόσχομαι: Δεν θα σε αφήσω ποτέ!

Το αφεντικό είναι πολύ όμορφο. Έχει μπερδεμένα, σπαστά, κοντά και καστανά μαλλιά, απεριποίητα βέβαια. Επίσης έχει ωραία, μελί μάτια και κομψή μύτη, γαλλική τη λεν. Τα χείλια του είναι κοκκινωτά, και τα μάγουλά του συνήθως κατακόκκινα. Το χαμόγελό του είναι ζεστό και σου δίνει την αίσθηση ασφάλειας, αν και τα δόντια του στραβά.

Μετά από τέσσερις στάσεις, ακούγεται απ' τα μεγάφωνα: «Αεροδρόμιο». Στη συνέχεια,

«Athens international airport». Εγώ τα αγγλικά δεν τα μιλάω καλά, ούτε το αφεντικό ξέρει. Καλά που τα είπε και στα ελληνικά. Νομίζω φτάσαμε.

Με διπλώνει και με χώνει στην κωλότσελη. Ύστερα παίρνει την βαλίτσα και το σακίδιο και βγαίνουμε από το metro. Φτάνουμε σε κάτι σκάλες μαγικές, που ανεβαίνουν μόνες τους. Ανεβαίνει το αφεντικό, μαζί ανεβάζει κι εμάς. Ακουμπά και τη βαλίτσα και κάθεται ακίνητος σε ένα σκαλί. Όντως, μετακινούμαστε προς τα πάνω! Απίστευτο!

Λίγα βήματα, και βρισκόμαστε σε ένα κτίριο τεράστιο και μακρύ. Δίπλα του έχει και έναν ψηλό πύργο, ως τον ουρανό φτάνει. Στο κτίριο έχει μια ταμπέλα που γράφει με μεγάλα, κεφαλαία γράμματα: ATHENS INTERNATIONAL AIRPORT, ELEFTHERIOS VENIZELOS.

Μπαίνουμε μέσα, και ένας χαμός! Κόσμος από εδώ, από εκεί, με βαλίτσες, πράγματα, αποσκευές... Άλλοι αγκαλιάζονται και άλλοι κλαίνε κιόλας. Άλλοι είναι χαρούμενοι, κι άλλοι φαίνονται καταθλιπτικοί. Το αφεντικό νομίζω πως ξέρουμε όλοι σε ποια κατηγορία βρίσκεται. Μιζέρια και μιζέρια. Στα μεγάφωνα φωνάζουν διάφορα.

Υπάρχει και ένας τεράστιος πίνακας που έχει όλες τις πτήσεις. Εδώ βλέπω όσα δεν έχω ξαναδεί. Να, για παράδειγμα αυτή η κυρία στα δεξιά! Έχει κατάξανθα, βαμμένα μαλλιά, φουσκωτά χείλια και ένα γούνινο παλτό από εδώ ως εκεί. Και από βαλίτσες... Τρεις! Μία ροζ και δύο εκρού με καφέ. Έχει και μια τσάντα που είναι ασορτί με τις γόβες της και γράφει πάνω

«Louis Vuitton».

Λίγα μέτρα πιο πέρα, ένας κύριος ψηλός, ωραίος, κουστουμαρισμένος, με περιποιημένα μαλλιά. Πρέπει να 'χε βάλει και λακ, κόκαλο κάθονταν! Είχε μια μαύρη, μεγάλη βαλίτσα και κρατούσε και μια καφέ δερμάτινη τσάντα. Καμία απολύτως σχέση με το αφεντικό! Το αφεντικό μπροστά τους, φαινόταν ο φτωχότερος και πιο απεριποίητος των φτωχότερων και απεριποίητων ανθρώπων του κόσμου!

Και ξαφνικά, ξεκινάει και τρέχει. Πάει σε μια κυρία γλυκιά και αυτή του δίνει τα εισιτήρια. Στη συνέχεια παίρνει τη βαλίτσα στο χέρι και τρέχει ξανά. Τώρα φτάνει σε κάτι περίεργα, μακριά μηχανήματα, τρομαχτικά. Ακουμπάς τα πράγματά σου σε ένα πάγκο κι αυτά στα ρουφάνε. Μακάρι να μη με βάλει κι εμένα εκεί μέσα!

Αφήνει κι αυτός τα πράγματά του, τη βαλίτσα και το σακίδιο. Αχ, τα καημένα τα χαρτομάντηλα... Τι θα τραβήξουν! Ύστερα, περνά από ένα μηχάνημα κι αυτό σφυρίζει και βγάζει ένα πράσινο φωτάκι. Μα τι παράξενα πράγματα αυτά εδώ, στο ATHENS INTERNATIONAL AIRPORT, ELEFTHERIOS VENIZELOS...

Λίγες στιγμές αργότερα, το αφεντικό τρέχει με τη βαλιτσούλα στην αγκαλιά πανικόβλητος. Έχει ιδρώσει και είναι κάτασπρος. Από την αγωνία θα είναι. Και όταν τελικά βρίσκει την έξοδο Α32, που οδηγεί στην Φρανκφούρτη αναστενάζει από ανακούφιση. Στο τσακ πρόλαβε! Δύο άτομα είναι ακόμη στην ουρά. Με γρήγορα βήματα, φτάνει στην κυρία που κόβει τα εισιτήρια και της δίνει το δικό του. Πάει να φύγει μα ξαφνικά, σταματά απότομα. Βάζει το χέρι του στην τσέπη του, με ψάχνει. Δεν με βρίσκει, το βάζει στην άλλη και να 'μαι!

Με βγάζει και με κρατά σφιχτά στο χέρι του. Μα γιατί φοβήθηκε; Αφού του υποσχέθηκα πως δεν θα το εγκαταλείψω ποτέ. Το αεροπλάνο κάνει πολύ θόρυβο, μας πήρε τ' αυτιά! Το αφεντικό ανεβαίνει κάτι σκάλες και βρίσκεται πλέον πάνω στο αεροπλάνο. Μία γλυκιά κυρία ντυμένη στα μπλε, βαμμένη και περιποιημένη τον χαιρετά και του προσφέρει σε ένα καλαθάκι καραμέλες για τον λαιμό. Αυτός της δείχνει το εισιτήριο κι αυτή του λέει προς τα πού είναι η θέση του.

Το αφεντικό το έβαλαν στη μέση, δίπλα στα φτερά. Πάλι καλά είναι παράθυρο. Δίπλα του, κάθονται μια μαμά με το κοριτσάκι της. Μυρίζει τότε, πολύ έντονα, ένα άρωμα. Γνώριμο μου φαίνεται. Ναι, είναι της ξανθιάς κυρίας με τη γούνα τη θεόρατη και τα φουσκωτά τα χείλη. Αυτή, πάει και κάθεται μπροστά μπροστά, στις πρώτες θέσεις οπότε χάνεται απ' τα μάτια του.

Περιμένουμε μερικές στιγμές και το αεροπλάνο ξεκινά να κινείται. Κάτι λέει κι ο πιλότος και οι όμορφες κυρίες ντυμένες στα μπλε δίνουν οδηγίες, σε περίπτωση που το αεροπλάνο πέσει σε θάλασσα. Αυτή τη στιγμή σκιάζομαι, δεν ήξερα ότι υπάρχει περίπτωση να γίνει κάτι τέτοιο! Αλλά όσο είμαι με το αφεντικό, το ξέρω, είμαι ασφαλής.

Το αεροπλάνο τώρα κινείται με ιλιγγιώδη ταχύτητα, και το αφεντικό σφίγγεται κι αυτό γιατί είναι η πρώτη του φορά σε αεροπλάνο. Και λίγες στιγμές μετά... Βρισκόμαστε στον αέρα, πετάμε! Το αφεντικό έχει κλείσει τα μάτια του σφιχτά, κι εμένα με σφίγγει ακόμη πιο πολύ. Ύστερα, όταν τελικά τα ανοίγει, με ξεδιπλώνει κι εμένα. Με κοιτά επίμονα. Τα μάτια του βρέχονται ξανά. Με χαϊδεύει απαλά, και στη συνέχεια με φέρνει στο στόμα του και με φιλάει. Είναι τόσο ζεστό το φιλί του, τόσο τρυφερό. Τώρα τον αγαπάω ακόμα περισσότερο.

Με ακουμπά στο στήθος του και με χαϊδεύει ξανά. Ξανακλείνει τα μάτια του και χαμογελά.

Η πτήση διαρκεί δύο ώρες και τρία τέταρτα περίπου. Οι όμορφες κυρίες με τα μπλε φέρνουν και κάτι μακαρόνια με σάλτσα και λίγο χυμό ή καφέ. Οι μερίδες είναι τόσο τσιγγούνικες, που κανείς δεν καταφέρνει να χορτάσει με αυτές. Από δίπλα του, το κοριτσάκι καταβροχθίζει και τις δύο μέσες σε λίγα λεπτά, και η μάνα του από δίπλα νηστική. Λέει πως δεν τη πειράζει και πως δεν πεινάει, φαίνεται όμως στα μάτια της ότι λιμοκτονεί. Είναι κι αδύνατη, γύρω στα πενήντα κιλά.

Το αφεντικό της προσφέρει τη δική του μερίδα. Πεινά σαν λύκος, μα δεν αντέχει η ψυχή του να την βλέπει έτσι. Ξέρει πως είναι να είσαι νηστικός. Την λυπάται. Εξάλλου, σε λίγο καιρό από τώρα θα βρει την δικιά του δουλειά και θα βγάλει τα δικά του λεφτά, και έτσι θα τρώει όσο θέλει. Αυτός και η οικογένειά του πίσω, στην Ελλάδα.

Είναι η πρώτη φορά που ταξιδεύει. Νιώθει τρομαγμένος, φαίνεται στο βλέμμα του. Έχει αγωνία. Και το αεροπλάνο, κάνει τόσο δυνατό ήχο. Μας έχει πάρει τα αφτιά, κι αν δεν ήμασταν αντικείμενα, στοίχημα ότι θα παθαίναμε πονοκέφαλο. Βρισκόμαστε μες στα σύννεφα, πρωτόγνωρη αίσθηση. Το αφεντικό βγάζει το τετράδιο και ένα στυλό. Ύστερα γράφει. Γράφει σκέψεις, όνειρα, ανησυχίες. Γράφει για να ξεσπάσει.

Μετά από μιάμιση περίπου ώρα, έχουμε προσγειωθεί. Ευτυχώς στο ταξίδι δεν είχε πολλές... Πώς τις είπαν; Αναταράξεις. Βρίσκεται σε μία ξένη χώρα. Θα κάνει τα πρώτα του βήματα στην Φρανκφούρτη. Την είδα, από ψηλά. Καθώς προσγειωνόμασταν. Φαινόταν τεράστια και διαφορετική απ' την Ελλάδα. Είχε κάτι πανύψηλα κτήρια, και ένα μακρύ ποτάμι. Με το αφεντικό, θα κάνουμε βόλτες σε αυτό το ποτάμι. Θα νοικιάσουμε και κανένα καραβάκι για να κάνουμε βόλτα αν μας αφήσουν!

Το αεροδρόμιο είναι τεράστιο, χαοτικό! Πιο μεγάλο κι απ' το ATHENS INTERNATIONAL AIRPORT, ELEFTHERIOS VENIZELOS. Μέσα, έχει κι άλλες σκάλες όπως αυτές στο metro, περισσότερες και πιο ψηλές! Παντού ακούγονται παράξενες φωνές. Ελληνικά, σχεδόν καθόλου! Και στα μεγάφωνα, παντού ακούγονται κάτι περίεργες λέξεις σαν γλωσσοδέτες. Δεν αντέχονται! Ελπίζω να μην είναι τα γερμανικά, δεν ξέρω αν θα καταφέρω να τα συνηθίσω.

Το αφεντικό με κρατά στο χέρι του σφιχτά. Τρέχει από εδώ, τρέχει από εκεί... Είναι σε απόγνωση. Ύστερα μιλά για μερικές στιγμές με μία άλλη κυρία στο αεροδρόμιο, σοβαρή και λίγο ξινή. Της ζητά οδηγίες. Εμένα, με διπλώνει και με βάζει στην τσέπη του. Όμως... Περίσεύω. Δεν με έβαλε καλά!

Αφού σταματάν να μιλάνε, ξεκινά να περπατά σχετικά γρήγορα. Περπατά, περπατά, κι εγώ βγαίνω όλο και πιο έξω απ' τη τσέπη του. Κρατιέμαι με όλη μου τη δύναμη, κι αυτός επιταχύνει.

Δεν μπορώ άλλο, είμαι έτοιμη να πέσω! Δεν τον αφήνω όμως, δεν τον παρατάω τόσο εύκολα. Του έχω δώσει μια υπόσχεση και θα την κρατήσω. Μετά από λίγη ώρα περπατήματος, βγαίνει έξω από το τεράστιο κτίριο. Στέκεται ανάμεσα σε ανθρώπους, αποσκευές. Μπροστά του υπάρχουν αυτοκίνητα, πολλά αυτοκίνητα.

Κατευθύνεται προς το πρώτο ταξί που τον περιμένει. Και τότε... Τότε που έχω ανακουφιστεί, τότε που πιστεύω πως την γλίτωσα... Μια κοπέλα περνά βιαστικά από δίπλα του. Τρέχει. Πρέπει να έχει καθυστερήσει στην πτήση. Τον σπρώχνει.

Βρίσκομαι στο πάτωμα. Το αφεντικό δεν με είδε. «Αφεντικό! Αφεντικό!» προσπαθώ να φωνάξω, μα αυτό δεν με ακούει. «Αφεντικό!» Του το υποσχέθηκα πως θα είμαι στο πλευρό του. Με χρειάζεται! «Αφεντικό, αφεντικό!!!»

Δεν με ακούει, δεν με ακούει. Φορτώνει τις αποσκευές του στο ταξί και μπαίνει μέσα. Όχι, αυτό δεν μπορεί να συμβαίνει. Πρέπει να με ακούσει. «Αφεντικό, αφεντικό!» Δεν θα αντέξει χωρίς εμένα, το ξέρω. Γιατί, γιατί; Γιατί να γίνει αυτό;

Και το ταξί φεύγει. Μαζί με το αφεντικό, μαζί και τα χαρτομάνηλα. Κι εγώ μένω. Εγώ μένω εδώ, στο πάτωμα. Άουτς. Με πάτησαν. Άουτς! Μια βαλίτσα πέρασε από πάνω μου. Τον πρόδωσα. Τον άφησα μόνο.

Πίστευα πως απέκτησα αξία. Κάποτε, απέκτησα αξία. Σε μια στιγμή όμως άλλαξαν όλα. Σε μια στιγμή, έγινα πιο άχρηστη από ποτέ. Ένα σκουπίδι, στην κυριολεξία.

Να ξαναυποστηθώ. Είμαι το πιο άχρηστο αντικείμενο του κόσμου και με λένε φωτογραφία. Και είμαι το πιο άχρηστο. Αδιαμφισβήτητα... Είμαι το πιο άχρηστο επειδή είμαι βρώμικο, καταπατημένο και πλέον δεν θυμίζω οικογένεια. Έχω διαστάσεις 12x8, για να χωράω και στην τσέπη. Ημερομηνία γέννησης: 13/8/2008. Ημερομηνία θανάτου: Σήμερα.

2^ο Βραβείο «Αδέσποτοι άνθρωποι» - Φάτα Μοργκάνα, Δημοπούλου Χρύσα

Βαρβάκειο Πρότυπο Γυμνάσιο Αττικής

Απ' το πρωί της Δευτέρας φάνηκε ότι αυτό το τριήμερο θα ήταν περίεργο.

Όλα άρχισαν ως συνήθως: στωικός και σιωπηλός (αγουροξυπνημένος δηλαδή) το πρώτο πράγμα που κάνω είναι να πάρω το κινητό μου στα χέρια μου, και να ακολουθήσω την καθημερινή μου πρωινή τελετουργία: Ανοίγω την οθόνη, και διαβάζω με προσοχή τις δεκάδες ειδοποιήσεις που μου έχουν έρθει αποβραδīs. Όλη τη νύχτα δε μ' αφήσανε σε ησυχία. Λες για αυτό να ζεματάει το τηλέφωνο; Μία η προστασία προσωπικών δεδομένων και η google με τον αποθηκευτικό της χώρο που τελειώνει, μια η Μαρία απ' την παράνομη ιστοσελίδα ταινιών να βρίσκεται δέκα μέτρα μακριά, τελειωμό δεν είχανε τα μηνύματα. Τα άπειρα μηνυματάκια (τουλάχιστον 20 ήταν) που με παρακαλούσανε να τα διαβάσω, να πατήσω πάνω τους, να «κάνω κλικ για να επωφεληθώ», να κάνω κλικ για να πλουτίσουν αυτοί που τα έστειλαν.

Ανάμεσά τους διέκρινα και ένα μείλ. Αποστολέας: Δαίδαλος Εκδοτική Εταιρία. Τι να θέλανε κι αυτοί στο ξαφνικό; Τέσσερις μήνες εξαφανισμένοι, αφήσανε εμένα και τα όνειρα μου ξεκρέμαστους, και στέλνουνε τώρα; Παραθέτω το μήνυμα της εκδότριας:

«Καλησπέρα, κύριε Δημόπουλε. Λάβαμε υπόψιν την πρότασή σας για μελλοντική συνεργασία, και θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε πως έγινε δεκτή. Έχετε τρεις μέρες μέχρι να παραδώσετε στον εκδοτικό οίκο ένα δείγμα του υποψήφιου προς έκδοση γραπτού.»

Μα τι λέτε κύριοι; Τι λέτε κυρία μου; Τόσο καιρό τσιμουδιά και ξαφνικά βάζουμε προθεσμίες! Δηλαδή τι πρέπει να κάνω; Να γράψω ένα βιβλίο στο άψε σβήσε, ή μήπως να καθυστερήσω κι εγώ τέσσερις μήνες και 16 μέρες; Πρέπει να βρω και «μούσα». Άλλος μπελάς από 'κει. Τρέχα να βρεις έμπνευση στους καιρούς που ζούμε. Μέχρι πρότινος είχα μούσα ωραιότατη, όμως έφυγε στο Μόναχο με έναν γαλανομάτη Γερμανό και μας άφησε η δεσποινίς μόνους στα κρύα του λουτρού. Μ' ό,τι θυμάται κανείς χαιρείται. Πίσω στα δικά μας.

Έτσι λοιπόν, πάω νωρίς νωρίς στη δουλειά, κουβαλώντας μαζί μου όλες τις ιδέες και ανησυχίες μου σχετικά με το διήγημα. Τουλάχιστον τώρα, είχα κάτι να ασχοληθώ. Το πολύ σέρβις στο φαστφουντάδικο, δίχως τροφή για σκέψη (μόνο τροφή κανονική έχει, για άλλους πεινασμένους, όχι για μένα), δεν μου κάνει καλό. Καλό δε κάνει ούτε το λάδι που λερώνει όλα μου τα ρούχα, ούτε ο προϊστάμενός μου που όλο φωνάζει, ούτε το ότι έχω φτάσει 29 και είμαι ακόμα εδώ, χωρίς καμία πρόοδο στη καριέρα μου. Έβλεπα τις προάλλες σε ένα πρωινάδικο έναν άντρα που έλεγε ότι στην Ελλάδα δουλεύει κανείς για να επιβιώσει και όχι για να εξελιχθεί. Ήταν πολύ προβληματισμένος -θλιμμένος σχεδόν με την όλη κατάσταση- και τότε σκέφτηκα, πως επιτέλους κατέστανε στην τηλεόραση έναν συνηθισμένο, λαϊκό άνθρωπο που δε

φοβάται να πει τα πράγματα ως έχουν. Τον έφαξα στο ίντερνετ από περιέργεια. CEO πολυεθνικής εταιρίας στο επάγγελμα. Γεμίσαμε με υποκριτές μου φαίνεται. Κανείς δε καταλαβαίνει τον λαό μου φαίνεται.

Εν πάση περιπτώσει, η ώρα έχει πάει 12 και μπαίνει συνάμενος λυγάμενος στο μαγαζί ο κύριος Φαίδωνας, ισόβιος πελάτης στο κουρείο του πατέρα μου. Μου προκάλεσε γιγάντια έκπληξη η παρουσία του, αφού ήταν, και είναι, περιβόητος

ζωγράφος που εκθέτει σε ακριβές γκαλερί και συχνάζει αποκλειστικά σε πρωτοκλασάτα μαγαζιά. Όπως έχει γίνει μόδα τα τελευταία χρόνια, υπογράφει τα έργα του με το μικρό του όνομα. «Φαίδων». Έτσι λέει, γίνεσαι γνωστός στα Παρίσια και στα Βερολίνα. Εγώ πάντως, το σύντομο διάστημα που είχα ζήσει στη Γερμανία με το μικρό συστηνόμουνα, για να με θυμούνται, και το όνομά μου κατέληξε διάσημο μονάχα σε κάτι κύκλους άφραγκων Γιουγκοσλάβων, Τούρκων, και ερημοσπίτιδων Ρωμιών σαν και του λόγου μου. Φαντάσου, αυτοί με μάθανε μόνο και μόνο επειδή είμασταν γείτονες στην ίδια παρακμιακή γειτονιά.

Ο Φαίδωνας κάθεται σε ένα από τα τραπέζια μας με ένα νεαρό αγόρι συντροφιά. Δεν σοκάρομαι. Ίσως ξαφνιάζομαι λίγο με την αναπάντεχη αραίωση στα μαλλιά του, και την επιλογή του, πάρα ταύτα, να αφήσει χαιτή. Αλλά με το ντροπαλό αγόρι δίπλα του, όχι, δε σοκάρομαι. Μου κάνει σινιάλο αμέσως. Παραγγέλνει τον μισό κατάλογο, και μου δίνει στα κρυφά ένα πεηντάευρο «για να τα φέρω γρήγορα γρήγορα». Τους τα πηγαίνω και μέσα σε οκτώ λεπτά είχανε εξαφανιστεί όλα. Ο μικρός είχε καταβροχθίσει τα πάντα. Ρωτάω διακριτικά τον αρτίστα της παρέας πόσο καιρό είχε να φάει το παλικάρι χωρίς όνομα. «Δε ξέρω σήμερα τον εβρήκα, πλατεία Μοναστηράκι, και τον εμάζεψα» μου απάντησε.

Ο πατέρας μου λέει πως άτομα σαν τον Φαίδωνα, με καλλιτεχνικές ευαισθησίες, νιώθουν έντονα τον χρόνο να περνάει και για αυτό αποζητούν τη παρέα μικρότερων, κι όταν δεν την βρίσκουν, την εξαγοράζουν. Τι ωραίο θέμα αυτό. Για γράψιμο εννοώ. Δε πρέπει να είναι τόσο ωραίο για τους άμεσα εμπλεκόμενους.

Βγάζω το πράσινο μπλοκάκι που καταγράφω τις παραγγελίες για να σημειώσω την ιδέα μου (γιατί μέσα σε όλα έχουμε και παραδοτέα). Πριν προλάβω να σταυρώσω λέξη ακούγεται το κουδουνάκι της πόρτας. Σηκώνω το βλέμμα μου, και τι να δω; Την κυρία Ρόζα, τη γειτόνισσά μου, που δεν έβγαине ποτέ από το διαμέρισμά της. Μέχρι το μπαλκονάκι της πήγαινε, κι αυτό με πολύ κόπο — πράγμα λογικό, αφού είχε γεννηθεί πριν τα μέσα του 20ου αιώνα, μια ζεστή μέρα του Αυγούστου, όταν τα Ζέπελιν όργωναν ακόμα τον ουρανό, ο πύργος του Άιφελ ήταν σχετικά καινούριος, κι ο Παρθενώνας μας δεν κινδύνευε από μόλυνση εξαιτίας της όξινης βροχής. Κοντοστεκόταν για ώρα στην είσοδο, σαν να μην ήταν σίγουρη αν έμπαινε σε εστιατόριο ή σε ξένο σπίτι. Κρατούσε την τσάντα της σφιχτά με τα δυο χέρια.

«Πώς και απ' τα μέρη μας;» της λέω.

«Για φαΐ ήρθα», μου απάντησε κοφτά. «Για την εγγόνα μου».

Έκανε δυο βήματα πιο κοντά μου και κοίταξε στα κλεφτά την φωτεινή επιγραφή όπου αναγράφονταν τα γεύματα, ακουμπώντας τον πάγκο με την άκρη των δαχτύλων της.

«Μετά το σχολείο έρχεται κάθε μεσημέρι σε μένα», είπε. «Κάθεται λίγο, ανταλλάζουμε δυο κουβέντες και φεύγει πάντα νηστική». Χαμήλωσε τη φωνή της. «Έχει μείνει πετσι και κόκαλο». Μου έδειξε βιαστικά τρία-τέσσερα πράγματα από το μενού. «Αυτά να μου βάλεις. Αυτά αρέσουν στα παιδιά. Όχι τα δικά μου». Χαμογέλασε αμήχανα. «Θα μεγάλωσα, μάλλον. Μαζί με 'μένα θα μπαγιάτειψαν και οι συνταγές μου».

Η Ρόζα είχε ζήσει εποχές που το φαγητό δεν περίσσευε. Γι' αυτό και δεν καταλάβαινε πώς γίνεται ένα παιδί να μην τρώει (ή χειρότερα να επιλέγει να μην τρώει).

Με πλήρωσε μετά από λίγο, όταν όλα ήταν έτοιμα και μάζεψε τα ρέστα με την χούφτα της, χωρίς καν να τα μετρήσει. Πήρε τη σακούλα της, τη ζύγισε λίγο με το χέρι

της για να βεβαιωθεί πως τα φαγητά ήταν αρκετά, μου είπε αντίο, με έστειλε στην ευχή του Θεού και έφυγε βιαστικά «για να μην κρυώσουνε και χάσουνε την νοστιμιά τους»

Έκτοτε, μέχρι να σχολάσω από το μαγαζί στις πέντε και μισή, μόνο άγνωστοι μπαϊνόβγαιναν. Έλεγαν μια κουβέντα, έγνεφαν, χόρταιναν, και γεια σας. Πέντε και τριάντα μία, ήμουν ήδη στον δρόμο για το σπίτι, ανυπόμονος να στρωθώ και να οργανώσω τις σκέψεις μου. Η Αθήνα είχε άλλο αέρα, κάπως πιο βαρύ. Παρά το κρύο ο ήλιος έλαμπε σαν χρυσό ρόλεξ, κι παγωνιά δε με ενοχλούσε τόσο όσο τις άλλες φορές. Από συνήθεια, όχι από ανάγκη, βγάζω από την τσέπη του μου τα κάμελ μου. Ανάβω τον αναπτήρα, φυσάει ο άνεμος, και τελικά το τσιγάρο δεν καίγεται ποτέ. Χωρίς να κοιτάω, το πετάω προς μια τυχαία κατεύθυνση του δρόμου, και αμέσως ακούω ένα νιαούρισμα — που δεν έμοιαζε τόσο με νιαούρισμα, αλλά με κλάμα μωρού. Πάνω σε ένα κακόμοιρο γατί το είχα ρίξει. Επειδή ένιωσα άσχημα, πλησίασα και χάιδεψα για λίγο το βρώμικο κεφαλάκι του, προσπαθώντας να αγνοήσω τη μυρωδιά από τα σκουπίδια στα οποία κυλιόταν λίγα λεπτά πριν τη μοιραία συνάντησή μας. Έτσι όπως το έβλεπα να γουργουρίζει, σκέφτηκα να το πάρω. Να το βάλω μέσα στο φούτερ που φοράω, να το πάω σπίτι, και να του δώσω κάτι να φάει. Ύστερα όμως σκέφτηκα το στούντιό μου που είναι μικρό. Το ψυγείο μου. Το άδειο ψυγείο μου. Και τον εαυτό μου, που δουλεύει όλη μέρα σε αλυσίδα φαστφούντ και παρ' όλα αυτά πεινάει.

Αμέσως σηκώνομαι, τινάζω το παντελόνι μου, σκουπίζω τα χέρια μου στο μπουφάν μου, και συνεχίζω κανονικά τη διαδρομή μου, δαγκώνοντας πότε πότε τις παρανυχίδες και τα νύχια μου — με την ελπίδα να μη σκαλίσω κάποια παλιά πληγή που έχει κλείσει και δεν θα ήθελα να ανοίξει ξανά.

Μετά από δυο λεπτά γρήγορου βαδίσματος φτάνω επιτέλους στο διαμέρισμα καταϊδρωμένος. Μου έχει φύγει η διάθεση για το οτιδήποτε. Βάζω δυνατά μουσική μα δεν μπορώ να ακούσω καλά τους στίχους, γιατί μέσα από τους τοίχους ο σπιτονοικοκύρης μου τσακώνεται με την γυναίκα του. Πιάνω σκόρπιες εκφράσεις.

Θέλει λέει, να τον διώξει, να μη μένουνε πια μαζί, επειδή «δεν την αντέχει την ριμάδα την τεμπελιά του». Συνταξιούχοι κι οι δυο εντωμεταξύ. Ίσως όταν σταματάς να δουλεύεις, μένει περισσότερος χρόνος να μετράς τα ελαττώματα του άλλου. Ή έστω να τα παρατηρείς.

Αρχίζει να παίζει στο ραδιόφωνο Νικόλας Άσιμος. Μέσα στο βουητό πάνω τον εαυτό μου, χωρίς λόγο και αιτία, να ηρεμεί. Μέσα σε δέκα λεπτά με πήρε ο ύπνος: Το Γιουσουρούμ με νανούρισε!

Το επόμενο πρωί, σηκώνομαι νωρίς — πολύ νωρίς- πριν ξημερώσει καλά καλά. Αισθάνομαι ιδιαίτερα αισιόδοξος ότι αυτή θα είναι η μέρα που θα γράψω. Δε γνωρίζω ακόμα επί ποίου θέματος, όμως είμαι βέβαιος πως θα τα καταφέρω. Διάβαζα πριν λίγες μέρες σε ένα λογοτεχνικό περιοδικό ότι οι πιο σπουδαιότεροι συγγραφείς παίρνουν την καθημερινότητα γύρω τους και την κάνουν να φαίνεται σαν το πιο ενδιαφέρον πράγμα του κόσμου. Όσο ταλέντο κι αν έχω (οι καθηγήτριες στο γυμνάσιο με έλεγαν χαρισματικό!), δεν μπορώ να κάνω ούτε τη δική μου ζωή συναρπαστική ούτε και των γύρω μου. Να αρχίσω να μιλάω για τον κύριο Φαίδωνα και τον κάθε ελεύθερο, ωραίο νέο που τον εκμεταλλεύεται; Ή μήπως για την κυρία Ρόζα και άλλους ηλικιωμένους που πασχίζουν να αντιληφθούν μια πραγματικότητα εντελώς διαφορετική απ' αυτήν που είχαν κάποτε συνηθίσει; Βάσανο η ψυχή του ανθρώπου..

Είχε δεν είχε δυο ώρες από τότε που ξεκίνησε η βάρδιά μου στο εστιατόριο, όταν μπήκε μέσα αυτή: μια κοπέλα όμορφη, ψηλή, ξανθιά —ήταν φτυστή η Δαλιδά. Φόραγε ωραίες γόβες και ένα μίνι φόρεμα λες και είχε ξεπηδήσει από τη Νέα Υόρκη του 1960. Μου ζήτησε ευγενικά μόνο ένα τσάι, κι έναν καφέ για την φίλη της, που ούτε θυμάμαι πώς έμοιαζε, και δεν κουνήθηκε από το υπερυψωμένο της σκαμπό για δυο ώρες.

Γέλαγε διαρκώς, και δυνατά μάλιστα, κι εγώ τη παρατηρούσα ασκαρδαμυκτί (στα αρχαία την είχαμε μάθει αυτή τη λέξη, και μου είχε κάνει εντύπωση η άνεση με την οποία την χρησιμοποιούσε η δασκάλα). Τη χάζευα, και κοιτάζα πώς το κραγιόν της γινόταν όλο και πιο αγνό με κάθε γουλιά που έπινε. Για αυτήν θα ήταν το μυθιστόρημά μου! Είχα ήδη αρχίσει να σημειώνω στίχους, λέξεις και φράσεις σε μια χαρτοπετσέτα, λες και είμαι η Αρλέτα, όταν με πλησίασε για να πληρώσει τα δύο ροφήματα και να φύγει.

- Θα μας κάνετε τον λογαριασμό;
- Ναι ευχαρίστως, εγώ είμαι ο Γιάννης.
- Τι χρωστάω, Γιάννη;
- 5.30.
- Ορίστε.
- Δε θα μου πεις πώς σε λένε;
- Καλή σας συνέχεια.

Απομακρύνεται σιγά σιγά και μόλις βρεθεί στην ίδια ευθεία με τη φίλη της βάζει τα γέλια. «Πουθενάς» λέει. «Σιγά μην είχε ελπίδες» απαντάει η άλλη.

Επί τόπου, πριν καν προλάβω να απογοητευθώ ή έστω να με αυτολυπηθώ, αρχίζω να βράζω από θυμό και νιώθω το μυαλό μου να παίρνει φωτιά. Αναλογίζομαι, συνοφρυωμένος. Συνειδητοποιώ κάτι. Δεν θέλω να γράψω για μια όμορφη γυναίκα που δεν θα μπορώ ποτέ να έχω. Για μια «ωραία Ελένη» που όλοι ποθούν, που όλοι κοιτούν, αλλά δεν είναι τίποτε παραπάνω από ένα είδωλο. Τέτοιες ιστορίες έχουν γραφτεί. Και θα ξαναγραφτούν. Εγώ, όμως, θα γράψω για όσα δεν συζητούνται. Για όσα ούτε εγώ ο ίδιος είχα τολμήσει να πω — παρά μόνο από μέσα μου, σε έναν αδιάκοπο εσωτερικό μονόλογο. Θα γράψω για τους αδέσποτους ανθρώπους. Για εκείνους που ζουν στο περιθώριο, που πεινάνε, που περνούν απαρατήρητοι: για όσους δεν έγιναν ποτέ έμπνευση, ούτε «άπιαστο όνειρο», ούτε σύμβολο.

Σαν εκείνο το γιατί. Πολλοί το χάιδεψαν.

Κανείς όμως δεν το έσωσε.

Κανείς δεν του αφιέρωσε πάνω από πέντε λεπτά.

Κι αν το βιβλίο αυτό δεν πουλήσει, δεν πειράζει. Άλλωστε, η γάτα δεν χρειαζόταν λεφτά και φήμη. Μόνο λίγο φαΐ, λίγα χάδια και λίγα γλυκόλογα ήθελε.

Λοιπόν. Έχω μία μέρα να συγκεντρωθώ. Θα γράψω για άτομα σαν κι εμένα — και, για να είμαστε ειλικρινείς, σαν και εσένα.

3^ο Βραβείο «Το παντοπωλείο των ταλέντων», - itskyria, Χουστουλάκη Κυριακή

Γυμνάσιο Αγίας Βαρβάρας Ηρακλείου Κρήτης

Το παντοπωλείο του κυρίου Δημήτρη δεν είναι ένα συνηθισμένο παντοπωλείο με βασικά προϊόντα, το παντοπωλείο αυτό πουλάει ταλέντα!

Ο Μάρκος είναι καθαριστής ταλέντων, δηλαδή καθαρίζει τα ράφια με τα ταλέντα. Μια συνηθισμένη μέρα, ο Μάρκος ετοιμάστηκε για να πάει στην δουλειά. Όταν έφτασε άρχισε να καθαρίζει τα ράφια. Κάποια στιγμή έριξε κατά λάθος τέσσερα

ταλέντα, το ταλέντο της όπερας, της αορατότητας, της πολυλογίας και των ζογκλερικών. Προσπάθησε να τα πιάσει αλλά μάταια.

Η Άννα, η βοηθός του παντοπωλείου, άκουσε τον θόρυβο και μπήκε μέσα στην

αποθήκη όπου φύλαγαν τα ταλέντα. Δεν πρόλαβε να ανοίξει την πόρτα και μπήκε το ταλέντο της πολυλογίας μέσα της. Δεν σταμάτησε να μιλάει ούτε όταν την πήρε ο ύπνος πάνω στην καρέκλα του γραφείου.

Ο Μάρκος πανικοβλήθηκε διότι όταν άνοιξε η Άννα την πόρτα τα υπόλοιπα ταλέντα “δραπέτευσαν”. Έτρεξε τότε και τα ακολούθησε αγνοώντας τις φωνές της Άννας. Το ταλέντο της όπερας κατευθύνθηκε προς το αστυνομικό τμήμα και μπήκε μέσα στον Λούκα, τον τοπικό αστυνομικό. Εκείνος τραγουδώντας βγήκε έξω και μπήκε μέσα στο περιπολικό για να πάει στο παντοπωλείο.

Ο Μάρκος είδε ένα ποδήλατο παρκαρισμένο εκεί πιο κάτω και αμέσως ανέβηκε πάνω του και ακολούθησε το ταλέντο των ζογκλερικών. Εκείνο προχωρούσε προς το δικαστήριο. Εκείνη την στιγμή, ο Αδαμάντιος, ο πιο σοβαρός δικαστής, έβγαινε έξω από το δικαστήριο. Το ταλέντο των ζογκλερικών μπήκε μέσα του και εκείνος άρχισε να πετάει τα χαρτιά του δικαστηρίου στον αέρα! Πάλι καλά το αυτοκίνητο του ήταν αυτόματο και δεν χρειάστηκε να κρατήσει το τιμόνι.

Τώρα έμενε ένα ταλέντο, το ταλέντο της αορατότητας, αλλά δεν πρόλαβε να δει που πήγε. Γύρισε τότε με το ποδήλατο στο παντοπωλείο που βρήκε εκεί τον Αδαμάντιο να κάνει ζογκλερικά ενώ προσπαθούσε να συνεννοηθεί με την Άννα, που δεν

σταματούσε να μιλάει και τον Λουκά να τραγουδάει όπερα στον κύριο Δημήτρη.

Όταν μπήκε μέσα ο Μάρκος, τον έπιασε από το χέρι ο Δημήτρης και τον πήγε μέσα στο γραφείο του.

1^{ος} Ειδικός Έπαινος «Τσίρκο συνείδησης» - Αγκρόνα, Καραθανάση Αναστασία

Γυμνάσιο Σχολής Ξενοπούλου

Μπήκα μέσα στο τσίρκο χωρίς να θυμάμαι ότι έχω εισιτήριο. Ένιωσα ένα τσαλακωμένο χαρτί στην τσέπη μου. Όταν το έβγαλα έγραφε: “Τσίρκο Συνείδησης”. Έτσι λεγόταν το τσίρκο όπου είχα έρθει, και το θυμόμουν. Όταν μπήκα μέσα, όλες οι καρέκλες ήταν γεμάτες με ανθρώπους από τις αναμνήσεις μου. Όλοι καλοντυμένοι, με ακριβά ρούχα και χαμογελούσαν...έλεγαν αστεία. Εγώ κάθισα στην Τρίτη θέση της δωδέκατης σειράς. Δεν είχα καν κοιτάξει το εισιτήριό μου, ήξερα από ένστικτο ποια είναι η σωστή θέση.

Μετά από λίγο τα φώτα έκλεισαν. Ακούστηκαν αργά, βαριά βήματα ενός μεγάλου ζώου. Οι προβολείς έπεσαν πάνω σε έναν θηριοδαμαστή, τον Ηρακλή. Ήταν ψηλός, δυνατός, με κάστανα μαλλιά και μάτια.

«Η ειρήνη και ο έλεγχος έρχονται με τον πόλεμο και την μάχη!» φώναξε στο κοινό. Όσα έλεγε νόμιζα ότι ήταν μέρος ενός σεναρίου, ότι έπαιζε έναν ρόλο. Το κοινό τον παρακολουθούσε με θαυμασμό την ώρα που δάμαζε το λιοντάρι. Όταν τελείωσε την επίδειξή του, υποκλίθηκε με περηφάνια και με κοίταξε στα μάτια. Δεν ήταν τυχαίο, ήταν λες και κοιτούσα τον εαυτό μου στον καθρέφτη.

«Κάνεις μόνο κακό στον εαυτό σου που σκέφτεσαι τα πράγματα και δεν ακολουθείς τις συμβουλές μου...» είπε μία βαθιά αντρική φωνή.

«Ποιος το είπε αυτό;» είπα κοιτάζοντας γύρω μου.

«Με φωνάζουν κύριο Κανείς. Είμαι κάτι σαν τον φύλακα άγγελό σου» είπε πάλι. Πριν προλάβω να απαντήσω, το επόμενο νούμερο άρχισε.

Ύστερα εμφανίστηκε ο κλόουν, ο Μωρός. Ένα μικρό γέλιο δραπετεύσε από τα χείλη μου. Τι γελοίο όνομα! Έκανε αστείες φιγούρες, σαν αυτές που μου άρεσαν όταν ήμουν μικρός, κι εγώ γέλασα χωρίς να το σκεφτώ. Το μακιγιάζ του ήταν υπερβολικό, η μύτη του βαμμένη κόκκινη, φορούσε μεγάλα αστεία παπούτσια και χρωματιστή σαλοπέτα με κουκίδες διαφόρων χρωμάτων. Ένιωσα μια γαλήνη, σαν να με αγκαλιάζει το παιδί που έκρυβα μέσα μου.

«Μην αντιστέκεσαι» μου ψιθύρισε ο κύριος Κανείς. «Ακόμη κι αν το χαμόγελό σου δεν σε κάνει πραγματικά χαρούμενο».

Το τσίρκο συμφώνησε με ένα κουρασμένο χαμόγελο. «Αυτός είναι ο τρόπος σου να αντέχεις, να γελάς με κάποιον, μόνο και μόνο γιατί γελάει και αυτός» είπε.

Ο ακροβάτης εμφανίστηκε τελευταίος. Τον έλεγαν Ίκαρο, ήταν κομψός με χρυσά ρούχα φτιαγμένα από τον κορυφαίο σχεδιαστή, τον Λύριο Καλλιράτη. Τα μαλλιά του είχαν γκρι χρώμα, αλλά δεν ήταν μεγάλος σε ηλικία, αντίθετα, ήταν πολύ νέος. Τα βήματά του ήταν αργά και υπολογισμένα» το σώμα Τον έτρεμε από φόβο. Ποιο θα

είναι το επόμενο βήμα, η επόμενη απόφαση; Δεν έπεσε. Το χειροκρότημα ήταν δυνατό, αλλά μέσα μου υπήρχε μόνο η γνώριμη πίεση: η ανάγκη να κάνω το σωστό, να μην απογοητεύσω τους άλλους. Να είμαι πάντα στο σωστό μέρος...τη σωστή στιγμή.

«Βλέπεις;» είπε η φωνή του κύριου Κανείς. «Ο φόβος δεν σε ρίχνει. Σε κάνει χρήσιμο».

Ο χρόνος είχε κολλήσει, και έφτασε το διάλειμμα, κανείς δεν κουνήθηκε, όπως οι σκέψεις που περιστρέφονται χωρίς να βρίσκουν διέξοδο. Σηκώθηκα μόνο εγώ. Ο κόσμος δεν αντέδρασε. «Ποτέ δεν ακολουθείς πιστά το πρόγραμμα» είπε ο παρουσιαστής, ο Κύριος Κανείς.

Πλησίασα τη σκηνή. Ο θηριοδασστής έβγαλε τα γάντια του, και καθάριζε το μαστίγιό του. Ο κλόουν σκούπισε το μακιγιάζ του, τα μάτια του σαν γυάλινα από τα κρυμμένα δάκρυα που κάλυπτε όλο αυτό το χρώμα και ο ακροβάτης έβαζε κι άλλο ζελέ στα μαλλιά του, γιατί φοβόταν να μην πέσει κάποιο τσουλούφι στο πρόσωπό του την ώρα που περπατούσε στο (ίσιο σκονί. «Θέλω να φύγω» είπα. Η φωνή μου δίστασε. Το τσίρκο γέλασε, σαν να είπα ή να έκανα κάτι αστείο. «Το λες πάντα» είπε «και πάντα μένεις. Γιατί αν φύγεις, ποιος θα κρατήσει την ισορροπία; Ποιος θα γελάσει όταν πονάς; Ποιος θα ελέγξει το χάος; Ποιος θα σου κρατάει το πηγούνι ψηλά όταν εσύ δεν θα μπορείς να κοιτάξεις τον φόβο στα μάτια; Ποιος θα σου κρατάει τα μαλλιά πίσω, για να συνεχίσεις να προχωράς, χωρίς να περιμένεις δυσκολίες σε αυτό το ατελείωτο σκονί που ονομάζεται ζωή;»

Ένιωσα ένα χέρι κάτω από το πηγούνι μου και ένιωσα ότι αν το άφηνε θα χανόταν ο κόσμος.

«Ποιο είναι το δικό σου νούμερο Άρη; Τι μπορείς να κάνεις; Ακροβατικά; Να κάνεις τον κόσμο να γελά;» είπε με μια άγρια φωνή ο Κύριος Κανείς. Ένιωσα τον αντίχειρά του στα χείλη μου. Το δάχτυλό του είχε κόκκινη μπογιά. Το κόκκινο του τριαντάφυλλου είχε το ίδιο κόκκινο χρώμα που έβαζε η μαμά μου στα χείλη της. Το δάχτυλό του άρχισε από το μάγουλο μου, αφήνοντας πίσω μια κόκκινη γραμμή. Ήμουν ο ίδιος ο γελωτοποιός. «Πήγαινε να ετοιμαστείς για το νούμερό σου...» μου είπε.

Κατέληξα στα καμαρίνια, μπροστά σε έναν καθρέφτη. Κοίταξα την κόκκινη γραμμή που μου είχε κάνει ο Κύριος Κανείς στο πρόσωπο. Σκούπισα τις άκρες για να φαίνεται ομοιόμορφη και κοίταξα τον εαυτό μου στον καθρέφτη. Τα δάχτυλά μου κύλησαν αργά από το μέτωπό μου στον λαιμό μου σαν ποτάμι, νιώθοντας κάθε ατέλεια του προσώπου μου, νιώθοντας κάθε αμαρτία μου να φεύγει μαζί με τα δάχτυλά μου. Στην συνέχεια κοίταξα το τραπέζι, υπήρχε μια μικρή συσκευασία ζελέ και δύο γάντια.

Πήρα και έβαλα όσο πιο πολύ ζελέ μπορούσα στα μαλλιά μου. Φοβόμουνα μήπως δεν ήταν αρκετό! Πήρα την άσπρη μπογιά και την άπλωσα γρήγορα στο πρόσωπό μου, προσπαθώντας να καλύψω κάθε σημείο. Άρπαξα το κόκκινο κραγιόν και το έβαλα στα χείλη μου. Φόρεσα τα μαύρα γάντια του θηριοδαστή και πήρα το μαύρο μακρύ μαστίγιο. Κοίταξα τον χώρο -μία τελευταία φορά-πριν κλείσω γρήγορα την

πόρτα και κατευθύνθηκα προς τη σκηνή. Ο Ίκαρος ήταν εκεί, κομψός όπως πάντα, τα κατσαρά γκρι μαλλιά του έλαμπαν. Με πλησίασε. Τα μάτια του γυάλιζαν από τον φόβο. Μον ψιθύρισε «Όταν πας πάνω σε αυτήν την σκηνή μόνος, τίποτα από αυτά που φοράς δεν θα σε βοηθήσει. Εμείς ήμασταν αυτοί που σε στηρίζαμε τόσο καιρό...» είπε. Το χέρι του κράταγε το δικό μου γερά. Δεν έδωσα σημασία στα λόγια του, νόμιζα μου το είπε μόνο και μόνο για να φοβηθώ.

Ανέβηκα πάνω στη μαύρη σκηνή. Οι προβολείς όλοι πάνω μου όπως και τα μάτια των θεατών. Έκανα ένα βήμα πίσω. Άκουσα κάτι να έρχεται, κάτι μεγάλο...ένα λιοντάρι. Ο κόσμος άρχισε να χειροκροτεί. Το χέρι μου που κρατούσε το μαστίγιο έτρεμε «Μείνε μακριά μου!» ούρλιαξα. Όλος ο κόσμος γέλαγε. Εγώ έτρεχα να σωθώ από το λιοντάρι, τα προβλήματά μου.

«Πού βρίσκετε το αστείο;» ούρλιαξα στο κοινό. Κανείς δεν άκουσε, το άσπρο χρώμα είχε φύγει από το πρόσωπό μου. Το κόκκινο κραγιόν είχε πασαλειφτεί. Το λιοντάρι ήταν έτοιμο να μου ορμήσει.

Είδα μια ψηλή σκάλα. Χωρίς δεύτερη σκέψη έτρεξα και την ανέβηκα. Όσο πιο ψηλά ανέβαινα, τόσο πιο πολύ με κυρίευε ο φόβος. Το λιοντάρι με περίμενε... περίμενε να πέσω. Έφτασα στην κορυφή της σκάλας και αντίκρισα το μακρύ, ατελείωτο σχοινί. Χωρίς να το σκεφτώ, ακούμπησα τις μύτες του ποδιού μου και άρχισα να περπατάω. Τα μαλλιά μου έπεφταν στο πρόσωπο. Είχε δίκιο ο Ίκαρος! Τίποτα από αυτά δεν θα με βοηθούσε. Άφησα τον εαυτό μου να πέσει κάτω. Όταν η πλάτη μου χτύπησε το έδαφος κανείς δεν μίλησε. Όλοι σταμάτησαν να γελάνε. Απλά κοιτούσαν εμένα, ένα αποτυχημένο σόλο νούμερο. Σιγά σιγά, όλα τα πρόσωπα του κοινού άρχισαν να φεύγουν αθόρυβα, χωρίς καν να σχολιάσουν τι είδαν.

«Δεν ήσουν ποτέ ικανός να κάνεις τα πράγματα μόνος σου. Χρειαζόσουν πάντα κάποιον δίπλα σου. Πάντα άφηνες τους άλλους να καθορίζουν τη μοίρα σου. Ποιο δρόμο να πάρεις, με τι να χαίρεσαι, τι να φοβάσαι. Άφησες να σε ελέγχουν σαν μια φθινή μαριονέτα. Σαν να ήσουν απλά ένας βοηθητικός ρόλος στο κουκλοθέατρο. Δεν έχουν πάντα οι άλλοι τις απαντήσεις που χρειάζεσαι» είπε ήρεμα ο κύριος Κανείς και με αργά, μικρά βήματα έφυγε από την έξοδο του τσίρκου.

Δεν ξέρω αν πέθανα εκείνη τη στιγμή ή αν απλά ήταν ένα όνειρο. Αλλά ξέρω ότι ένιωσα τα απαλά χείλη μιας γυναίκας να μου φιλούν το μάγουλο και να μου αφήνουν ένα φιλί με κόκκινο χρώμα.

2^{ος} Ειδικός Έπαινος «Η ιστορία ενός μπλε στυλο» - Μπεε Μπε, Μάμαλη Δήμητρα

Γυμνάσιο Εκπαιδευτηρίων Ιεράς Μονής Πειραιώς

Κάθε παιδί έχει ένα χόμπι. Το δικό μου, όσο ασυνήθιστο κι αν ακούγεται είναι να διαβάζω περιοδικά. Πριν από μερικούς μήνες, λοιπόν, οι συντάκτες ενός από τα αγαπημένα μου

ζήτησαν από τους αναγνώστες να μοιραστούν μαζί τους τις σκέψεις, τις εμπειρίες, τις

περιπέτειές τους. Πίστεψα ότι τα επόμενα τεύχη θα ήταν τουλάχιστον ανιαρά. Δεν άργησε, όμως, η στιγμή που μια από τις δημοσιευμένες επιστολές μου τράβηξε την προσοχή.

Μάλιστα, μέσω του περιοδικού κυκλοφόρησαν στη συνέχεια και άλλα δύο γράμματα από τον ίδιο αποστολέα.

17 Σεπτεμβρίου 2024

Γεια σας,

Ήθελα καιρό να σας γράψω αυτό το γράμμα, αλλά δεν έβρισκα χρόνο. Ίσως δεν έχετε καταλάβει ποιος είμαι και ίσως σας φανεί λίγο περίεργο, αλλά να... είμαι ένα στυλό, ένα μπλε στυλό συγκεκριμένα. Η ώρα που σας γράφω είναι 4:57 τα ξημερώματα. Δεν μπορούσα να ησυχάσω και, αφού ο ιδιοκτήτης μου κοιμάται, σκέφτηκα να σας διηγηθώ την ιστορία μου, την ιστορία δηλαδή ενός «συνηθισμένου» μπλε στυλό.

Το πρώτο πράγμα που θυμάμαι είναι ένας τεράστιος χώρος με βιβλία και σχολικά αντικείμενα. Θα έλεγε κανείς ότι ήταν ένα βιβλιοπωλείο. Ήμουν αρκετές μέρες

τοποθετημένο στο ράφι με τα υπόλοιπα στυλό, μέχρι που ήρθε και με πήρε στα χέρια του ένα αγοράκι, το οποίο αργότερα έμαθα ότι πήγαινε τρίτη δημοτικού, ο Στέφανος. Θυμάμαι ακόμα εκείνη τη φορά που γράψαμε μαζί την πρώτη του έκθεση και λύσαμε την πρώτη του εργασία. Τότε που σχεδίασα την πρώτη μου ζωγραφιά. Ήμουν τόσο χαρούμενο και

ταυτόχρονα τόσο περήφανο!

Όλα αυτά βέβαια τελείωσαν, μόλις ο Στέφανος πήγε στην τετάρτη τάξη. Βλέπετε, τόσο καιρό ο Στέφανος με γέμιζε μελάνι κάθε φορά που τελείωναν τα αποθέματά μου, γιατί έλεγε πως με αγαπούσε τόσο πολύ που δεν ήθελε να με πετάξει. Πρόσφατα, όμως, ο καλύτερός του φίλος, ο Νίκος, του έδωσε για τα γενέθλιά του ένα καινούργιο μαύρο στυλό πιο μοντέρνο, πιο όμορφο και πιο αστραφτερό από εμένα. Και εγώ; Εγώ κάθομαι μέσα στην κασετίνα του όλη μέρα. Εκτός από τις φορές που, για καλή μου τύχη, κάποιος συμμαθητής του ξεχάσει να φέρει το δικό του στυλό. Τότε ο Στέφανος με μεγάλη ευκολία με δανείζει σε εκείνον.

Νιώθω πια απελπισμένο... Ζω μέσα στο σκοτάδι και τη σκόνη... Δεν ξέρω πια τι να κάνω, γι' αυτό άλλωστε γράφω το συγκεκριμένο γράμμα. Προσωπικά πιστεύω ότι σε κανέναν δεν αξίζει να αισθάνεται πως μπορεί να αντικατασταθεί τόσο εύκολα.

Αυτά για την ώρα! Ένα μοναχικό... στυλό.

Υ.Γ. Ίσως σας ξαναγράψω. Δεν είμαι σίγουρο. Οι μέρες περνούν γρήγορα και ποιος ξέρει; Μπορεί κάτι να αλλάξει.

6 Δεκεμβρίου 2024

Αγαπητοί μου αναγνώστες,

Ναι! Καλά καταλάβατε! Είμαι πάλι εγώ, το Στυλό! Έχουν αλλάξει πολλά πράγματα από τότε που σας έγραψα πρώτη φορά. Η ζωή μου είναι πλέον τελείως διαφορετική! Όχι, δεν εννοώ ότι ο Στέφανος άρχισε να με χρησιμοποιεί και πάλι, ούτε ότι εγώ και το μαύρο στυλό γίναμε φίλοι... Όμως μπορώ να σας ανακοινώσω πως ένας νέο μέλος, λίγο μικρόσωμος, αλλά με μεγάλη καρδιά, προστέθηκε πρόσφατα στην οικογένειά μας!

Την περασμένη εβδομάδα, ενώ ο Στέφανος γυρνούσε με τη μητέρα του σπίτι από το

σχολείο, συνάντησε ένα ταλαιπωρημένο κουταβάκι στην άκρη του δρόμου και επέλεξε να το υιοθετήσουν. Στην αρχή ήμουν λίγο διστακτικό απέναντί του. Μία μέρα, όμως, όπως ο

Στέφανος έφευγε βιαστικός για το σχολείο, καταλάθος με έριξε από το γραφείο του και, έτσι, με βρήκε το σκυλάκι. Όσο κι αν φοβήθηκα, έμεινα ακίνητο και εκείνο, κουνώντας την ουρά του χαρούμενα, πρώτα με μύρισε και έπειτα κρατώντας με απαλά ανάμεσα στα δόντια του με τοποθέτησε πάλι στο γραφείο. Έτσι, ξεκινήσαμε σιγά σιγά να χτίζουμε έναν δεσμό που ποτέ κανένας δεν θα μπορούσε να φανταστεί πως έχει ένα στυλό με έναν σκύλο!

Ο Στέφανος αποφάσισε το κουταβάκι να το ονομάσει Άργο, γιατί είχε διαβάσει πρόσφατα ένα βιβλίο για τον Οδυσσέα, του οποίου ο σκύλος είχε εκείνο το όνομα. Μπορώ να πω με σιγουριά πως του ταιριάζει αρκετά, καθώς είναι ένα πιστό και γενναίο σκυλί.

Πλέον με τον Άργο περνάμε όλη την μέρα μας παρέα. Κάθε πρωί ανεβαίνει στο γραφείο του Στέφανου και με κατεβάζει στο πάτωμα για να παίξουμε. Το αγαπημένο μας παιχνίδι είναι να με κρατάει στο στόμα του και να τρέχει σε όλο το σπίτι! Είναι ο καλύτερος φίλος που θα μπορούσα να έχω και μου χαρίζει απίστευτες εμπειρίες καθημερινά σε μία από τις πιο δύσκολες περιόδους της ζωής μου...

Με πολλή αγάπη,

Στυλό

Υ.Γ. Η φιλία μου με τον Άργο με παρότρυνε να προσπαθήσω να βλέπω τα νέα πρόσωπα που έρχονται στη ζωή μου ως φίλους και όχι ως εχθρούς. Ίσως κάποια στιγμή πάρω την πρωτοβουλία να μιλήσω στο μαύρο στυλό!

21 Μαρτίου 2025

Γεια σας και πάλι!

Αυτή θα είναι η τελευταία φορά που σας γράφω! Η ζωή μου έχει πλέον μπει σε μία σειρά.

Η καθημερινότητά μου είναι πια απλή και ήρεμη. Ο Στέφανος την προηγούμενη εβδομάδα έμαθε από τους συμμαθητές του για τα γράμματά μου και κατάλαβε πόσο με επηρέασαν οι πράξεις του. Ακόμα, άρχισε να με χρησιμοποιεί όπως παλιά! Στην κασετίνα, όποτε έχω χρόνο, συζητώ με τα υπόλοιπα στυλό, τα μολύβια και τους χάρακες. Με το μαύρο στυλό δυστυχώς δεν κάνουμε πολλή παρέα, διότι, όπως μου εκμυστηρεύτηκε το ίδιο, προτιμά να βρίσκεται μόνο του ή με την κολλητή του φίλη, τη γόμα. Δεν στεναχωριέμαι όμως. Του έχω ξεκαθαρίσει πως, ό,τι και αν χρειαστεί, θα είμαι δίπλα του να το βοηθήσω. Φυσικά με τον

Άργο διατηρούμε ακόμα καλές σχέσεις παίζοντας κάθε απόγευμα, αφού ο Στέφανος τελειώσει τα μαθήματά του.

Τελικά, κατάλαβα ότι μου είναι δύσκολο να κρατάω κακία σε όσους με έβλαψαν, ωστόσο αυτό με οδήγησε στο συμπέρασμα πως κάθε αρνητική εμπειρία που βιώνουμε αποτελεί στην πραγματικότητα μια ευκαιρία για να επιδιώξουμε την εξέλιξη του χαρακτήρα μας. Και όπως ακούω συχνά τη μητέρα του Στέφανου να τραγουδάει: «Ό,τι δε σε σκοτώνει, σε κάνει πιο δυνατό»!

Γραμμένο με πολλή αγάπη, το ευτυχισμένο πλέον Στυλό!

3^{ος} Ειδικός Έλαινος «Ένα γιουβέτσι όλο ιστορία» - Η μικρή ποιήτρια, Αθηνιώτη Ευστρατία

5^ο Γυμνάσιο Μυτιλήνης

Πριν περίπου δύο βδομάδες ήταν τα γενέθλια της γιαγιάς μου. Μας έκανε λοιπόν το τραπέζι για να γιορτάσει τα γενέθλια της, μαζί με εμένα, την μαμά μου, τον μπαμπά μου, την αδερφή μου και φυσικά τον παππού μου. Δεν πέρασαν ούτε δέκα λεπτά που είχαμε κάτσει και στο τραπέζι κατέφτασε ένα ωραιότατο, μεγάλο ταψί γιουβέτσι. Σερβιριστήκαμε όλοι και αρχίσαμε να τρώμε, «Το πιο ωραίο φαγητό» είπε ο παππούς μου με μπουκωμένο στόμα. Η αδερφή μου σήκωσε το βλέμμα της με απορία «Βρε γιαγιά γιατί κάθε φορά που έχουμε τραπέζι κάνεις γιουβέτσι;». Η γιαγιά χαμογέλασε «Σας έχω πει την ιστορία με το γιουβέτσι σωστά;» είπε η γιαγιά μου κοιτάζοντας μια εμένα και μια την αδερφή μου. Η μαμά μου αναστέναξε «Πόσες φορές έχω ακούσει αυτή την ιστορία» είπε με αγανάκτηση. «Ποια είναι η ιστορία με το γιουβέτσι» ρώτησα εγώ ενώ η αδερφή μου κούνησε το κεφάλι της δείχνοντας μας ότι είχε την ίδια απορία. «Την ιστορία με το γιουβέτσι δεν σας έχω πει, «άντε καλέ», αποκλείεται» αρνήθηκε να πιστέψει η γιαγιά

Μας έριξε άλλο ένα βλέμμα και μετά κοίταξε το πιάτο της. «Όταν ήμουν μικρή η μάνα μου έλεγε σε εμένα και στην αδερφή μου, τη θεία σας, μια ιστορία, για όταν ήταν μικρούλα και έπρεπε να φύγει από τον τόπο της. Πρέπει να 'ταν το 17, τότε γινόταν η μεταφορά των Ελλήνων από τα παράλια της Μικράς Ασίας στα βάθη της Τουρκίας, στο Μπαλίκεσιρ. Ήθελαν οι τούρκοι να εξαφανίσουν το ελληνικό στοιχείο για αυτό και επιστράτευαν τους άντρες και έδιωξαν τα γυναικόπαιδα στα βάθη της Μικράς Ασίας για να μην περάσει το ελληνικό στοιχείο στην επόμενη γενιά, φαντάζομαι τα κάνατε και στο σχολείο. Θα σας πω την ιστορία ακριβώς όπως μου την έλεγε η μαμά μου.» πήρε μια βαθιά ανάσα και ξεκίνησε, «Ο κόσμος μεταφερόταν από τα παράλια, στα βάθη της Μικράς Ασίας υπό τουρκική πίεση. Εμείς είμαστε, από τα Μοσχονήσια. Τότε πρέπει να ήμουν οκτώ χρονών και η αδερφή μου δεκαπέντε, πολύ όμορφη νεαρή. Τον πατέρα μου τον ανάγκασαν οι τούρκοι, όπως και όλους του άντρες Έλληνες να μπει στον τουρκικό στρατό, μόνο τα γυναικόπαιδα θα μεταφερόντουσαν. Η μαμά μου μας πήρε και πήγαμε μαζί με τους υπόλοιπους Έλληνες να ξεκινήσουμε εκείνο το μακρύ ταξίδι μέχρι να φτάσουμε στο σταθμό του τρένου. Μάλιστα, η μαμά μου είχε ντύσει την αδερφή μου γριά. Φοβούμενη, ότι έτσι όμορφη που ήταν, θα την έπαιρναν οι τούρκοι να τη βιάσουν, γι' αυτό και την έντυσε γριά, κρύβοντας την ομορφιά της για να την προστατέψει. Θυμάμαι ακόμα πόσο φοβισμένη και νευρική ήταν η μάνα μου, ακόμα κι αν εγώ τότε δεν καταλάβαινα την σοβαρότητα της κατάστασης. Θυμάμαι και το πόσο τρομοκρατημένος ήταν ο κόσμος, ένα θέαμα που δεν μπορεί κανείς να περιγράψει με λέξεις.» Η γιαγιά μου έκανε μια μικρή παύση, αναστέναξε, ανοιγόκλεισε τα μάτια της λες και προσπαθούσε να το κάνει εικόνα και συνέχισε, «Η διαδρομή ήταν δύσκολη με λόφους και μεγάλα βουνά, πονούσαν τα πόδια μου, πολύ άλλα δεν είχα επιλογή δεν υπήρχε περιθώριο για ξεκούραση. Περπατούσαμε και περπατούσαμε και κάποια στιγμή άρχισε να βρέχει. Φωνές, τσιρίδες, οι μανάδες έχαναν τα παιδιά τους μέσα στη βροχή και το σκοτάδι. Πολλοί γλιστρούσαν και χτυπούσαν. Όσοι είχαν δικούς τους ανθρώπους μαζί είχαν μια μικρή βοήθεια, όσοι όμως ήταν μόνοι τους, όταν έπεφταν, κανένας δεν τους

βοηθούσε και είτε προχωρούσαν τραυματισμένοι, είτε έμεναν πίσω και ποιος ξέρει τι απόγιναν αυτοί οι δίστιχοι οι άνθρωποι. Περπατούσαμε μέρες ολόκληρες μέσα στις κακουχίες. Σκοτάδι, βροχή, πείνα και κρύο, πολύ κρύο. Μέσα από τον δυνατό ήχο της

βροχής, μπορούσα να ακούσω τα κλάματα και τις φωνές μανάδων και πατεράδων των οποίων τα μωρά τους δεν είχαν επιβιώσει το κρύο και την πείνα. Μπορούσα ακόμη να ακούσω τα βογκητά των γιαγιάδων που είχαν εξαντληθεί από το περπάτημα και τις κακουχίες. Είναι πραγματικά ακατανόητο το πόσο υπέφεραν αυτοί οι άνθρωποι», η γιαγιά σταμάτησε, έβαλε μια μπουκιά στο στόμα της, κατάπιε και μας κοίταξε με θυμωμένο βλέμμα «Εσείς να τα βλέπετε αυτά, που παραπονιέστε συνέχεια για ασήμαντα ενώ τα σημαντικά τα έχετε δεδομένα, μάθετε λοιπόν ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν είχαν τίποτα, τίποτα πέρα από τις οικογένειες τους κοντά τους και μερικοί δεν είχαν ούτε αυτό.» σταμάτησε και κοίταξε το καινό για λίγο. «Καθήστε να θυμηθώ τη συνέχεια όπως μου την έλεγε...α ναι. Μερικές φορές έπρεπε να σταματάμε» είπε μετά από λίγο «για δυο λεπτά το πολύ για να πιούμε όσο νερό είχε απομείνει, αλλά και αυτό όχι για πολύ γιατί η βροχή δεν σταματούσε και όσο πιο γρήγορα φτάναμε στον σταθμό να φύγουμε τόσο το καλύτερο.

»Εκεί που περπατούσαμε κάποια στιγμή φτάσαμε σε μια μεγάλη υγρή αποθήκη. Ήταν μεσάνυχτα και ακόμα έβρεχε, όλοι ήταν εξαντλημένοι. Τα πόδια μου πονούσαν και πεινούσα αλλά δεν τόλμησα να βγάλω λέξη. Την αδερφή μου την έπιασε ένας έντονος βήχας, ενώ η μάνα μου άρχισε να ρωτάει τους υπόλοιπους, πόσες μέρες περπάτημα θέλαμε ακόμα για να φτάσουμε στον σταθμό και να παρηγορεί τις μανάδες που έχασαν τα μωρά τους. Όλοι ήμασταν μέσα στη βρώμα και τη δυσωδία, μούσκεμα από πάνω μέχρι κάτω, πεινασμένοι, διψασμένοι προσπαθούσαμε να ξεκουραστούμε μέχρι να ξημερώσει για να συνεχίσουμε. Εκεί λοιπόν που είχα κουλουριάσει σε μια γωνίτσα προσπαθώντας να ζεσταθώ εμφανίστηκε μια γυναίκα με μαντήλα στα μαλλιά της. Δεν ήμουν δα και τόσο μικρή ώστε να μη μπορώ να ξεχωρίσω τους τούρκους από τους Έλληνες. Εκείνη η Τουρκάλα, που λέτε, κρατούσε ένα πολύ μεγάλο ταψί με γιουβέτσι, δεν πίστευα στα μάτια μου. Πλησίασε, όλοι είχαμε παγώσει και περιμέναμε να δούμε τι θα κάνει μετά. Άφησε το ταψί μπροστά μας, τα τρομαγμένα μάτια της, πέρασαν πάνω απ' όλους μας, έναν, έναν λες και μετρούσε προσεχτικά τις ψυχές μας μία, μία. Από πίσω της κρυβόταν ένα μικρό αγοράκι, και κρατούσε πολλές κουβέρτες. Η Τουρκάλα πήρε τις κουβέρτες από τα χέρια του και άρχισε να τις μοιράζει στους ηλικιωμένους και στα μικρά παιδιά. Με είδε κουλουριασμένη στη γωνίτσα και πλησίασε με μια κουβέρτα στο χέρι. Η καρδιά μου χτυπούσε δυνατά καθώς με πλησίαζε. Τοποθέτησε την κουβέρτα αργά και διστακτικά δίπλα μου και μου έχωσε βιαστικά ένα κομμάτι ψωμί στη τσέπη χωρίς να τη δει κανείς. Αφού είχε μοιράσει όλες τις κουβέρτες, πήρε το παιδί της απ' το χέρι, μας κοίταξε μια τελευταία φορά με ένα συμπονετικό βλέμμα, γύρισε την πλάτη της και έφυγε. Πριν προλάβω καλά, καλά να καταλάβω τι είχε γίνει, όρμησαν όλοι προς το ταψί με το γιουβέτσι. Ένας ψηλός άντρας τους σταμάτησε « Το ξέρω ότι πεινάτε αλλά πρέπει να σκεφτούμε πρώτα αυτούς που το έχουν περισσότερη ανάγκη. Το φαί είναι πολύ φτάνει για όλους, να ναι καλά η γυναίκα που το έφερε. Πρώτα θα φάνε τα μικρά παιδιά, οι γυναίκες με μωρά για να θηλάσουν, οι γέροι και οι άρρωστοι, μετά θα πάρουμε σειρά και οι υπόλοιποι. Το φαγητό μοιράστηκε σωστά, να ναι καλά ο άνθρωπος που μπήκε στη μέση αλλιώς δεν θα έμενε τίποτα για εμάς. Η μάνα μου πήγε να μας δώσει τη δικιά της μερίδα, όχι ότι ήταν και πολλή. Έδωσε τη μισή στην

αδερφή μου και έκανε να δώσει την άλλη μισή σε εμένα, την σταμάτησα δείχνοντας της προσεκτικά το κομμάτι ψωμί που μου είχε δώσει η Τουρκάλα νωρίτερα.

»Είχε περάσει καμιά ώρα και το ταψί ήταν άδειο, είχαμε όλοι φάει και τώρα έπρεπε απλώς να περιμένουμε μέχρι να ξημερώσει. Κοίταξα γύρω μου μια γυναίκα αρνούνταν να φάει, ότι και να έκανε ο άντρας της, εκείνης όλα της έφερναν αναγούλα. Για αυτόν

τον λόγο όμως η γυναίκα δεν μπορούσε να θηλάσει το μωρό της. Μια γυναίκα παρά δίπλα που είχε χάσει το μωρό της νωρίτερα στη βροχή κρατούσε το νεκρό μωρό της, στην αγκαλιά της και του τραγουδούσε. Σταμάτησε και τους κοίταξε, «δώστο μου να το θηλάσω» είπε «εσύ είσαι άρρωστη δεν μπορείς, δώστο μου, έχω γάλα.» η γυναίκα έδωσε το μωρό της διστακτικά και την ευχαρίστησε. Τα μάτια μου παρέμειναν κολλημένα σε εκείνη τη γυναίκα, μέχρι που έκλεισαν από την κούραση.

»Όταν ξύπνησα ήμουν στην αγκαλιά της αδερφής μου κάτω από τη κουβέρτα που μας είχε δώσει η Τουρκάλα. Είχε σχεδόν ξημερώσει και όλοι ετοιμαζόντουσαν να συνεχίσουν. Η μαμά μου μας σήκωσε και μας προετοίμασε να συνεχίσουμε. Ο βήχας της αδερφής μου είχε χειροτερέψει και πονούσε η κοιλιά της, αλλά δεν μπορούσαμε να κάνουμε κάτι έπρεπε να συνεχίσουμε. Η βροχή δεν είχε σταματήσει. Χωρίς άλλη επιλογή, ακολουθήσαμε τους υπόλοιπους στην απότομη ανηφόρα που ακολουθούσε. Είχαν περάσει ώρες που περπατούσαμε και η βροχή δυνάμωνε και τα μωρά έκλαιγαν και είχε αβάσταχτο κρύο. Η αδερφή μου έβηχε ασταμάτητα, ενώ η μάνα μου την ενθάρρυνε να συνεχίσει παρά τον πόνο. Κάποια στιγμή εκεί που περπατούσαμε η αδερφή μου κατέρρευσε στο έδαφος, διπλωμένη από τον πόνο. Η μάνα μου προσπάθησε να την σηκώσει αλλά η αδερφή μου δεν μπορούσε να συνεχίσει, ήταν πολύ άρρωστη. Τα μάτια της ήταν μπλε από κάτω, ήταν χλωμή και τα χίλια της είχαν γίνει μοβ. Βρεγμένη καθώς ήταν έσταξε το πρόσωπο της και δεν μπορούσα να καταλάβω τη διαφορά της κάθε σταγόνας, αν ήταν νερό της βροχής, ιδρώτας ή δάκρυα. Η μαμά μου έβαλε το κεφάλι της αδερφής μου στα γόνατα της και της έπιασε το κούτελο και τα μάγουλα για να δει αν έχει πυρετό, «καίει» ψιθύρισε στον εαυτό της με ένα τρομοκρατημένο ύφος. Δεν θα το ξεχάσω ποτέ αυτό, μου έχει μείνει εκείνη η εικόνα στο μυαλό, η αδερφή μου να κείται στο έδαφος χλωμή, ανήμπορη, μισολιπόθυμη με το κεφάλι της ακουμπισμένο στα γόνατα της μάνας μου, που κοιτούσε από εδώ κι από εκεί με μια απελπισία στα μάτια της, μη ξέροντας τι να κάνει.» η γιαγιά μου σταμάτησε για να πει μια γουλιά νερό. « Η δική μου η μαμά μέχρι και λίγο πριν πεθάνει μου έλεγε πόσο συχνά έβλεπε αυτή τη συγκεκριμένη εικόνα στον ύπνο της. Της είχε μείνει χαραγμένο στην ψυχή, δεν είναι και λίγο να βλέπεις τέτοια πράγματα σε τόσο μικρή ηλικία και το θλιβερό είναι ότι δεν ήταν ούτε το μόνο ούτε το μικρότερο παιδί που έπρεπε να υποστεί τέτοιες καταστάσεις. Τέλος πάντων συνεχίζω. Η μάνα μου τότε με κοίταξε και μου είπε «Πήγαινε εσύ με τους άλλους, ακολουθα τους όπου πάνε και ότι κι αν γίνει μην σταματήσεις, εγώ θα μείνω εδώ με την αδερφή σου και θα έρθουμε να σε βρούμε μετά, όταν συνέλθει». Εγώ αρνήθηκα, φοβόμουν πολύ να μείνω μόνη μου και άρχισα να κλαίω παρακαλώντας την να μη με αφήσει μόνη μου. Με τα ζόρια συμφώνησε, αφήστε που φοβόταν κι όλες γιατί εκεί υπήρχαν και αρκούδες. Πήρε εμένα και την αδερφή μου η οποία με τα βίαις μπορούσε να σταθεί και μας πήγε κοντά σε ένα θάμνο. Καθίσαμε στο έδαφος και

μας πήρε αγκαλιά προσπαθώντας να μας προστατέψει από την βροχή και το κρύο. Τα μάτια μου παλεύαν να μείνουν ανοιχτά όσο έβλεπα και τους τελευταίους ανθρώπους να χάνονται στο βάθος ενώ εμείς είχαμε μείνει πίσω χωρίς να ξέρουμε πότε και αν θα φτάναμε στον σταθμό του τρένου. Είχε αρχίσει να βραδιάσει και η βροχή δυνάμωνε και η αδερφή μου είχε χειροτερέψει και η μαμά μου δεν ήξερε τι να κάνει. Ήμασταν κυριολεκτικά στη μέση του πουθενά. Εκεί λοιπόν που είχα αρχίσει να χάνω κάθε ελπίδα άκουσα βήματα όχι ανθρώπινα, σαν βήματα ζώου και μετά από λίγο σταμάτησαν μπροστά μου. Σήκωσα το βλέμμα μου και είδα έναν τούρκο στρατιώτη πάνω σε έναν γάιδαρο να έχει σταματήσει μπροστά μας. Ο τούρκος στρατιώτης ρώτησε την μαμά μου γιατί δεν είχαμε προχωρήσει με τους υπόλοιπους Έλληνες. Η μαμά μου έπεσε στα πόδια του και τον παρακάλεσε να πάρει την αδερφή μου πάνω στον γάιδαρο γιατί ήταν άρρωστη. Μετά από αρκετά παρακάλια, επιτέλους δέχτηκε με έναν δισταγμό στα μάτια του αλλά και ένα συμπονετικό βλέμμα. Κατέβηκε ο ίδιος και ανέβασε την αδερφή μου, η οποία πλέον ήταν εντελώς αδύναμη. Η μαμά μου τον

κοίταξε για λίγο έκπληκτη. Με σήκωσε κι εμένα δειλά, δειλά. «Κράτα καλά» είπε στην αδερφή μου και ξεκινήσαμε να περπατάμε εμείς, ο τούρκος και ο γάιδαρος με την αδερφή μου ανάμεσά μας. Η διαδρομή κράτησε αρκετή ώρα. Καθώς προχωρούσαμε, στο έδαφος ήταν ξαπλωμένα σώματα γυναικών που δεν μπορούσα να διακρίνω αν ήταν ζωντανοί ή όχι. Τότε ήταν που συνειδητοποίησα ότι και η αδερφή μου μπορεί να είχε καταλήξει έτσι αν δεν είχαμε σταματήσει και ευχαρίστησα από μέσα μου τον θεό που δεν είχε συμβεί. Η διαδρομή κράτησε αρκετή ώρα, η αδερφή μου πρέπει να είχε κοιμηθεί πάνω στον γάιδαρο έτσι ξαπλωτή που είχε κάτσει και η μάνα μου ήταν σιωπηλή, ρίχνοντας κάθε τόσο ματιές στην αδερφή μου για να δει αν είναι καλά. Όταν είδε ότι κοιμόταν ανησύχησε πολύ και την σκουντούσε για να ξυπνήσει. Όταν η αδερφή μου ξύπνησε, ανακούφιση γέμισε το πρόσωπο της μαμάς μου. Τότε δεν καταλάβαινα γιατί η μαμά μου το είχε κάνει αυτό, γιατί να ξυπνήσει την άρρωστη κόρη της, έπειτα συνειδητοποίησα ότι φοβόταν το αυτονόητο, ότι η αδερφή μου δεν είχε αντέξει. Εκεί που περπατούσαμε, ακούσαμε ξαφνικά τον ήχο του τρένου. Η μαμά μου ψιθύρισε, «ωραία άρα μας πηγαίνει σωστά», το ήξερα ότι ανησυχούσε ότι ο τούρκος θα μας πήγαινε κάπου αλλού και όχι στον σταθμό. Μετά, φτάσαμε επιτέλους στον σταθμό του τρένου. Οι υπόλοιποι Έλληνες περίμεναν το τρένο, ενώ ο τούρκος σταμάτησε λίγο πιο πριν για να μη μας δει κανείς. Αφού ο τούρκος είχε κατεβάσει την αδερφή μου έκανε να φύγει αλλά η μαμά μου τον σταμάτησε. Έβγαλε από το δάχτυλο της ένα διαμαντένιο δακτυλίδι και του το έδωσε για να τον ευχαριστήσει. Ο τούρκος αρνήθηκε «Εσύ θα το χρειαστείς περισσότερο, για τα παιδιά σου». Εκείνο το δακτυλίδι είναι οικογενειακό κυμίλιο και το έπαιρνε πάντα η πρωτότοκη κόρη. Υπάρχει ακόμα, το έχει η μεγαλύτερη κόρη της ξαδέρφης μου.» πρόσθεσε η γιαγιά μου «Μετά από καιρό όταν η ξαδέρφη μου πήγε να το ανοίξει λίγο σε ένα χρυσοχοείο τότε της είπαν ότι αυτό ήταν αληθινό διαμάντι, μέχρι τότε δεν το ήξερε κανείς μας» και έπειτα συνέχισε. «Η μαμά μου ξαφνιάστηκε λίγο, τον ευχαρίστησε και μας πήρε και τις δυο από το χέρι και μας πήγε εκεί που ήταν οι υπόλοιποι. Μερικοί ξαφνιάστηκαν όταν μας είδαν αλλά κανείς δεν ρώτησε και τον περισσότερο κόσμο δεν τον ένοιαζε καν. Το μόνο που θέλαμε όλοι ήταν να πάρουμε το τρένο και να φτάσουμε επιτέλους στο Μπαλίκεσίρ. Όταν ήρθε επιτέλους το τρένο όλοι ορμήσαν μέσα, εμείς ήμασταν από τους τελευταίους που ανέβηκαν, γιατί η αδερφή μου ήταν ακόμα πολύ αδύναμη και δεν μπορούσε να περπατήσει εύκολα.

» Η διαδρομή ήταν μεγάλη, η αδερφή μου ήταν κουλουριασμένη στο κάθισμα και η μαμά μου την είχε αγκαλιά για να την ζεστάνει, ενώ εγώ κοιτούσα αφηρημένη έξω απ' το παράθυρο. Σκεφτόμουν τι μας περίμενε μετά. Κι άλλοι τούρκοι; Κι άλλες κακουχίες; Δεν ήξερα, αλλά θυμάμαι ότι φοβόμουν και ήξερα ότι με την αδερφή μου άρρωστη τόσο βαριά τίποτα δεν θα ήταν εύκολο. Έτσι χαμένη μου ήμουν στις σκέψεις μου δεν κατάλαβα πότε πέρασε η ώρα και άκουσα εκείνο τον ήχο που κάνει το τρένο όταν φτάνει. Είχαμε φτάσει στο Μπαλίκεσίρ. Η μαμά μου μας πήρε από το χέρι πάλι και τότε ήταν που άρχισε η νέα μας ζωή, η οποία κράτησε για δύο χρόνια. Γιατί μετά από δύο χρόνια ο πόλεμος είχε τελειώσει και μας ανάγκαζαν πάλι να γυρίσουμε στα παράλια. Η επιστροφή ήταν το ίδιο δύσκολη αλλά δεν αρρώστησε κανείς.

» Μετά βέβαια μας περίμεναν άλλα βάσανα με τον διωγμό του '22 και τότε ήταν που σκότωσαν και τον πατέρα μου, τον παππού σας. Εγώ πρέπει να ήμουν δεκατριών, ο πατέρας μου έδωσε λίγο νερό στους Συμμάχους στρατιώτες για να τους βοηθήσει. Έλα, όμως που τον είδε ο γείτονας μας, ο οποίος τον κάρφωσε στους τούρκους. Ο γείτονας αυτός ήταν, λέει Έλληνας και έδωσε την πληροφορία στους τούρκους για να σώσει την οικογένειά του. Όταν βρήκαν, λοιπόν, οι τούρκοι τον πατέρα μου τον σκοτώσανε στα σκαλιά της εκκλησίας, μπροστά στα μάτια μου, ο Θεός να αναπαύσει την ψυχούλα του. Ακόμα, τότε ήταν που είδα για πρώτη φορά τον μέλλοντα πεθερό μου, δηλαδή τον πατέρα του πατέρα σας. Βλέπετε, είχε πάει η μάνα μου να ζητήσει βοήθεια από τον δεσπότη και με είχε πάρει μαζί της. Εκεί ήταν και ο παππούς σας ο

οποίος ήταν Πρέσβης και γιατρός, προερχόταν από πολύ πλούσια οικογένεια αλλά τα έχασε όλα με τον διωγμό. Έλειπα οι τούρκοι τον βάλαν φυλακή. Θα τον έβγαζαν αλλά λίγο πριν τον βγάλουν κάποιοι, στη φυλακή, τον δηλητηρίασε και πέθανε πριν προλάβει να ελευθερωθεί, Θεός σχωρέσ' τον. Που να φανταζόμουν τότε ότι πολλά χρόνια μετά θα παντρευόμουν τον γιο του, στην Ελλάδα. Μετά τον θάνατο του παππού σας, ο μπαμπάς σας πήρε το νεκρό σώμα του και τον έθαψε κρυφά, χωρίς τελετή, χωρίς την οικογένεια του, ολομόναχος. Εκείνες οι εποχές ήταν πολύ δύσκολες για εμάς. Θυμάμαι μάλιστα, ότι οι τούρκοι είχαν πιάσει τον δεσπότη των Μοσχονησίων και τον τραβούσαν από τα γένια για να τον βασανίσουν. Επίσης, τα βράδια όταν ήταν αναγκαίο να βγει κάποιος από το σπίτι έβγαينا εγώ που ήμουν μικρή, ποτέ η αδερφή μου γιατί τα έφηβα κορίτσια και τις ενήλικες γυναίκες ήταν πιο πιθανό σχεδόν σίγουρο ότι οι τούρκοι θα τις έπαιρναν και θα τις βίαζαν, ενώ τα μικρά ήταν πιο ασφαλή. Ακόμα με έστελνε γιατί ήμουν από τα λίγα παιδιά που ήξεραν τούρκικα. Βλέπετε, οι Έλληνες δεν ήθελαν τα ελληνόπουλα να ξέρουν τούρκικα ούτε να μιλάνε οι ελληνικές οικογένειές τούρκικα μεταξύ τους. Ήταν θέμα ηθικής και για να μη χαθεί το ελληνικό στοιχείο, αλλά εγώ ήμουν έξυπνη και τα έπιανα γρήγορα, οπότε ήξερα τούρκικα χωρίς να το ξέρουν οι τούρκοι.» Η γιαγιά μου σταμάτησε « Αυτή είναι η ιστορία» είπε καθώς αναστέναζε με θλίψη. « Εκείνη την Τουρκάλα που έφερε το γιουβέτσι η οικογένεια μας την ανέφερε σε όλες τους τις προσευχές και θυμάμαι η μαμά μου, μας έλεγε «Ευχή και κατάρα σας ρίχνω, να μνημονεύετε στις προσευχές εκείνη τη γυναίκα με την μαντήλα που έφερε το ταψί με το γιουβέτσι, να την έχει πάντα ο Θεός καλά και μετά από χρόνια όταν θα έχει πια πεθάνει ο Θεός να

αναπαύσει την ψυχή της» έμαθε και σε εμάς να τη μνημονεύουμε και συνεχίστηκε από γενιά σε γενιά.» εγώ δεν πίστευα στα αυτιά μου είχα ακούσει για μερικές ιστορίες αλλά όχι όλα αυτά. Αργότερα έμαθα πως η μαμά της γιαγιάς μου ποτέ δεν ξεπέρασε αυτό που πέρασε το '22, μετά το πρώτο της εγκεφαλικό έβλεπε συνέχεια τον διωγμό και στον ύπνο και στον ξύπνιο της. Φώναζε, λέει, και νόμιζε ότι ερχόντουσαν οι τούρκοι να την πάρουν. Τους έβλεπε να έρχονται από το παράθυρο και φώναζε «Τρέξτε να σωθείτε έρχονται, έρχονται οι τούρκοι να μας σκοτώσουν». Αυτό συνεχίστηκε μέχρι και λίγο πριν πεθάνει. « Όταν, δε κατέφτασαν στην Μυτιλήνη, στον Συνοικισμό» είπε η γιαγιά μου μετά από λίγα λεπτά ησυχίας «δεν τους θέλανε καθόλου, τουρκομερίτισσές τους φωνάζαν και τουρκόσπορους. Οι πρόσφυγες μένανε για πολύ καιρό στον δρόμο μέχρι που το κράτος τους έδωσε σπίτια, για να μείνουν και επειδή ήταν μορφωμένοι και εργατικοί κατάφεραν να σταθούν στα πόδια τους, παρά τις δυσκολίες. Εκείνα τα χρόνια ήταν πολύ δύσκολα για τους πρόσφυγες. Υπέφεραν πολύ κυρίως απ' την πείνα. Αργότερα τους δόθηκε αποζημίωση αναλόγως με την περιουσία που είχαν πριν φύγουν από την Τουρκία. Του μπαμπά μου του δόθηκε μεγάλη αποζημίωση μιας και είχε μεγάλη περιουσία. Πριν λίγα χρόνια που πήγα στα Μοσχονήσια πήγα και στο σπίτι του, δηλαδή όχι σπίτι, παλάτι. Ήταν πολύ, μεγάλο και πανέμορφο, αληθινή τέχνη. Τώρα το έχει ένας πλούσιος από την Κωνσταντινούπολη που ζήτησε, λέει, να αγοράσει το πιο μεγάλο και το πιο πλούσιο αρχοντικό.»

Εκεί που η γιαγιά μου είχε τελειώσει την ιστορία θυμήθηκα μία λεπτομέρεια

«Μπαμπά και εσύ δεν μας έλεγες μια ιστορία για τον παππού σου που ήρθε κι εκείνος από τα παράλια με τον διωγμό;» ρώτησα αυθόρμητα. Ο μπαμπάς μου κούνησε το κεφάλι του καταφατικά. «Ο παππούς μου όταν ήρθε από την Μικρά Ασία έφερε μαζί του μια εικόνα, και τη κουβαλούσε σε όλη τη διαδρομή. Αυτή η εικόνα υπάρχει ακόμα και είναι σε εκείνο το μικρό εκκλησάκι, τον Άγιο Νικόλαο στον Μόλυβο, εκεί που πάμε κάθε φορά και γράφει πάνω το επίθετο μας, σας το έχω δείξει. Βλέπετε οι Έλληνες της Μικράς Ασίας ήταν πολύ πιστοί και βαθιά θρησκευόμενοι, έτσι μου έλεγε πάντα ο παππούς». Εγώ το θυμόμουν, είχα δει εκείνη την εικόνα αμέτρητες φορές απλά ήθελα να το ξανακούσω άλλη μια φορά.

Όλα αυτά δεν είναι απλώς ιστορίες που μας λένε οι παππούδες μας. Μερικές φορές σκέφτομαι, άραγε πόσες να ήταν οι μανάδες που έχασαν τα μωρά τους, πόσες να ήταν οι μανάδες που έχασαν τους γιους τους ή τους άντρες τους στον πόλεμο; Πόσα παιδιά να μείναν ορφανά και πόσοι άνθρωποι να έβλεπαν εφιάλτες μέχρι τα βαθιά τους γεράματα, όπως η προγιαγιά μου; Πόσες ιστορίες δεν έχουν διηγηθεί γιατί κανένας δεν έζησε να μας τις πει; Αλλά πάνω απ' όλα πόσοι άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους; Τέτοιες ιστορίες πάντα μου θυμίζουν πόσο τυχερή είμαι που είμαι αυτή που τις ακούει και όχι αυτή που τις αφηγείται. Όσο, λοιπόν, οι ιστορίες ψιθυρίζονται στα δικά μας χείλη τίποτα δεν θα ξεχαστεί.

Η ιστορία βασίζεται σε αληθινά γεγονότα και μαρτυρίες.

Αντί επιλόγου

Κάθε ιστορία και κάθε ποίημα που φιλοξενείται σε αυτή την έκδοση ξεκίνησε από μια σκέψη, μια εικόνα, ένα συναίσθημα· από την ανάγκη ενός νέου ανθρώπου να εκφραστεί και να μοιραστεί τη δική του ματιά στον κόσμο.

Ο 14ος Μαθητικός Διαγωνισμός Εφηβικού Διηγήματος και Ποίησης «Γρηγόρης Πεντζίκης» ολοκληρώνεται, αφήνοντας πίσω του τις φωνές των μαθητών και μαθητριών που τόλμησαν να τις μετατρέψουν σε λέξεις.

Τους ευχαριστούμε που μοιράστηκαν μαζί μας τις ιστορίες, τις σκέψεις και τα ποιήματά τους.

Και ευχόμαστε να συνεχίσουν να γράφουν.

Γιατί οι ιστορίες αξίζουν να βρίσκουν τον δρόμο τους προς τους αναγνώστες.